Aublet
aid 10566 I
A. Urban
18/I 1912

PRAWO O SEYMIKACH

TRYBUNALE GŁOWNYM KORON: COMPOSITI JUDICII Y SĄDACH ZIEMSKICH

NA SEYMIE GRODZIENSKIM

UCHWALONE.

Roku Pańskiego 1793.

Ex Libris Victorini [illegible]

w LUBLINIE 1794.

w Drukarni J. K. Mci. XX. Trynitarzów.

SEYMIKI
PRAWO UCHWALONE
W Grodnie 1793. Roku.

1mo.

Co do mieysc Seymikow.

1. NA każdy Seymik iedno Miasto, a w Mieście iedno mieysce do Seymikowania raz na zawsze przeznacza się.

2do. Gdyby przypadek iaki zniszczył miasto, lub w nim mieysce Seymikom przeznaczone, Kommissya Porządkowa, pod ktorey wydziałem to Miasto znaydować się będzie, doniesie o tym Radzie Nieustaiącey, i razem poda inne naywygodnieysze dla Seymików Miasto, lub mieysce; Rada Nieustaiąca, tak podane sobie Miasto, lub mieysce oznaczy i obwieści za Uniwersałem Królewskim.

3tio. To Miasto, lub mieysce z przypadku tak oznaczone, służyć nie ma Seymikom, tylko docześnie; skoro bowiem mieysce dawnieysze zrestaurowane będzie, Kommissya mieyscowa Porządkowa doniesie o tym znowu Radzie Nieustaią-

cey, ktora obwieścić powinna za Uniwersałem Królewskim powrót Seymikom do dawnieyszego mieysca.

4to. Na śrzodku mieysca Seymikom przeznaczonego ma bydź stół, i to będzie mieysce koła Porządkowego.

5to. Przygotowanie mieysca Seymikowego do Porządku, w iakim odtąd Seymiki odbywać się powinny, tudzież opatrzenie wszelkich potrzeb koła porządkowego i Elekcyi przez wota sekretne, należeć ma do Kommissyi mieyscowey Porządkowey, którey mierny na to wydatek, z szeląznego Kwitowego wyłożony, Obywatele powrocą przez dobrowolną składkę.

2do.

Co do czasu Seymikom przeznaczone.

1mo. Symikom Elekcyinym Poselskim i Kommissarzów Porządkowych, tudzież Sądziow Ziemskich termin co lat 4ry, a Seymikom Deputackim co lat 2. naznacza się; Seymiki Gospodarskie zaraz po skończonych Deputackich, odprawować się maią. W przypadku śmierci na ktorego Sędziego. Kommissarza Porządkowego. Pisarza, lub Regenta, bądź ktorego Urzędnika Elekcyinego, lub postąpienia na wyższy Urząd, na Seymikach Deputackich,

Ele-

Elekcya naſtąpi na iego mieyſce, a Sędzia tym czaſem przez iednego z Komorników ſpoſobem iako niżey, będzie zaſtąpiony. Seymiki Relacyine po Seymowe na 1zſych Seymikach Deputackich odbyte bądą; wſzyſtkim zaś takowym Seymikom dzień pierwſzego Sierpnia normalnym będzie.

2do. Elekcya Deputatow odbywać ſię będzie w ten ſpoſob: na dwa naſtępuiące Trybunały razem na iednych Seymikach Obywatele Sędziow. Deputatów wybierać bedą. Kandydaci do Funkcyi, oſobno na ieden, oſobno na drugi Trybunał podawać ſię powinni. Kandydat na iedney Liście położony, na drugą Liſtę podawać ſię nie może, pod nieważnością iego Elekcyi. Elekcya na pierwſzy Rok Deputatów naſtępować ma ſpoſobem wotow ſekretnych, w Seymikach Poſelſkich opiſanym; Elekcya zaś na Rok drugi Deputatow tym ſpoſobem naſtępować będzie: powinna bydź przynaymniey liczba Oſób ſześciu do Kandydacyi na iednego Deputata, i większa liczba ile bydź może wolna będzie. Wezwani będą Obywatele do wotowania z Xięgi Ziemiańſkiey porządkiem w Seymikach Poſelſkich przepiſanym. Każdemu idącemu do wotowania, oddana będzie przez Marſzałka Seymikowe-

wego karta puł arkuszowa z napisem Kandydatow do funkcyi. Każdy iawnie tę kartę odbieraiący. poydzie do stolika odlegle postanowionego, na którym kałamarz i piora znaydować się będą, i podkreśli iednego, lub dwoch Kandydatów, których chce mieć wybranych do funkcyi Deputackiey, tę kartę sam złoży iawnie, i Marszałkowi odda złożoną, Marszałek odbierze, i nie rozkładaiąc papieru położy na stoliku przed sobą widocznie, i tak porządkiem wota odbierać będzie. Nikt za drugiego podkreślać nie może. Po zakończonym takim wotowaniu, natychmiast w obecności wszystkich takowe wota, nie ruszaiąc ich i nie otwieraiąc, Marszałek złoży i zapieczętuie, tenże Marszałek iako też wszyscy Assessorowie podpiszą, i pieczęcie swoie na kopercie położą; z Seymiku Obywatele przeszlą takową pakę do Trybunału: Ktora na reassumpcyi Trybunału złożona, przez ciąg iego nienaruszoną zostaiąc, na końcu to iest: dnia 1. Augusta otworzona będzie; po iey otwarciu, Kandydaci *pluralitatem* maiący *respective* Woiewodztw przez Trybunał kończący się, Deputatami na Trybunał następny ogłoszonemi będą; i to ogłoszenie w Aktach Trybunalskich umieszczonę, w Gazety,

ty podane, i w Reporcie do Rady przesłane bydź powinno; gdyby się trafiło, iżby ten umarł z Kandydatow, ktory miał naywięcey wotow, tedy ten, co po nim mieć będzie naywięcey, Deputatem ogłoszonym zostanie. Liczba na Trybunał Koronny Deputatow 15. Osób oznacza się, którzy na Seymikach, iak się opisało, wybranemi będą z Wwodztw tym sposobem, iż na ieden Rok pięć Woiewodztw obiorą po dwóch Deputatow, a drugie pięć Woiewodztw obiorą po iednym Deputacie. Na drugi Trybunał drugie 5. Woiewodztw z alternaty. ktore po iednemu na pierwszy Rok obierały, obiorą po dwoch Deputatow, a te Woiewodztwa, ktore wprzod po dwoch obrały, obiorą iuż tylko po iednemu, i ta koley raz na zawsze zachowana bydź ma. Te zaś Woiewodztwa na dwie Klassy w Koronie dzielić się będą tym sposobem:

twsza Klasa.

Woiewodztwo Krakowskie.
— — — Chełmskie.
— — — Włodzimierskie.
— — — Mazowieckie.
— — — Ciechanowskie.

Na pierwszy Rok po dwoch, na drugi 3 iednym przez podkryślanie.

2ga Klaſsa.

Woiewodztwo Sandomierſkie.
— — — Wołyńſkie.
— — — Lubelſkie.
— — — Warſzawſkie.
— — — Podlaſkie.

W pierwſzym Roku po iednym, na drugi rok po dwoch wybierać będą Deputatow.

3tio. Każdego takowy Seymik w tym ſamym czaſie i mieyſcu tym Prawem ſobie wyznaczonym, odprawiać ſię będzie, z mocy ſamego Prawa, choćby nawet i Uniwerſałow nie było wydanych przez Króla i Radę na Seymiki.

3tio.

Co do czaſu Seſsyow Seymikowych.

1mo. Seymiki tak na dniu pierwſzym, iako i naſtępnych dni Seſsye o godzinie 9. z rana zaczynać maią.

2do. Przed zaczęciem Seymiku o godzinie w pół do 9tey we wſzyſtkie dzwony Kościołow mieyſcowych Prezyduiący uderzyć każe: które dzwonienie trwać ma, aż do godziny 9tey, a w przeciągu dzwonienia tego, Mſza odprawiać ſię będzie dla Seymikuiących.

3tio. Seſsye Seymikowe trwać powinne do godziny 3ciey z południa, wyiąwſzy przypadek, gdyby ſię iednomyślnie zgo-

dzo-

dzono na prędſze ſolwowanie; nie powinna iednak dłużey trwać Seſsya, iak do 3. gdyby tego dokończenia wotowanie wyciągało.

4to. Seſsye nie mogą bydź ſolwowane na dłużey, iak na dzień naſtępny, w dni Swięte po odprawionym Nabożeńſtwie, Seſsya zaczynać ſię będzie.

4to.

Co do Oſob mieyſce i głos na Seymikach maiących.

Mieyſce i głos na Seymikach maią w Powiecie ſwoim: =

1mo. Wſzyſcy Dziedzice, Szlachta iakikolwiek z ſwego Dziedzictwa Ziemſkiego i z Poſseſsyi dóbr ſwoich teyże natury, choćby *in potioritate* mianych, podatek do Skarbu Rzpltey opłacaiący; Poſseſsorowie Emfiteutyczni, tudzież za życia Rodzicow, ich Synowie nie wydzieleni, lata przyzwoite maiący.

2do. Bracia Rodzeni po Oycu Dziedzictwo maiący ieſzcze nie dzielne.

3tio. Szlachta Zaſtawnicy i Poſseſsorowie dożywotni dóbr Ziemſkich i Królewſkich, tudzież Arędowni Dzierżawce tegoż ſamego Woiewodztwa i Ziemi Rodacy ktòrzy z ſwych Poſseſsyow Ziemſkich opłacaią podatek do Skarbu Rzpltey.

4to.

4to. W służbie Woyskowey Szlachta będąca w własnych Ziemiach lub Powiatach possessye Prawem za dostateczne uznane, maiąca, w czasie pokoiu *respective* od Kommend swych urlopowani.

5to. Każda possessya wzwyż wyrażonych punktach wyszczególniona, rozumieć się ma za prawną, gdy przed rokiem Urzędownie nabyta i aktualnie posiadana będzie.

5to.

Co do Osob głosu na Seymikach nie maiących.

Głosu na Seymikach nie maią Szlachta:

1mo. Którzy nie będą mieli któreykolwiek aktualney possessyi w Prawie teraźnieyszym o Seymikach wyszczegolnioney.

2do. Nie maiący lat 20. skończonych.

3tio. *Crimine notati* po kondemnacie, lub infamii, lub Dekrecie choćby nieostatecznym, także i ci, którymby kondemnaty w sprawach Cywilnych zarzucano.

6to.

Kto może bydź Kandydatem do Elekcyi.

Kandydatem do Elekcyi będzie:=

1mo. Do Urzędów Elekcyinych, a zatym wszelkich funkcyi: kto z dziedzicznych possessyow do Skarbu Rpltey płaci podatku

na

na rok 50.zł. tudzież zastawnik, który 100. złotych podatku do Skarbu na rok płaci, nakoniec Emfiteutyczny Possessór 1500. zło: na iednę ratę kwarty opłacaiący.

2do. Sześć lat wysłużonych w Woysku Rzpltey daią też same Prawo do funkcyi każdemu Żołnierzowi, iak gdyby Urząd Ziemski przez lat 4ry, lub Kommissarza Porządkowego odbył. Lecz z Woyskowych osób Szlachta w aktualney służbie będąca, possessye dziedziczne maiąca, po wysłużeniu osobistym lat sześciu w Woysku Rzpltey, póki w służbie Woyskowey zostaią, do Funkcyi Poselskiey tylko, a nie żadney Sądowey obrani bydź mogą: oprócz tego, Prawo do wszelkich Funkcyi Rzpltey mieć będą Woyskowi, ci, którzy iuż Funkcyą publiczną odbyli, to iest: Poselską, w Radzie Nieustaiącey, i w Kommissyach Rządowych; z Woyskowych Sztabs-Officyerowie *inclusive* do Pułkownika, którzy iuż lat 6. wysłużyli. Cywilno-Woyskowe Urzędy i Rotmistrzowstwa Kawaleryi Narodowey w Artykuły powyższe liczyć się nie będą.

7mo.

Nie może bydź obranym: —

1mo. Kto nie iest obecnym na Seymiku.

2do. Kto nie ma lat 24. skończonych.

3tio. Kto ani razu nie był na funkcyi publiczney, albo ieszcze nie był Kommissarzem Porządkowym przez zupełne lat 4.

4to. Kto nie iest uwolniony *a Scartabellatu.*

5to. Nakim w sprawie Cywilney zarzucona iest kondemnata, lub zostaie pod procesem kryminalnym, po infamii kondemnacie, lub Dekrecie choćby zaocznym.

8vo.

Co do Porządku porządkowego Seymikow.

1mo. Dniem pierwey przed czasem Seymikom z prawa oznaczonym, Kommendy Woysk Rzpltey ustąpić powinny z Miasta Seymikom przeznaczonego, i nie pierwey do niego powrócić, aż po skończonych Seymikach, co się nie ma ściągać do Miast Rezydencyi Królewskiey, do Fortec Rzpltey i do Prezydyow Trybunalskich.

W czasie zaś i mieyscu przez prawo teraźnieysze oznaczonym, Senatorowie, Urzędnicy Narodowi i mieyscowi, Kommissarze Porządkowi, bywsi Posłowie i Deputaci, nakoniec Obywatele Rangi Woyskowey wyższego Sztabu zasiędą w około stołu postawionego na śrzodku mieysca Seymikowego, i tym sposobem z robią koło Porządkowe.

2do. Senator mieyscowy pierwszy w porząd-

rządku, lub w niebytności Senatora, Urzędnik pierwszy Woiewodzki w porządku Seymik zagaiać i Prezydować będzie, w niebytności zaś ich, nayſtarſzy Obywatel z czaſu odbytey funkcyi Poſelſkiey lub Deputackiey, Seymik zagaiać i Prezydować będzie.

3tio. Gdyby ktory z tych obecnie przytomny w mieyſcu Seymikowania, Seymiku zagaić nie chciał w mieyſcu i czaſie z prawa naznaczonym, albo gdyby ſam był Kandydatem do Funkcyi, lub Urzędu, w zamiarze Elekcyi będącego; wtedy pierwſzy po nim z porządku podług prawa, Seymik zagaiać i Prezydować będzie.

4to. Po zagaieniu, Uniwerſał na Seymiki czytany będzie.

5to. Kommiſsya Porządkowa odda Xięgę Ziemiańſką do rąk Prezyduiącego, we wſzyſtkich Aktach Woiewodztwa znayduiącą ſię, która ſię przez Seym teraźnieyſzy approbuie.

9no.

Co do Elekcyi Marſzałka Seymikowego i Aſseſsorow.

1mo. Po ułatwieniu trudności w Artykule 5 umieſzczonych, Prezyduiący przyſtąpi do Elekcyi nieodwłocznie Marſzałka Seymikowego i ſześciu Aſseſsorow, tym ſpoſobem:—

2do. Marszałek Seymikowy i Assessorowie wybierani będą z Osób w kole porządkowym zasiadaiących, wyiąwszy Senatorow i Kandydatow.

3tio. Sposob Elekcyi tychże iest następny:— Na stole koła porządkowego, postawione będzie naczynie z góry otwór maiące, i suknem okryte, w to naczynie Prezyduiący włoży tyle gałek, ile będzie w kole porządkowym Osób takich, których Prawo wybierać pozwala na Marszałka Seymikowego i Assessorów; między temi gałkami, które wszystkie iedney wielkości i kształtu być powinny, 7. będzie odmiennego koloru. Prezyduiący czytać będzie koleyno imiona Osób koła porządkowego, według Prawa spisane, oprócz Imion i Nazwisk podaiących się na Kandydatow, a w tym czasie Dziecię ciągnąć będzie gałki z wyż rzeczonego naczynia. Na każde przeczytane Imie, wyciągniona gałka biała, będzie *nullitatis:* odmiennego zaś gałka koloru, pierwsza Marszałka Seymikowego oznaczy, inne zaś 6. sześciu Assessorów, tym porządkiem zasiadaiących, iakim one wyciągnione będą: w przypadku, gdyby osób w kole porządkowym znayduiących się, tak mała liczba pozostała, iżby dwie tyle nad liczbę obrać się maiących Mar-

szał-

ſzałka i Aſseſsorów nie znaydowało ſię, na ten czas Ziemie po 6 Osób z pośrzodka ſwoich Obywatelow na Kandydatów wybiorą, i tych tak do Laſki, iako i do Asseſsorow podadzą.

4to. Wybrani Marſzałek Seymikowy Asseſsorowie wykonaią przyſięgę przed Prezyduiącym na Rotę niżey przepiſaną.

5to. Gdyby Marſzałek Seymikowy w Kole dla ſłabości zdrowia nie mógł odbywać powinności prawem ſobie przepiſanych: tedy pierwſzy w porządku Aſseſsor mieyſce iego zaſtąpi.

10mo.

Co do ſpoſobu, oraz porządku Elekcyi i wotow ſekretnych.

1mo. Seymikuiący wszyſcy na Paraſie podzieleni, wyiąwſzy Osoby w Kole Porządkowym umieſzczone, otaczać będą Koło porządkowe, czego dozierać maią nayniżsi z Porządku Urzędnicy mieyſcowi.

2do. Z Kandydatów, któryby odſtępował ſwey pretenſyi, oświadczyć to ma na piſmie, które Seymikowemu Marſzałkowi odda; lecz po rozpoczętey Elekcyi przez wotowanie, iuż nie wolno będzie żadnemu odſtępować z Kandydatow ſwey pretenſyi.

3tio

3tio. Marſzałek Seymikowy przeczyta głośno Regeſtr Kandydatów, do przypadaiącey Elekcyi, z wyrażeniem tych, którzy albo z mocy Prawa od Kandydacyi są oddaleni, albo ſami dobrowolnie pretenſyi ſwey zrzekli ſię.

4to. Tak przeczytawſzy Regeſtr pozoſtałych Kandydatow, głośno zapytywać ſię będzie po trzykroć o zgodę na każdego z oſobna Kandydata: na ktòrego iednomyślna zgoda naſtąpi, tego z Aſseſsorami zakonotuie, a ci pierſzeńſtwo przed obranemi większością głoſów maiąc, iednomyślnością wybrani, w koley z Urzędu będą w *Laudum* zapiſani; gdyby zaś iednomyślney nie było zgody na którego z Kandydatów, w tenczas na żądanie, choćby iednego z Seymikuiących, oświadczone na piſmie, i do rąk Marſzałka Seymikowego oddane, przyſtąpić Seymik powinien do Elekcyi *per vota ſecreta* na tych tylko Kandydatów, na których iednomyślna nie naſtąpiła zgoda.

IImo.

Sposób i Porządek Elekcyi.

1mo. Marſzałek koła Porządkowego rozda oſobne Regeſtra, ſtoſownie do liczby Aſseſsorów, z wypiſaniem w nich Kandydydatów do Elekcyi podaiących ſię na których

rych sam pierwszy Marszałek dawszy Wotum swoie, potym koleyno wzywać będzie iednego po drugim do Wotowania, nayprzód z Assessorów, następnie z całego koła porządkowego.

2do. Gdy tak wotowanie Osób koła porządkowego dokończone zostanie, ieden z Assessorów weźmie Kśięgę Ziemiańską przez Kommissyą Porządkową sporządzoną, i z niey czytaiąc w porządku Parafii Imiona Obywatelów każdego z kolei, bez opuszczenia iednego po drugim zapisywać będzie na listę in Ordine do Wotowania obecnych, i tych wzywać będzie do wotowania.

3tio. Gdyby w czasie, kiedy Assessor z Kśięgi Ziemiańskiey do wotownia wzywać będzie, który z Seymikuiących z porządku wezwany do wotowania nie stanął, wtedy pomienioney kolei swoiey, poźniey wotować iuż Prawa *irremissibiliter* mieć nie będzie, i na drugiego Kandydata Wotowania Prawo utraci.

4to. W ciągu Wotowania obiekcye czynione bydź maią, ieśli iakie będą przeciwko zabieraiącemu się do Wotowania, które Marszałek Seymikowy nieodwłocznie z Assessorami *plutalitate* rozwiązywać będzie według wyższego Prawa, co do niemaiących głosu na Seymikach. B

5to. Zarzut niepossessyonalności, lub niedostateczney według Prawa Possessyi, rozwiązany będzie dowodem Xięgi Ziemiańskiey, tak co do samey Possessyi, iako też co do gruntu i wielości oney.

6to. Po skończonym zupełnym wotowaniu, Marszałek Seymikowy z Assessorami ułożą Regestr Wotów na każdego Kandydata przypadłych, nayprzód położy tego, który ma naywięcey wotów po nim tego, którego liczba Wotów iest nayblizsza liczbie pierwszego, i tak wszystkich koleyno Regestr takowy z Assessorami podpisze, głośno przeczyta i obrane większością osoby, na mieysce Elekcyine ogłosi; a nayprzòd maiącego Wotow naywięcey, na pierwsze mieysce Elekcyine: po nim naywięcey maiącego Wotow, i tak daley aż do liczby mieysc, w zamiarze Elekcyi będących

7mo. Gdyby na których z Kandydatôw do Elekcyi podanych równość Wotów wypadła, w owczas wrzucone będą dwie gałki w Wazon odmiennego koloru, ieden kolor iednego, drugi kolor drugiego Kandydata oznaczaiące, z ktòrych gałka przez dziecie losem wyciągniona oznaczy Kandydata obranego.

8vo. Każdemu z Kandydatów wolno

bydź

bydź bliſkim świadkiem całego tego obrządku Elekcyi.

9no. Żadnemu z Kandydatów nie wolno będzie odſtępować komu innemu przypadłych na ſiebie Wotów.

10mo. Ten ſpoſób i porządek Elekcyi, ſłużyć będzie na Seymikach do wſzelkich funkcyow i Urzędów Elekcyinych.

11mo. Dowodem obranych Oſób na funkcye i Urzędy będzie Laudum, które Marſzałek Seymikowy wraz z Aſseſsorami podpiſać winien, i do Akt Kancellaryi oddać, Akt Elekcyi Poſłów i ich Inſtrukcyi w iednym Laudum zawarte będą. Oſoby obrane maią bydź umieſzczone w Laudum porządkiem wyżey opiſanym.

12do. Regeſtr tych Oſob Seymikuiących, które przy wotowaniu Aſseſsorowie zapiſywali, Marſzałek z Aſseſsorami podpiſze, i do Akt Kancellaryi odda.

13tio. Obrani Deputaci, Urzędnicy, oraz Kommiſsarze Porządkowi, wykonaią nieodwłocznie w mieyſcu Elekcyi przyſięgę na Rotę ſobie przepiſaną.

12do.

Co do Inſtrukcyi i Ugody na nię.

1mo. W czaſie odbywanych Elekcyi, Prezyduiący, który zagaiał Seymik z Senatorami przytomnemi i Urzędnikami,

ktorzy Afsefsorami nie fą, Inftrukcye *proiective* dla pofłów przygotuią. Tak zebrane Ofoby, nayprzód roztrząfać będą propozycye od Króla za zdaniem Rady przy Boku Jego na Seymik przyfłane, tudzież na Seym oraz Dezyderya fwego Woiewodztwa.

2do. Po fkończoney Elekcyi Pofłów, Proiekt Inftrukcyi na Seymiku przeczytany będzie.

3tio. Gdyby na którą część Inftrukcyi iednomyślna nie zachodziła zgoda, Marfzałek Seymikowy z Afsefsorami poda na piśmie propozycyą oguł iedney materyi obeymuiącą: takowey materyi do Inftrukcyi przyięcie, lub odrzucenie, decydowane będzie w tym fpofobie. Rozdzielą fię Obywatele za każdą propozycyą na dwie ftrony, *Affirmative* na prawą, a *negative* na lewą ftronę, Marfzałek z Afsefsorami *pluralitatem* Ofob przeliczy, i która ftrona większą liczbę mieć będzie, tey propozycya utrzymać fię powinna, i zapifaną będzie za przyiętą, lub odrzuconą. Marfzałek *pluralitatem* zapifawfzy wiele, na którą ftronę, wraz z Afsęfsorami ogłosi, Prezyduiący zaś, który Seymiki zagaiał, a w niebytności iego, Marfzałek, Seymikowy *paritatem votorum* rozwiązywać będzie.

4to. Na propozycye do Króla i Rady przy Boku Jego, Instrukcye dla Posłów, temi słowy zapisana bydź ma. *Na punkt N. N. Posłowie afirmative,* lub ieśli Proiekt przyięty nie będzie. *Negative zdanie swoie na Seymie dać maią.* A ieżeli będzie uznany za potrzebny dodatek, iaki do którego Punktu, ten w instrukcyi umieszczony być ma przy tymże Punkcie.

13tio.

Co do Seymików Gospodarskich.

1mo. Na Seymiku Gospodarskim Obywatele Seymikuiący radzić maią o potrzebie Woiewództwa swego, a w uradzonym celu zlecać będą Kommissyi Porządkowey przygotowanie Proiektów do Instrukcyi.

2do. Na tymże Seymiku taż Kommissya poda obrachunek, z powierzonych zawiadywaniu swoiemu Funduszów szczególnych na potrzeby Wyiewództwa, lub Powiaty iedynie przeznaczonych.

3tio. Nie będzie godziło się żadnych Milicyi formować, składek i opłat na Obywatelów nakładać, chyba na reprezentacyą Kommissyi Porządkowey i na utrzymanie wewnętrznego porządku Woiewództwa, lub Ziemi, które to składki ustanawiać się maiące nie mogą być decydowane *unanimitate,* ale koniecznie *pluralitate votorum*

secretorum, salva aprobatione Rady przy Boku J, K. Mości.

14to.

Co do Seymików Relacyinych.

Na Seymiku Relacyinym, który nazaiutrz po przepisanym Seymiku Deputackim, po Seymie przypadającym odprawiać się będzie, Posłowie uczynią Relacyą o całym Dziele Seymu; nayprzód, co Prawodawstwa, potym, co do Dezyderiów swoiego Woiewództwa w Instrukcyi umieszczonych, wyiąwszy Seymiki Relacyine, po Seymie Elekcyinym Króla, które w sześć Niedziel po zakończonym tymże Seymie maią bydź złożone.

15to.

Co do nieważności Seymików w całym Dziele i Części.

1mo.

Nie ważnemi Seymiki całym Dziełem swoim i skutkiem będą.

1mo. Seymik, który odprawiać się będzie nie w Mieście, lub nie w mieyscu Prawem przeznaczonym, lub za Rezolucyą Rady podług teraźnieyszego Prawa, tymczasowie determinowanym.

2do. Seymik, na którym Prezydować będzie kto inny, a nie ten, komu z mocy Prawa teraźnieyszego prezydować na Seymiku należy.

3tio. Na którym obranie Marszałka Sey-

mikowego, i Assessorów nie według Prawa nastąpi.

4to. Na którym nie będzie dopuszczona Elekcya, i wotowanie sposobem w Prawie teraźnieyszym opisanym, mimo oświadczonego i podanego na piśmie żądania Marszałkowi Seymikowemu.

2do.

Dzieło Seymiku w części tylo nie ważne będzie, ilekroć Obywatel nie maiący Prawa podawać się, będzie do funkcyi iakiey, lub Urzędu; wszelako na ten Urząd, lub funkcyą obrany zostanie.

16to.

Co do Kar w przestępstwach przeciwko Seymikom.

1mo. Przestempstwa te, które Seymik nie ważnym robią z całym iego Dziełem, co się tycze funkcyi Poselskiey, należeć maią do Rugow Seymikowych; ieśli się zaś tyczą innych Funkcyi Urzędów Elekcyinych, wtedy należeć będą do Trybunału, do ktòrego zarzucaiący nieważność Seymiku, powinien pozwać winnych, a Trybunał takową sprawę rozsądzić ma z Regestru *Incarceratorum*.

2do. Za wszystkie takowe przestępstwa niszczące Seymik z całym iego Dziełem i skutkiem, następne przepisuią się kary; na przewodców gwałtu, pułroku wieży *infun-*

do. i odſądzenie *ab omni activitate* na zawſze: na wſpólników zaś, wieża górna lub ſuspensa *ab omni activitate* co do czaſu *ſecundum qualitatem delicti*.

3tio Gdyby Prezyduiący Marſzałek, lub Aſseſsorowie przeſtąpili w punkcie którymkolwiek Prawem ſobie przepiſane obowiązki, każdy z nich karany bydź ma w Trybunale dwónaſto tygodniami wieży gorney, i dwoma tyſiącami Złotych na rzecz Delatora, ſądzeni zaś także bydź maią *ante omnes causas*.

4to. Oddzielnie w Sądach Ziemſkich Mieyſcowych, gdzie ſię ten uczynek popełnił z Regeſtru *Incarceratorum ſalvâ Appellatione* do Trybunału *a definitione* każdy ſądzony będzie. *1mo*. Ktoby milicyą, lub kupą zbroyną gwałt Seymikowi uczynił, karany bębzie półrokiem wieży *in fundo* i odſądzeniem *ab omni activitate* na zawſze. *2do*. Ktoby ſprowadził Milicyą, lub kupę zbroyną do gwałtu w porę Seymików, karany będzie wieżą górną połroku i zapłaceniem Złotych ſześciu tyſięcy na rzecz Delatora. *3tio*. Ktoby w mieyſcu i czaſie Seymikowania dobył Szablę zaczepnie, choćby bez żadnego ranienia, karany będzie dwonaſtą tygodniami wieży gorney, i dwoma tyſiącami Złotych na rzecz Delatora. A gdyby kto był raniony, tedy

tak raniony, ieśli nie w obronie, iako i pierwszy dobywaiący Szablę, kryminalnie dwónasto Niedziel wieży *in fundo* karani bydź maią.

4to. Ktobykolwiek do mieyśca Seymików na czas tychże Seymików sprowadzał Obywatelów, głosu na tychze Seymikach nie maiących, tych przywodcy i wspolnicy, iakiego kolwiek gwałtu, półrokiem wieży gorney i sześciu tysięcy Złotych na rzecz Delatora każdy, z osobna karani bydź maią. 5. Ktobykolwiek głosu niemaiący na Seymikach według Prawa, albo niemaiący bydź Kandydatem, do funkcyi i Urzędów, gwałtownie wdzierał się, czy do wotowania, czy do Kandydacyi, karany będzie sześcio Niedzielami wieży gorney, i dwoma tysiącami Złotych. 6. Ktoby z Bronią ognistą, przyszedł do mieyśca Seymikowego na czas Seymików, karany będzie dwonasto Niedzielami wieży *in fundo*. 7. Tak wota zakupuiący, iako i przekupiony, karani bydź maią odsądzeniem *ab omni activitate* na zawsze. 8. Woyskowi iako Obywatele na Seymiku znayduiący się, równym karom, iak Cywilni ulegać będą, zbroyną na Seymiki następuiący, ma podpadać, oprocz wyż wymienionych kar, za uczynek osóbney karze utraty Rangi swoiey,

i kaſsacyi przez Kommiſsyą Woyſkową, *ante omnes causas* wymierzyć ſię powinną. 9. Delator każdy w ſwoiey ſprawie i krzywdzie, mieć będzie nieograniczoną moc z Prawa czynienia w Sądzie przyzwoitym; chcący pozywać winnego o przeſtępſtwo iakie przeciw Seymikom popełnione, powinien bydź oſiadły w tym Województwie, w którym to przeſtępſtwo popełnione zoſtało, Delator zaś uſtronny powinien mieć *pignus ſufficiens* wyrównywaiące przepiſaney karze na przeſtępſtwo, które zadaie, złożyć powinien Manifeſt u Sądu przez ſześć Szlachty Poſseſsyonatów Przytomnych Seymikuiących podpiſany naydaley w dwanaście dni po ſkończonych Seymikach zrobiony. Niedowodzący, podlega równey karze, iaka ieſt przepiſana na zadane przeſtępſtwo, a nadto powróci ſtronie wſzyſtkie koſzta Prawne.

5*to*. Porządek Seymików i wſzelkie onych obrządki, iak ſą w Prawie teraźnieyſzym opiſane, iednym prawidłem Seymikowania będą; do którego ſzczegulnych a nieopiſanych niniéyſzym Prawem obrządków, odmieniać, ani przydawać pod żadnym pretextem nie wolno. Wſzyſtkie zaś Prawa o Seymikach poprzednie, a Prawem teraźnieyſzym nie obięte, zno-

ſzą ſię i za niebyłe deklaruią ſię.

Rota Przyſięgi Marſzałka Seymikowego i Aſsessorów.

„ Ja NN. Panu Bogu Wſzechmogącemu
„ w Tróycy Swiętey Jedynemu, przyſię-
„ gam na to: iż Urząd móy Marſzałką
„ Seymikowego (lub Aſsesſora) podług
„ Prawa ſprawować będę, w rozwiązywa-
„ niu Obiekcyi ſprawiedliwość zachowam,
„ i wſzelkie obowiązki Urzędu tego Pra-
„ wem przepiſane, tak, iak gdyby wſzy-
„ ſtkie co do ſłowa wypiſane i przeze-
„ mnie w tey Przyſiędze wymienione by-
„ ły, poſłuſznie, wiernie, i pilnie docho-
„ wam; nieuwodząc ſię ani przyiaźnią, ani
„ niechęcią, ani datkiem, ani nadzieią, ani
„ boiaźnią. Tak mi Panie Boże dopomóż
„ i niewinna Syna Jego Męka.

Przyſięga dla Deputatów.

„ Ja NN. przyſięgam Panu Bogu Wſzech
„ mogącemu w Tróycy S. Jedynemu, iż
„ wota na Seymiku na mnie dawane, ani
„ przezemnie, ani przez kogożkolwiek za
„ moią wiadomością, datkiem, lub obie-
„ tnicą wymagane nie były, a na Sądzie
„ Trybunalſkim zaſiadaiąc, podług Prawa
„ piſanego i dowodow, ſtron wykonywa-
„ iąc toż Prawo, a nie według upodoba-
„ nia, one tłumacząc, maiąc ſamego Bo-
„ ga przed oczyma, ſprawiedliwie ſądzić,

„ ſtron roſprawy i ſporów pilnie ſłuchać
„ będę, bez zadnego względu na bogatego
„ i ubogiego, przyiaciela i nieprzyiaciela,
„ Obywatela i ſprzychodnia, przyiaźnią
„ ani też nienawiścią, łaſką, ani nadgro-
„ dą, promocyą, lub obietnicą, groźbą,
„ ani inſtancyą uſtną, lub liſtowną od ko-
„ gożkolwiek uczynioną, uwodzić ſię nie
„ dam. Podarunkow iakichkolwiek, i od
„ kogożkolwiek, mnie ſamemu, lub przez
„ ſubordynowane oſoby, tak teraz w prze-
„ ciągu Funkcyi, iako i po ſkonczoney z
„ przyczyny teyże obiecanych, nie wez-
„ mę, i owſzem ofiaruiącego mi korrup-
„ cyą, wydać obowiązuie ſię. Tranza-
„ ktow w czaſie trwaiącey Funkcyi, ani
„ przez ſiebie, ani przez ſubordynowane
„ oſoby, zawierać nie będę; Sekretu Izby
„ w żaden ſpoſób niewydam, praktyk wſzel
„ kich w każdych ſprawach czynić i z
„ kimkolwiek, ani rady dawać nie będę,
„ ale podług przepiſów Trybunałowi u-
„ czynionych ſprawować ſię i zachować
„ ſtarać ſię będę, a w obieraniu Marſzałka,
„ dependencyi od nikoogo mieć nie będę.
„ Tak mi Panie Boże dopomoż i niewinna
„ Syna Jego Męka.

PODZIAŁ

PODZIAŁ PROWINCYI POLSKI NA WOIEWODZTW DZ[illegible]

SENATOROWIE WOIEWODZCY	Woiewodztwa:	Nazwiſka Ziem w każdym Woiewodztwie po 3.	Miaſta i miyſca na Seymiki	Miaſta na Sądy Ziemſkie.	Miaſta na Kommiſsye Porządkowe	Miaſta na Akta i Kancellarye.	na Seym Posłow	WOIEWODZT: i Z[illegible] Deputatow na Trybunał.	[illegible]	[illegible]ędziow [illegible]ſkich	Komorników Ziemſkich	Piſarza Sądow Ziem:	Regentow Aktowych	Kommiſsa: Porządkow: WYBIERAC BĘDĄ:
1. Kaſztelan 1. Woiewoda	Krakowſkie	1. Krakowſka. 2. Proſzowſka. 3. Zarnowiecka	w Zarnowcu w Kościele Farnym.	w Krakowie	w Krakowie w Proſzow: w Zarnowc:	w Krakowie w Proſzow: w Zarnowc:	6	Na pierwſzy rok po dwóch, a na drugi rok po iednym przez podkreślanie.	NB. ()	6.	6.	1.	1 1 1	9 9 9
1. Woiewoda 1 Kaſztelan	Sandomirſkie.	1. Sandomirſka 2. Radomſka. 3. Chęcińſka.	w Kielcach w Kościele Kollegiaty.	w Szydłow: w Radomiu w Chęcina:	w Szydło: w Radomiu. w Chęcina:	w Szydło: w Radomiu w Chęcina:	6.	Na piewſzy rok po iednym, a na drugi rok po dwóch przez podkreślanie.		6 6 6	6 6 6	1 1 1	1 1 1	9 9 9
1. Woiewoda 1. Kaſztelan.	Wołyńſkie	1. Łucka. 2. Krzemieniec: 3. Poliſka.	Poſelſkie w Łucku w Kościele Katedralnym, Deputackie, Sędziów Ziemſkich, i Kommiſsarzy Porządkowych, z alternatą w Łucku, i Krzemieńcu, w Kościele Po-Jezuickim,	1. w Łucku. 2. w Krzemieńcu.	1. w Łucku. 2. w Krzemieńcu.	1. w Łucku. 2. w Krzemieńcu.	6.	Na pierwſzy rok po iednym, a na drugi po dwóch przez podkreślanie,		12.	12.	2	2	18.
1. Woiewoda 1. Kaſztelan.	Hełmſkie.	1. Hełmſka. 2. Parczewſka. 3. Łukowſka.	w Hełmie w Kościele XX Piarów.	w Hełmie. w Parczew: w Łukowie	w Hełmie. w Parczew: w Łukowie	w Hełmie. w Parczew: w Łukowie	6.	Na pierwſzy rok po dwóch, a na drugi rok po iednym przez podkreślanie,		6 6 6	6 6 6	1 1 1	1 1 1	9 9 9
1. Woiewoda. 1. Kaſztelan.	Włodzimirſkie	1. Włodzimirſka 2. Dubieniecka 3. Kowelſka.	w Włodzimiezu w Kościele Katedralnym Ruſkim.	1. w Włodzimierzu 2. w Kowlu.	1. w Włodzimierzu 2. w Kowlu	1. w Włodzimierzu 2. w Kowlu	6.	Na pierwſzy rok po dwóch, a na drugi rok po iednym przez podkreślanie,		12,	12.	2	2	18.

I. Woiewoda I. Kaſztelan	Lubelſkie.	I. Lub[illegible]	[illegible]	w Lublinie	w Lublinie	w Lublinie	6.	Na pierwſzy rok po iednym, a na drugi rok po dwóch przez podkreślanie.	6	6	I	I	9
		2. Stęży[illegible]	[illegible]ciele Po-[illegible]rynitarzów	w Rykach	w Rykach	w Rykach.			6	6	I	I	9
		3. Kraſnoſtawſka		w Kraſnymſtawie.	w Kraſnymſtawie.	w Kraſnymſtawie			6	6	I	I	9
I. Woiewoda I Kaſztelan	Mazowieckie	I. Wiſka.	w Wiznie w Kościele Parafialnym.	w Wiznie z aletrnatą w Wąſoſzu	w Wiznie	w Wiznie i w Wąſoſzu	6.	Na pierwſzy rok po dwóch, a na drugi rok poiednym przez podkreślanie.	6	6	I	2	9
		2. Łomżyńſka.	w Łmży w Kościele Parafialnym S. Michała.	w Łomży	w Łomży	w Łomży, w Zambr: Kolere, Oſtrołęce			6	6	I	4	9
		3. Nurſka.	w Oſrowiu w Kościele Parafaſnym.	w Oſtrowiu	w Oſtrowiu	w Nurze i Oſtrow:			6	6	I	2	9
I. Woiewoda I. Kaſztelan.	Warſzawſkie	I. Czerſka.	w Warce w Kościele XX. Franciſzkanow.	w Warce z alt: w Białe:	w Warce	w Czerſku w Warce, w Białey.	6.	Na pierwſzy rok po iednym, a na drugi rok po dwóch przez podkreślanie,	6	6	I	3	9
		2. Warſzawſka.	w Warſzawie w Kościele XX Bernardynow.	w Warſzawi Sochaczew	w Warſzawie i Sochaczewie.	w Warſzawie Sochaczewie,			12	12	2	2	18.
		3. Liwſka	w Liwie w Kościele Parafialnym	w Liwie z alt: w Garw:	w Liwie.	w Liwie, Garwolinie, Kamieńcu.			6	6	I	3	9
I. Woiewoda I. Kaſztelan.	Ciechanowſkie	I. Ciechanowſka	w Ciechanowie w Kościele Parafialnym.	w Ciechan: i w Mławie	w Ciechanowie w Mławie.	w Ciechanowie. w Mławie, w Raciążu	6.	Na pierwſzy rok po dwóch, a na drugi rok po iednym przez podkreślanie	12	12	2	3	18
		2. Zakroczymſk:	w Zakroczymiu w Kościele Parafialnym.	w Zakrocz: z alt: w Nowym Mieś:	w Zakrocz:	w Zakroczymiu, w Nowym Mieśc:			6	6	I	2	9
		3. Rożańſka	w Makowie w Kościele Parafialnym,	w Makowie z al: w Praſ:	w Praſnyſzu	w Rozanie, w Praſnyſzu, Makowie			6	6	I	3	9
I. Woiewoda. I. Kaſztelan.	Podlaſkie.	I. Drohicka	w Drohiczynie, w Kościele XX Franciſzkanów.	w Drohic: z alt: w Soko:	w Drohiczynie	w Drohiczynie. w Sochaczewie	6.	Na pierwſzy rok po iednym, a na drugi rok po dwóch przez podkreślanie,	6	6	I	2	9
		2. Mielnicka.	w Mielniku, w Kościele Parafialnym.	w Mielniku	w Mielniku	w Mielniku.			6	6	I	I	9
		3. Bielſka.	w Brańſku, w Kościele Parafialnym.	w Brańſku z alt: w Tykocinie y Goniądzu.	w Tykocinie.	w Brańſku, Tykocinie, Goniądzu.			6	6	I	3	9

NB. (*) *Dwa pierwſze Woiewodztwa po ſobie w porządku idące, zaczynaiąc od Krakowſkiego i Sandomirſkiego. obiorą po iednym Pisarzu na Trybunał, aby pierwſzy z nich w iednym Roku, drugi zaś w drugim Roku Trybunału Urzędowanie Pisarza odbywali. Na drugich Seymiach Deputackich toż ſamo uczynią Woiewodztwa ex turno po pierwſzych dwóch następuiące, i tak daley zawſze czynić ſię będzie koleią Woiewodztw.*

Nota: *Seymiki Poſelſkie i Elekcyine Sędziów Ziemſkich, Komornikow Ziemſkich, Piſarzow Sądowych Ziemſkich, i Kommiſarzy Porządkowych, co lat cztery, a Deputackie co lat dwa odbywane będą. Wſzyſtkim takowym Seymikom dzień 1. Sierpnia ieſt Normalny.*

TRYBUNAŁ
KORONNY.
Prawo uchwalone w Grodnie 1793. Ru.

§. I.

SĄd Trybunału Koronnego Naywyższey Instancyi iedney odtąd będzie, bez podziału na Repartycye.

Mieyscem tego Trybunału, będzie Miasto Lublin, a w nim Ratusz, iak dawniey, tak i na przyszłość, do odprawowania Sądow, składu Aktow Trybunałskich, i Kancellaryi; nigdy do innego zamiaru, użytym bydź nie mogąc.

Jzba Sądowa na Ratuszu Trybunalskim, w ten sposob urządzona będzie: Na srzodku Jzby, będzie stoł suknem okryty, szeroki na łokci półczwarta, długi na łokci osm. U tego stołu, dla każdego Deputata będzie krzesło osobne, na końcu zas stołu, krzesło na wyższym trocha postumencie, dla Marszałka Trybunalskiego: Spodem zaś stołu będą szufflady zamykane z od-

z odmiennemi zamkami, dla złożenia i zachowania papierow, pism, merytow każdemu Deputatowi dawanych, i ten klucz przy nim zoſtawać będzie. Za końcem ſtołu, na przeciw Marſzałka, będzie przedzielona Jzba barryerą zamykaną: i za nią w poſzrzodku będzie ſtoł ſzeroki poprzecz poſtawiony, iednym ſtopniem wyżſzy od ziemi, ſuknem pokryty: z zaktórego ſtawaiący, w ſprawach meryta czytać będą. Bliſko tego ſtołu i barryery, będzie z boku ſtał ſtolik, dla Piſarza Trybunału; wyżey trocha wyniesiony: Za barryerą po obydwoch ſtronach. będą bałkony wyſokie dla Woźnych, na których ſprawy do ſądzenia przydzwonione, przywoływać będą: tudzież za uderzeniem Laſki, oſtrzegać o ſzemranie w Jzbie Sądowey, Weyście dla Deputatow do Jzby Sądowey. będzie odtąd przez Jzbę oſobną, wchodząc z Kaplicy, a nie przez Jzbę Arbitrow uſtępową. Stać będzie w Jzbie po prawey ręce Marſzałka Wazon duży, przedzielony, ſuknem wewnątrz wyścielany: na którym z iedney ſtrony *affirmative*, z drugiey ſtrony *negative*, napis położony będzie. Ten wazon, ma być oſłoniony tak, iżby wpuſzczaiący gałkę, nie mógł być widzianym, lecz aby była pewność,

ność, iż one wrzucił. A przed wotowaniem każdym, wazon ten zrewidowanym być ma, i zamkniętym.

Nikomu więc w Izbie Sądowey za szranki przechodzić, ani Deputatowi, kogożkolwiek z Palestty, lub z pacyentow Arbitrow wpuszczać, dla iakieykolwiek potrzeby, nie będzie się godziło.

Dla opatrzenia bespieczeństwa tego mieysca i Domu, iako też więzień, Kommendy Woyska Rzeczypltey Trybunałowi assystować maiącey, straż potrzebną i wartę do izby Sądowey, w czasie odprawuiących się Sessyi Sądowych, dawać maią: do czego Kommissya Woyskowa wyda potrzebne Instrukcye, i Ordynanse.

Bespieczeństwo ogólne, tak dla samego Sądu Trybunalskiego aktualnie odprawuiącego się, iako też szczególnie w mieyscu Sądowym dla Osob Sądowych, i Officyalistow, tudzież dla wszystkich pod bokiem Sądu znayduiących się, podług wszystkich Praw, o bespieczeństwie Trybunałow stanowionych, waruie się.

§ 2.

O liczbie i Elekcyi Deputatow.

Liczba na Trybunał Koronny Deputatow, piętnaście Osob naznacza się którzy

na Seymikach, iak się opisało pod § 2. Nro 2. o Elekcyach Seymikowy, wybranemi będą z Woiewodztw, tym sposobem.

Na ieden Rok, pięć Woiewodztw na Seymikach, obiorą po dwóch Deputatow: A drugie pięć Woiewodztw obiorą po iednym Deputacie.

Na drugi zaś Trybunał, na tychże samych Seymikach, drugie pięć Woiewodztw z Alternaty (które po iednemu na pierwszy Rok Deputacye obierały) obiorą po dwóch Deputatow: A te Woiewodztwa, które wprzod po dwóch obierały, obiorą iuż tylko po iednemu: i ta koley, raz na zawsze zachowana być ma.

Te zaś Woiewodztwa, do takowey Elekcyi, na dwie klassy dzielić się będą.

Pierwsza Klassa: Woiewodztwa, Krakowskie, Chełmskie, Włodzimirskie, Mazowieckie, Ciechanowskie, obiorą na pierwszy rok po dwóch; a na drugi rok po iednym Deputacie,

Druga Klassa. Woiewodztwa, Sandomierskie, Wołyńskie, Lubelskie, Warszawskie, Podlaskie, na pierwszy Rok po iednemu, a na drugi Rok po dwóch Deputatów obierą.

§ 3.

O Wyborze i przysiędze Deputatow

Z samych tylko Obywateli na Seymikach przytomnych, osoby na Funkcyą Deputacką wybierane być maią: zdatne, Praw Kraiowych i Sądowości wiadomość posiadaiące, possessyą Dziedziczną, lub zastawną w swych Woiewodztwach przed lat trzema nie zmyśloną, i posiadaniem istotnym zabespieczoną maiące, wprzód w Kommissyach Porządkowych zasiadaiące, i w wieku lat 24. skończonych będące: prócz tego, processem nie obciążone, zarzutem kryminalnym nie skażone: zaraz na dniu swoiey Elekcyi przysięgę wykonaią na Rotę niżey przepisaną.

Deputatowi każdemu nietylko na Seymiku, ale i na reassumpcyi Trybunału, processem zarzuczać wolno będzie: i do póty od sprawowania Funkcyi wstrzymać się powinien, poki się od takiego processu nie uwolnił. A gdyby pod processem będąc, na Seymikach ważył się do obrania podać, lub maiąc zarzucony w Trybunale Process zasiadać; stronie Process maiącey 3,200. złotych zapłaci, wieżę *in fundo* półroku siedzieć, & *ab omni activitate* na całe życie w Sądach Seymowych odsądzony będzie.

Procefs na Deputacie otrzymany, nie fzkodzi do odbywania Funkcyi, kiedy ftrona Rewerfem przez fiebie wydanym, niefzkodzić mu procefsem rzeczonym upewni.

Procefs na Deputacię, po obraniu na Seymikach na funkcyą iego otrzymany, nie tamuie mu *activitatem* do zafiadania w Trybunale.

Rugi fposobem w Seymach opisanym odbywać fię maią.

§ 4.

O Sefsyach Sądowych, Marfzałku, i komplecie

Trybunał Sądy fwoie ciągiem odbywać będzie: Zaczynać fię ma dnia 15. Miefiąca Września, w iednym Roku, a kończyć fię dnia oftatniego Lipca w naftępnym.

W dniu zaś pierwfzym Sierpnia, zaczynać fię będzie Trybunał Duchowny, czyli *Compositi Judicii*, który trwać będzie do dnia 15. Września.

Dnie wolne od Sefsyi Sądowych będą Niedzielne, i Swięta Uroczyfte: przed Swiętami zaś Bożego Narodzenia, w Wigilią Wigilii do dni czterech: przed Wielkonocnemi we frzodę przed Wielkonocną Niedzielą, do frzody po Wielkiey Nocy, adwołania Sądow dozwala fię. Wfzelako

Iako komplet obecny, w Mieście Trybunału, w czasie takowego odwołania znaydować się powinien. Sądow zaś, ani Sessyi żadney w te dni składać wolno nie będzie.

Na reassumpcyą Trybunału, wszyscy Deputaci koniecznie ziechać powinni, pod karą utracenia *activitatis* na lat cztery: wyiąwszy przypadki prawdziwey choroby: o których choruiący zaraz Trybunałowi donieść. i prawdziwą chorobę za przybyciem swoim zaprzysiądz powinien: oraz, iż przybycia swego za przyiściem do zdrowia nie przewlekał.

Deputaci w dniu, Mieście, i mieyscu Prawem przeznaczonym zebrawszy się, obiorą na Trybunał, prosto przez wota sekretne Marszałka z pomiędzy siebie, sposobem o wyborze Marszałka Seymowego przepisanym. Komplet Sądu Trybunalskiego naymniey z osob siedmiu składać się będzie. Dwóch zaś zawsze Deputatów nad komplet być powinno: a w przypadku iakowym, lub choroby, ktorego z Deputatów osoby i kompletu nie brakło.

W rozkładzie kompletow to ma być uważane: 1mo. Ażeby dwóch Deputatow nie kłaść w ieden komplet z iednego imienia, lub dwóch Braci przyrodnych, Stry-

ieczno rodzonych, Ciotecznie rodzonych, Oyca z Synem, Teścia z Zięciem, dwòch: Szwagrow: ale w rozkładzie kompletu. maią być w oddzielne kompleta pomieſzczeni. 2do. Deputatow dwòch, z iednego Woiewodztwa, także w komplet ieden mieścić ſię nie mogą. Deputat na Regeſtrze z ſwego Woiewodztwa, ieden tylko zaſiadać powinien: A gdy dwóch z tego Woiewodztwa z alternaty wybranych wypadnie; ten zaſiadać będzie, ktorego los wyciągnie; Więc nayprzod ciż Deputaci, względem zaſiadania na ſwòy regeſtr, losem wyciągnieni będą. Gdyby ſię Deputaci w rozkładzie kompletow dobrowolnie i iednomyślnie nie ugodzili, kreſkami ſekretnemi ſprzeczka rozwiązana będzie: iednak Artykuły Prawem oſtrzeżone, maią być zachowane w ſekretnym wotowaniu.

Seſsye Sądu tego zaczynać ſię maią od godziny oſmey z rana, a trwać do godziny drugiey po południu *inclusive*: te Sesſyie Mſzy S. ſłuchanie poprzedzi. Seſsye po obiednie żnoſzą ſię zupełnie. i te pod żadnym pretextem ſkładane być nie mogą: Laſka zaś o godzinie ſiodmey na Ratusz znieſiona być powinna.

Gdy komplet Deputatow Prawem powyż-

wyższym wzmiankowany zbierze się choćby ieszcze Marszałek nie nadszedł, pierwszy z porządku Woiewodztw Deputat, mieysce Marszałka zastąpi, i nie czekaiąc przybycia iego, sądzić zacznie. Gdyby zaś na pokrzywdzenie stron, albo pod pretextem prędszego przywołania Wpisow, Sessya Sądowa prędzey, iak o godzinie osmey rozpoczęta była: każdemu o to wolne czynienie w Sądach Seymowych, z osobami to bezprawie popełniaiącemi zastrzega się: a skoro im to dowiedziono będzie, wieżą górną po tygodni 12. i po 4000. złotych na rzecz strony skrzywdzoney, lub Delatora, każdy z Osoby swoiey, ukarany być ma a Dekret *nullitati* podpada.

§ 5.

O Pensyach.

Pensye Deputatom Trybunalskim ze Skarbu publicznego, te są ninieyszym Prawem udeterminowane.

Marszałek Trybnalski ze wszystkim, mieć będzie na Rok 15.000. złotych.

A Deputat każdy po złotych 7500.

Takowe zaś pensyie, między aktualnie zasiadaiących na Sessyach Sądowych Deputatów, podzielone być powinne, podług niższego o tym opisu Prawa.

§ 6.

Regestra, w Trybunale Koronnym.

1mo. Wpisy wszystkie w Trybunale Koronnym, przyimowane będą w Protokuły, czyli Księgi oprawne, w których karty wprzod maią być policzone, sznurkiem iedwabnym przeciągnione, znumerowane, podpisane, i końce takowego sznurka przypieczentowane; co wszystko Pisarz Trybunalski uskutecznić powinien przedzaczęciem Trybunału, i na Reassumpcyi Marszałkowi takowe Regestra do podpisu podać.

2do. Wszystkie Regestra w dawnieyszych Trybunałach, nad opis teraźnieyszego Prawa utrzymywane, teraźnieyszym Prawem uchylaią się; które zaś będą na potym, podług opisu dzisieyszego Seymu, będą na zawsze zachowane.

3tio Na iedney karcie pod numerem, ieden tylko Wpis zapisywany być powinien. Do zapisywania Wpisu, powinien być od strony oddany Dekret, konserwatę terminu zawieraiący, lub extrakt relacyi wydanego Pozwu, z którego nie prędzey Wpis przyięty być może, aż onemu czas czterotygodniowy od zeznania upłynie: toż się ma liczyć od czasu zapadłego Dekre-

Dekretu, z którego Wpis może być uczyniony.

4to. W zapisywaniu Wpisow, powinien się wyrazić Aktor i pozwany, z imienia i nazwiska; a gdy więcey Osob umieszczonych w Pozwie, lub Dekrecie, wszystkie wypisać należy: datę pozwu, datę położenia iego, mieysce, w którym położony, Woźnego, który ie kładł, Księgi, w których zeznany, i datę zeznania A to naprzykład, tym sposobem. *Z Pozwu od strony, to iest: N. N przeciwko N. N. do Dobr N. na Folwarku tych dóbr położonego, i w Księgach N. N dnia N. Roku N. zeznanego, Ciż sami N. N. Powodowie, przeciwko N. N. pozwanemu w treści np. wykupienie dobr w summie N. N. Zastawnych. nadgrodzenia &c. &c.*

5to. Sprawy *paritatis votorum*, z iednego Trybunału na drugi odesłane, tak, iako materye recessowe, na początku każdego Trybunału, maią być rozsądzone przez cały komplet Deputatow, tym porządkiem: Iż, w którey pierwey *paritas* zaszła, pierwey: a w ktorey poźniey, to poźniey, wzięta będzie do decyzyi. Dla tego Trybunał kończączy urzędowanie swoie, zapisze, przy dokończeniu takowe sprawy, i przyszłemu Trybunałowi do rozsądzenia zostawi, które bez czynienia nowych Wpisow rozsądzone będą.

Regestra zaś wpisow, te stanowią się.

1mo. Regestr *Appellationum.* o wyznaczenie Sądu w Sprawach Sukcessyi, albo Działowych, gdyby Dobra w dwoch, albo więcey Ziemiach, lub Woiewodztwach leżą, w których wpisy, nie zaymuiąc nic sprawy, czynione być maią, tylko o determinacyą Fory, dla sprawy w iedney Juryzdykcyi rozsądzić się nie mogącey. Z tego Regestru Trybunał pod żadnym pretextem nie może wchodzić w rozpoznanie sprawy, nie może czynić żadney legalizacyi stronie, ani przepisywać reguły żadney, pod nieważnością Dekretu.

2do. Regestr spraw źle sprawowanego Urzędu Sędziowskiego, i exekutoryalnego powszechny, w którym Sędziowie przeciwko Prawu wykraczaiący, i Urzędy exekutoryalne *de malle gesto officio*, tudzież o deputacyą odpowiadać będą.

3*tio.* Regestr Woiewodzki każdego z osobna Woiewodztwa, w którym wszelkiego rodzaiu sprawy tego Woiewodztwa, z appellacyi od Sądow Ziemskich przychodzące, bez wyłączenia, prawne, pretensyine, i uczynkowe, mieścić, się będą.

4to. Regestr *incarceratorum*, czyli Regestr

Więz-

Więźniow powszechny: w którym same tylko sprawy kryminalne, i kryminalnym sposobem intentowane, tudzież sprawy z Seymikow wynikaiące, pod § 16. punkt 1. i 2. Prawa o Seymikach, wyraźnie do tego Regastru przeznaczone.

5to. Regestr spraw powszechny, o gwałtowne z dóbr wybicie, i nieprawne tychże dóbr spokoyney possessyi odebranie. Odtąd do tego Regestru nie mogą przychodzić sprawy w Sądzie Ziemskim mieyscowym wprzód nie osądzone.

6to. Regestr *Directi mandati* o zgwałcone bespieczeństwo Trybunału.

Ktokolwiek zaś wpisałby się do Regestru nieprzyzwoitego, karze zapłacenia 2000. złł: *irremissibiliter* podpadać będzie.

7mo, Zamiast Regestru *executionum processus*, odtąd, gdzie Trybunał Dekretem rzecz pewną Przysądzi, zaraz exekucyą Dekretu wskaże; które to exekucyi wskazanie, mieysce Dekretu *executionis* zastąpi W przypadku gwałtowney oppozycyi, po pomoc Woyskowo do nayblizszey kommendy odeszle.

§ 7.

Porządek Sądzenia w Trybunale, wyżey wymienionych Regestrow.

Od dnia 15. Września zaczęcia Trybu-

naſu, do dnia 17. tygoż Mieſiąca *inclusive*, pierwſze trzy dni, na ułatwienie rugow, obranie Marſzałka, rozkład kompletów, wyznacza ſię.

Od dnia 17. do 21. *inclusive*, Trybunał rezelwować będzie ſprawy *paritatis votorum*, ieżeli iakie z przeszłego Trybunału pozoſtały ſię.

Od dnia 21. do 26. *inclusive*, wzięty będzie Regeſtr *Jllationum pro determinatione fori.*

Od dnia 26. do oſtatniego Września, Regeſtr Officii, sądzony będzie. W którym gdyby Spraw niebyło, Trybunał do Regeſtru *Jllationum* powroci lub gdyby i takowych Spraw nieſtawało, ſprawy *paritatis votorum*, rezelwować będzie.

Regeſtr *Directi mandati*, każdego czasu brany być może, byle nie w czaſie zaczętey ſprawy: do którego Wpis za illacyą Sądu wpiſany, i przez Marſzałka podpiſany, w tydzień od podpisania dopiero przywołany być może do ſądzenia: A do ſprawy podług teraźnieyſzego Prawa, Delator oſiadły być powinien, lub mieć kaucyą za ſobą doſtateczną?

Regeſtra Woiewodzkie, poydą w tym porządku.

1mo. Regeſtr Woiewodztwa Krakowſkiego zaczynac ſię dnia 1. Października, a kończyć

czyć się będzie dnia ostatniego tego Miesiąca.

2do. *Regestr Woiewodztwa Warszawskiego*, od dnia 1. Listopada, do dnia ostatniego tego Miesiąca.

3tio *Regestr Woiewodztwa Mazowieckiego*, od dnia 1. Grudnia do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

4to, *Regestr Woiewodztwa Podlaskiego*, od dnia 1, Stycznia do dnia ostatniego tegoż Miesiąca,

5to. *Regestr Woiewodztwa Ciechanowskiego*, od dnia 1. Lutego, do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

6to. *Regestr Woiewodztwa Lubelskiego*; od dnia 1. Marca do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

7mo. *Regestr Woiewodztwa Chełmskiego* od dnia 1. Kwietnia, do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

8vo. *Regestr: Woiewodztwa Sandomirskiego* od dnia 1. Maia, do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

9no. *Regestr Woiewodztwa Włodzimirskiego*, od dnia 1. Czerwca, do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

10mo. *Regestr Woiewodztwa Wołyńskiego*. od dnia 1. Lipca, do dnia ostatniego tegoż Miesiąca.

Pierw-

Pierwszego dnia każdego Miesiąca, Regestr Woiewodzki przywołany będzie: strony w nim sprawy maiące, gotowości do spraw czynić, a Palestra Merita, Repliki, i Konkluzye przygotowywać będą i-te na wzaiem sobie kommunikować. Od dnia 1. do 3. każdego Miesiąca *inclusive*, wzięty będzie Regestr *Incarceratorum*; a od 3. do 6. *inclusive*, Regestr o wybicie gwałtowne z Dobr. Dnia zaś 7. każdego Miesiąca, aż do ostatniego, chybaby sprawa zaczęta nieukończyła się; zacznie się Regestr Woiewodzki, i bez przerwy sądzić się będzie, chybaby sprawa z Regestru *Directi Mandati*, zaszła.

Dzień pierwszy Sierpnia, oznacza się na otwarcie, Wotow, od Woiewodztw. Elekcyi Deputatow, razem i reassumpcyą dla Trybunału Duchownego.

Po skończoney rewizyi Wotow, Deputaci do Koła Duchownego nie należący. tudzież Marszałek urzędowanie kończący, przed Trybunałem *Compositi Judicii* od przysięgać się, będą którym Rotę przysięgi, pierwszy *ex ordine* Deputat Duchowny, dyktować będzie.

§ 8.

O rewizyi wotow w Trybunale.

Na Wota w Trybunale, ma bydź zro-

biona ſkrzynia dobrze opatrzona, w którą przyſłane paki z Seymikow Deputackich każdego *respective* Woiewodztwa napisem oznaczone i za pięczętowane. Trybunał obeyrzy, w Protokuł zapisze, i zaraz Radzie Nieuſtaiącey przez Rapport doniesie: Takowe paki, w iednę ſkrzynię, na reaſsumpcyi złożone, przez Marſzałka i Deputatow zapieczętowane, z nayświększą oſtrożnością w Izbie Sądowey poſtawione, konſerwowane będą do czaſu wzwyż oznaczonego.

W dzień 1. Sierpnia w przytomności Duchownych Deputatów, otwarta będzie ta ſkrzynia, Porządkiem Woiewództw brane będą pakiety i z nich liſty rewidowane, i Wota dla każdego Deputata zapisywane będą. Poki rewizya otworzonego pakietu zupełnie nie naſtąpi, Trybunał z Seſsyi ſchodzić nie może: każdego Wota z Kandydatów, i ich liczb, w Protokuł zapisane będą: a naywięcey maiący Wotów, naypierwey; ponim zaś naſtępni Kandydaci, porządkiem liczby Wotów zapisani będą. wſzyſtkich Tak wſzyſtkich Woiewodztw Wota porządkiem rewiduiąc, Trybunał i Kandydatow zapisywać będzie: a po ſkończoney rewizyi, Trybunał wszyscy Deputaci, tak Duchowni, iako i świeccy

zapisanych w Protokule Kandydatow, Wota podpiszą: a tych wszystkich, którzy naywięcey Wotow mieli, za Deputatów ogłoszą: oraz do Rady Nieustaiącey tego wszystkiego Rapport, przez excerpt z Protokułu wyięty, natychmiast przeszlą: nie mniey obwieszczenie do Woiewodztw w Gazety publiczne o Osobach Deputatów podadzą. Po zrewidowaniu zaś takowych Wotów, one natychmiast spalą.

W liczeniu Wotów, i przeglądaniu, takowe Wota za nieważne uznawane bydź maią, gdyby kto więcey Osob, lub nie podług Prawa podkreślił: niemniey w przypadkach teraźnieyszym Prawem ostrzeżonych, *paritatis votorum*, Trybunał los wyciągnąć rozkaże. A zaś w trefunku śmierci na Kandydata naywięcey Wotów maiącego, gdyby po Seymiku Elekcyi, przed rewizyą Wotow umarł, naypierwey po nim Wotów maiący, za Deputata ogłoszony będzie.

§ 9.

O Obowiązkach Deputatow, co do Sądowości.

Obowiązki Deputatów, co do Sądowości są następne.

1mo. Trybunał Spraw, Sądom Seymowym, Zadwornym Assessorskim, Kommissyom Edukacyiney, Policyiney, Woysko-

ſkowey, Skarbowey. i Juryzdykcyi Marſzałkowſkiey właściwych, i Dekretami tych Juryzdykcyi obiętych i nieobiętych, pod nieważnością Dekretow sądzić nie może: Stronę wywołuiącą takową ſprawę do Trybunału, winą 3000. Zł: Pol: ukarze: Sprawę zaś do Sądu przyzwoitego odeszle.

2do. Deputat zawsze, tak w czasie ſprawy, iako i wotowania, na mieyſcu ſwoim, a nie na innym ſiedzieć powinien: przechodzić ſię, mieyſca przemieniać, i rozmawiać, Deputatowi za rzecz nieprzyſtoyną rozumieć ſię powinno; O co przez Marſzałka napomniony, a gdyby niebył poſłuſznym, na uſtęp zaproſzonym będzie. Toż ſamo rozumieć ſię ma, gdyby ſprawy opowiedzenia pilnie nie ſłuchał.

3tio. Ani też po przywołaney ſprawie, Deputat z Jzby wychodzić nie ma: Nieprzytomny na Induktach i Replikach, *votum decisivum* mieć nie może. Po ſkończonych Induktach, Replikach, konkluzyi w czaſie uſtępu Deputaci poty z Jzby Sądowey wychodzić niemaią, poki zupełnie Sprawy nieudecyduią; Unikaiący od decyzyi i z uſtępu przed podpiſanemi wotami wychodzący Deputat, tak ma

być

być karany, iak gdyby Komplet zerwał. Pod czas uſtępu, nikt w Izbie Sądowey znaydować się nie będzie mogł, tylko Osoby Deputatow, aktualny Komplet ſkładaiące, i Pisarz Trybunalſki.

4to. Deputaci, *per turnum*, ieden. na drugiego nieodwołuiąc ſię, wotować powinni: Ani Marszałek takowych sentencyi, któreby *per turnum* nie szły, dopuſzczać niema, Decyzya w ſprawach, nayprzod głośnemi wotami koleyno *ex turno* Woiewodztw poydzie i choćby nikt: kreſek ſekretnych nieżądał, te iednak naſtąpić koniecznie powinny. Sentencya większością wotow zapadła, natychmiaſt przez trzymaiącego ſentencyonarz, w onże zapiſana, i Dekret ſtronom z więkſzości wotow zapadły, ogłoſzony będzie.

5to. W przypadku *paritatis votorum*; ta na naſtępny Trybunał po rezolucyą odeſłana będzie, w tey Kategoryi; w którey rowność zdań zaszła, lecz w Dekrecie *paritatis*, wſzyſtkie wywody obydwoch ſtron, Przyczyny i pobudki na iedną; i na drugą ſtronę wypiſane być powinny: niemniey z nich iaka była rozdwoiona decyzya na iednę i na drugą ſtronę: i w tym przypadku, Indukty, Repliki i Summaryuſze ſtron obydwoch przez Sąd złożone,

przez

przez Komplet podpisane. zapięczętowane, do następuiącego Trybunału w Archiwum złożone, i zachowane będą. Na następuiącym zaś Trybunale takowe sprawy, po odbytych Rugach, naypierwey będą wzięte do rozsądzenia, w tym porządku, w którym na nie *paritas* zaszła.

6to. Jllacye po zapadłym iuż Dekrecie, pod pretextem opuszczonych i nierezolwowanych Kategoryi, przyimowane być nie maią. Wszelkie Kategoryczne żądania stron, nie tylko przy Induktach, i opisaniu stanu sprawy, konnotowane przez Deputatow, i Pisarza być maią; ale nadto Pisarz Trybunalski, o decyzyą na każdy wniosek rezolucyi wymagaiący w czasie ustępu dopomnieć się winien: Sąd zaś onę, dać koniecznie obowiązany. Za opuszczone, i nierezolwowane w Dekrecie Kategorye. Pisarz karami *contra negligentes officiales* ustanowionemi, karany będzie. Osoby zaś Deputatow Komplet składaiące, gdyby decyzyi w opuszczonych Kategoryach odmawiały. Pisarz mieć będzie wolność zanotowania w Protokule wyraźnie przypadku, w którym żądał decyzyi, a ta mu była odmówiona: A Deputaci za takowe przestępstwo, tak, iak *pro denegato iudicio*, w Sądach Seymowych sądzeni, i

karani będą. Rownym karom Pisarz, *pro obiecto non deducto*, podpadać będzie.

7mo Opozycya iednego z Deputatow, przy sentencyi ferowaney, i Ordynacyi Regestrow, iak naysurowiey podług Praw dawnieyszych, zawarowaną zostaie.

8vo. Limita Trybunału przed czasem Prawem opisanym, pod żadnym pretextem czyniona być nie może: Marszałek takowy czynić, a Pisarz oney zapisywać niepowinni. Osoby takową limitę nad Prawo czyniące, karą w Sądach Seymowych, tak, iak *pro denegato judicio*, karane będą. Z pod tego rygoru Prawa, wyłączaią się przypadki zarazy powietrza, lub w czasie Woyny, zbliżaiącego się nieprzyiaciela do Miasta Trybunałom oznaczonego.

9no. Prezencye Deputatow w dzienniku zapisywane będą: a to końcem wytrącenia pensyi nieprzytomnemu, a podzielenia oney między pracuiących. Deputat nie będący na Sessyi całey, traci pensyą, iaka z proporcyi oznaczoney summy dzienna wypadać będzie. Deputat poźniący się na Sessyą godziną, połowy dzienney pensyi: poźniey zaś przybywaiący, cało dzienną pensyą utraci. A gdyby nie będąc chorym (co przysięgą ewinkować

powi

powinien) przez tydzień na Sessyi nie bywał, w czasie nawet dostatecznego Kompletu, Miesięczną pensyą utracać ma: gdyby zaś komplet zerwał, lub w mieyscu Trybunału będący, trzykrotnie od Marszałka do przybycia na Sessyą rekwirowany nie stawił się; oprocz utraty cało roczney pensyi, odsądzeniem na zawsze *ab omni activitate*, na Trybunale tymże samym *ipsô factô*, choćby Delatora niebyło, ukarany zostanie.

10mo. W Sentencyonarzu, wszyscy Sędziowie, którzy przytomni decyzyi sprawy byli, ieżeli iednego byli zdania, zaraz przed przywołaniem i zaczęciem drugiey, koniecznie pod karą odsądzenia podpisać się maią: toż samo uczynić obowiązani i ci, którzy byli przeciwnego zdania, pod podobnymże rygorem.

11mo. Dekretarz, w którym Dekreta całkowicie z wypisaniem Summaryuszu Dokumentow do Sądu podanego aktowany, i co tydzień w Sobotę przez wszystkich Deputatow, którzy na sprawie przytomnemi byli, podpisywany być ma.

12mo. Sędziowie Trybunalscy, iako z Skarbu Litewskiego płatni, z grzywien do skrzynki przysądzonych, nic użytkować niemogą, iako funduszu na inne obo-

wiązki tym prawem deftynowanego, i do dozoru Skarbu Koronnego teraz przyłączonego. = Grzywny te na Złote Polfkie redukowane będą: a Trybunał w ukaraniu grzywnami, ściśle prawo zachowa, nikomu na rzecz fkrzynki folgować nie może, ani grzywien przyfądzonych, pod iakimkolwiek pretextem darować: w ukaraniu, dwie części ftronie, a trzecia do fkrzynki przyfądzać fię powinna.

§ 10.

O obowiązkach fzczególnych każdego z Deputatow.

Obowiązki fzczególne, każdego z Deputów: fą te:

1mo. Marfzałek bez decyzyi Izby na pismie w Komplecie na Sefsyi wydaney, nie ma mocy nikogo rokować: Trybunały zaś tę moc maią tylko, w przypadku zgwałcenia beśpieczeńftwa publicznego w mieyfcu Trybunału: a do fprawy Delator, koniecznie bydź powinien, maiący *fufficiens pignus* do odpowiedzi.

2do. Zaden z Deputatow niemoże być na tey funkcyi, aż po upłynionych lat czterech: pod karą odfądzenia *ab omni activitate, & capacitate* pofiadania *honorum & muniorum.*

3tio.

3tio. Deputat w czaſie funkcyi ſwoiey, tak pod ſwoim imieniem, iako i pod cudzym Dobra nabywaiący, od prawa ſwego odpada, pożyczaiący imienia ſwego, gdy wyda, że był do tego użyty; zoſtanie przy tym, co na iego było imie nabyte, przedaiący także, lub przezaſtawiaiący, gdy to wyda; wraca ſię do tego, co przedał, lub co przezaſtawiał

4to. Deputat, lub Piſarz, z Oſoby. Dobr, *ex vi gravaminis, aut appellationis* do Trybunału wytoczoney ſprawy pozwany; zaraz za przywołaniem ſprawy, wyiść z Izby i na Ratuſzu aż do przeczytania Dekretu znaydować ſię niepowinien, pod upadkiem w ſprawie

5to. Deputat nie może byc z mieyſca ruſzany przez ſtronę, czyli od ſądzenia ſprawy iakiey, wyłączany, tylko w przypadkach, *1mo.* W ſwoiey właſney ſprawie, będąc ſtroną czyniącą, bądź powodową, bądź odwodową, *2do.* W ſprawach Rodzicòw, Zony, Braci Rodzonych niedzielnych, w ſprawach także z teyże Fortuny niedzielney wynikaiących, nie mniey w ſprawach Dzieci właſnych, Paſierbow, lub Zięciow, tudzież Sierot, ktòrych ieſt Opiekunem. *3tio.* W ſprawie, w ktòrey ieſt Ewiktorem.

Gdy-

Gdyby się trafić miało, iżby Deputata kto umyślnie do sprawy przypozwał, i nienależycie Pozwem wmieszał dla tego, aby go od sądzenia odsuwał, takowy Deputat przez innego z Kollegow zastąpiony będzie, i nayprzod kwestya ta w Sądzie rozwiązana być powinna przez wyrok, czyli słusznie, lub niesłusznie z powodu sprawy iest implikowanym?

Wolność iednak zostawuie się stronie, która z Deputatem maiąc sprawę, sama osobiście, a nie przez Plenipotentow stawaiąc, chciałaby się poddać *iudicato:* Gdyby w takowym razie. Deputat stawać niechciał, kondemnatę strona na nim zyskiwać może, ale ta do pełnienia funkcyi iego, byle niebyła w kryminalney sprawie, przeszkadzać nie będzie: Strony zaś kondemnatę na nim maiące, w żadney sprawie nie będzie mogł sądzić. Gdyby zaś dwa razy w iedney sprawie dał się wzdawać, tedy zawiesza się sprawowanie Urzędu iego.

6to, Zaden także z Deputatów, w czasie funkcyi swoiey, wzdawać nikogo niemoże, takowa kondemnata otrzymana, ani w dostateczność procesu wchodzić, ani do stawania u Sądu mieysca tamować, ani do Elekcyi na funkcye i Urzędy przeszka-

ſzkadzać będzie: Wyiąwſzy ſprawy *ex re læsæ ſecuritatis*, w czaſie funkcyi Deputata, w których nie ſtawaiącą ſtronę, Deputat wzdawać mocen będzie.

7mo. Jako Jnſtancyonalnych Liſtow piſać do Trybunału Prawa zakazuią, i na Osoby takowe Liſty piſzące ninieyſzym Prawem kara zapłacenia zł: pol: 2000. rozciąga ſię, tak też Deputat takowe Liſty odbieraiący, a Tribunałowi nie oddaiący za przeświadczeniem o to, podobney karze ulegać będzie.

8vo. Zaden z Deputatow, choćby miał na ſobie Urząd Podkomorzego, albo Sędziego, lub *Officium Executivum*, nietylko w czasie funkcyi ſwoiey, ale też i po ſkończoney, z Dekretu Trybunalſkiego, na którym iako Sądzia Deputat zasiadał, na expedyowanne kondeſcenſyi, i inne Dzieła Wykonawcze zieżdżać, i oraz na Superarbitra w czasię ſprawy toczącey ſię, obieranym być nie może, pod nieważnością dzieł takowych.

9no. Zaden z Deputatow ſekretu Jzby wyiawiać ważyć ſię niepowinien, pod karą odſądzenia od ſunkcyi, *et ab activitate* na zawſze *ex termino tacto* w Trybunale rozciągnąć ſię powinną, gdy mu to dowiedziono zoſtanie. Sekretem Jzby będzię

dzie. iak kto w Jzbie w koley decydował? iak kto za którą ſtroną zdanie dawał? i decyzya ſamey ſentencyi, przed iey przeczytaniem, tudzież to wſzyſtko, co: kolwiek Jzba na Seſsyi pod ſekretem, chcieć będzie mieć zachowane.

10mo. Względem przekupienia Sędziego, to ma być odtąd zachowano. Gdy Sędzia przekupiony, wyda ſtronę przekupuiącą, od kary wolny będzie, lub przeciwnie: gdy ſtrona przekupuiąca wyda Sędziego przekupionego, od kary także uwolnioną zoſtanie, i to, co Sędzięmu dała, wedwoynaſob powrocono mieć będzie. Ale przekupiony, lub przekupuiący, przekonany o wyſtępek, na Inſtancyą Delatora, toż ſamo Delatorowi opłacą. Ten rygor Prawa rozciągaſię i na tych, ktorzyby obiekcyi iſtotnie nie dowiedli, ſprawa iednak o przekupienie, nie naruſza Dekretu Trybunalſkiego,

11mo. Prawa dawne względem odprzyſiężenia ſię Deputatow zachowane być maią: to odprzyſiężenie ſię, chyba obłożna choroba, nie dłużey iak do przyſzłego Trybunału przeciągnąć może; lub też zarzut Deputatowi o przekupſtwo uczyniony. Gdyby ſię zaś nieodprzyſiągł, traci *activitatem* na zawſze.

12do.

12mo. Wszelkich bezprawiow, prawu i powadze Sądu Naywyższego przeciwnych, każdy z Deputatow wystrzegać się będzie, tym końcem, ani na ucztach, śniadaniach, obiadach, i wieczerzach, u Pacyentow, Obywatelow. i Palestry bywać, ani sami balów, tańcow, illuminacyi dawać, na tych garnizonu do strzelania używać nie maią. Kwoli czemu, odtąd wszelkie uroczystości, gale, anniwersarze Krolewskie, imieniny, festyny pod iakimkolwiek tytułem w Trybunałach wolne nie będą, pod karą odpadnienia od funkcyi, & *ab omni activitate* na zawsze: Gry hazardowne, niemniey tumulty, krzyki, muzyki po ulicach kiedyżkolwiek praktykowane, zakazuią się. Deputat występny, wiolencyą, gwałt osobie iakiey dopełniaiący, funkcyą swoią, ani dobrodzieystwem Prawa, od odpowiedzi Delatorowi zasłaniać się nie może. Y w przypadku osobistego przewinienia, rownie iak każdy Obywatel z Regestru *directi mandati* pozwany *termino tacto* sądzony i karany być powinien. Teyże samey podpada karze Deputat, piiany na Ratuszu znayduiący się: dostrzeżony, na ustęp wyprowadzony będzie.

13tio. Ex Officia dla Deputatow, podług

daw-

dawnieyszych Praw w tey mierze ſtanowionych, na zawsze uchylaią ſię. Na cztery tygodnie przed reaſsumpcyą Trybunału, taxa ſprawiedliwa ſtancyi, przez Kommiſsyą Porządkową, w przytomności Magiſtratu Miaſta uſtanowiona być ma. Winne zaś rządy Miaſta i uſtanowienie taxy, Trybunał pod żadnym pretextem wdawać ſię nie ma. O dowoz wiktuałow, i opatrzenie wſzelkich potrzeb dla powſzechney wygody, Kommiſsye Porządkowe rekwirowene będą. W przypadku nadto wyciągnioney ceny, też Kommiſsye natychmiaſt w taxę weyrzeć, i ſprawiedliwość wymierzyć powinny.

14*to*, Ani marſzałek, ani Deputaci, nie wprzód z mieyſca Trybunału po ſkończoney funkcyi ſwoiey oddalać ſię maią: aż Kupcom, Rzemieślnikom, tudzież i innym Obywatelom za naymę ſtancyi należytość wypłacą Obywatele *ex re* takowych kontraktow, i regeſtrow, do *D*eputatow pretenſye maiący, przed Limitą na tydzień przynaymniey do Kommiſsyi mieyſcowey Porządkowey udać ſię maią. A Kommisſya Porządkowa, na proſte przez Memoryał zażalenie, ſatysfakcyą i exekucyą nakaże, z użyciem nawet pomocy Woyſkowey do dobr. § 11.

§ 11.

O obowiązkach niektorych Deputatow z polecenia Sądu.

1mo. Deputat maiący sobie od Marszałka powierzony Sentencyonarz, zaraz po skończonych zupełnie Sędziowskich wotach, sentencyą, iaka *pluralitate*, lub *unanimitate* zapadła, nieodwłocznie zapisać powinien: ta sentencya powinna być wypisana dostatecznie, iasno, prosto, i wyraźnie, bez wywodu i argumentow: zaraz w Sentencyonarz wpisana bydź ma, w którym głozowania, poprawki, przydatki, mieysca mieć niebędą: i odtąd sentencyi na kartkach podpisywać nie będzie się godziło. Deputat trzymaiący Sentencyonarz, za odmianę sentencyi w odpowiedzi będzie, tak, iak Pisarz Trybunalski za odmianę Dekretu.

Deputat trzymaiący Sentencyonarz, oprócz zwykłey Sędziowskiey Przysięgi, wykona stosownie do tego powierzenia, przysięgę podług Roty niżey przepisaney. A gdyby zachorował, drugi Deputat z wyboru Marszałka mieysce iego zastępować maiący też samą wykonać ma przysięgę.

2do. Regestr Woiewodzki, iako też inne, które w czasie tego Woiewodztwa brane

ne bywaią, Deputat z tegoż Woiewodztwa trzymać ma, i Kondemnaty całkowicie zapisywać. a w przypadku iakowym lub choroby iego, Deputat z następuiącego Woiewodztwa mieysce iego zastąpi. Regestr zaś przy skończeniu Sessyi, Marszałek wraz z trzymaiącym tenże Regestr, podpiszą.

3tio, Regestra te, w formie arkuszowey oprawne być maią, a karty wszystkie numerowane: Wpis tylko ieden na każdey stronicy karty umieszczoney będzie, dla wygodnieyszego kondemnaty, lub sentency zapisania. Jmiona, przezwiska wszystkich stron, tak powodowych, iako i pozwanych, oraz przypozwanych, także treść dostateczna sprawy, o którą rzecz, wyrażone w nich będą.

4to, Sprawa zaczęta niczym, ani inną sprawą przerywana bydź nie może: i Trybunał od zaczętey sprawy ukończenia odstępować nie powinien. W nadziei ugody między stronami, żadna sprawa zawieszaną bydź nie może: ani wpisu przywołanego pod iakimkolwiek bądź pozorem przestępować nie będzie się godziło; strona chcąca popierać sprawę, w przypadku przeskoczonego wpisu, lub w tumulcie przewołanego, w sprawie swoiey całkiem

upa-

upadać powinna, dekret takowy za nieważny, niemniey ſtrona promowuiąca, 6. tygodniami wieży, i zapłaceniem 3200. Zło: na rzecz tego, czyiby wpis był przeſtąpiony, ukarana będzie, z Regeſtru *Directi mandati*. Gdyby więcey wpiſow przeſkoczono, tedy za każdy takowy wpis, oſobna kara rozciągniona bądzie.

§. 12.

Dalsze warunki i opisy Prawa o Trybunałach, i o walorze Dekretów.

1mo: Pozwy do Sądu Trybunalſkiego wychodzić będą z terminem ſześcio niedzielnym, rachuiąc od zeznania przed przypadaiącą ſprawą: Zapozwy rekonwencyonalne nawet w popieraniu, byle w teyże ſamey ſprawie, na Dobrach osiadłych na ſummach, czyli do rąk nieosiadłych Osob położone, połową czasu wydane, legalność mieć będą. Strony przypozywaiące do Trybunału naydaley w Niedziel cztery po zeznaney relacyi, wpiſy z ſwych pozwow zrobić powinny, pod upadkiem takowych terminow. Piſarze zaś w Regeſtrach Wpiſow, codzień Akt zapiſywać, i ſami podpiſywac ſię powinni. A Regenci Trybunału do zapiſania

Ak-

Aktu Protokuły codzień podawać Pisarzowi będą. Niemogą się zostawiać żadne spatia na wpisy: lub zaczęte wpisy zostawiać niedokończone: Zadne nakoniec Kancellaty wpisow, przez Regenta, lub Pisarza czynione być nie mogą, pod karą o fabrykacyą.

2do. Accessoria wszelkie przed Dekretem oczywistym przechodzić powinny: iakie są adcytacya z trseci interessu potrzebna, wyłączenie się od Regestru nieprzyzwoitego forum: Rozwiązania zaś Aktorstwa i akcyi, za samą sprawę, nie za Accessorium rozumiane będą, wszelkię inne Accessoria dotąd używane znoszą się.

3tio. Wszystkie Dekreta Trybunalskie, tudzież Wpisy i zadyktowania kondemnat, lub sentencyi w Regestra, nie inaczey, tylko w oyczystym iezyku pisane być maią.

4to. Trybunały odtąd, Sędziow Ziemskich, na wszelkie Akty Wykonawcze, z mocy Dekretu swego wyznaczać nie będą mogły, ale tylko Komorników Sądowych, ktorzy Prawem teraźnieyszego Seymu, pod tytułem: *Sądy Ziemskie:* tym końcem są ustanowieni, aby iako *brachiæ* Sądu na Expedycyą wszelkich Aktów ziazdu na grunt, potrzebuiących Inkwizycyi, kal-

ku-

kulacyi, weryfikacyi, i exekucyi Dekretow, z nakazu wſzelkich Sądow, bez zaymowania tym obowiązkiem Osob na funkcyi Sędziowſkiey będących, zieżdzali, Komportacye zaś wſzelkie, lub Jnkwizycye przed ſwoim Sądem, na zawſze znoſzą ſię: lecz przez też Urzędy Exekutoryalne. na grunt Expedyowane być powinny,

5to. W ſprawach, które o relewacyą przeſzłych Dekretów Trybunalſkich, kontumacyinych, ſtrony promowować będą. Trybunały żadnych Remiss do niższych Sądow czynić, nie maią: lecz te ſprawy, ſame Trybunały, rozsądzać koniecznie powinny. Chyba gdyby ſtrony, ſame dobrowolnie ugodzić ſię miały, i Proiekt Remiſsy przez ſiebie, lub ſpecyalnych Plenipoterów podpisany. podały Sądowi. Wyrok z takowey ſtron ſubmiſsyi, przez którą Sąd dla ſiebie obrały, nieporuſzony zoſtanie.

6to. Kondemnata z pod cudzego Wpisu, lub kilka kondemnat z pod iednego Wpisu otrzymane. procz tego, że żadnego mieć nie będą waloru; ale nadto, ſtrona takowe zyſkuiąca, zapłaceniem złotych 2,000. ukaraną zoſtanie.

7mo. Dekreta zgodnie między ſobą umo-

mowione, alias, kondyktowe zwane, nikogo trzeciego nie zaymuiące: ieżeli bądź przez ſame ſtrony osobiście ſtawaiące, bądź przez Plenipotentów ſwoich wadyalnych, z wyrażeniem Aktu, i daty, ſłużącey im Plenipotencyi, pod aprobacyą Sądu przychodzić będą, te nie inaczey, iak przez Jllacyą publiczną Sądowi ogłaſzane być maią, i nie wprzod w Sentencyonarz wpiſane, aż za powtorną znowu, po upłynieniu trzech dni, wnieſioną do Sądu publiczną Jllacyą. Sąd takowe Dekreta uważać będzie, ieżeli onych opis, i reguła trzeciemu nie ſzkodzi. Jeżeliby ſię być ku ſzkodzie lub z krzywdą trzeciego pokazały, za żadne uznane będą. Strona, czy Plenipotent podpiſuiący, tak, iak za fabrykacyą ukarany będzie, i od czci i honoru, na zawſze odpada.

8vo. Jeden Dekret Trybunału oczywiſty, kończyć będzie ſprawę na zawſze, i ma moc nieporuſzoną.

9no. Dwa Dekreta zaoczne, czyli kontumacyine, w Sentencyi z ſobą zgodne, po przewiedzioney prawney i doſtateczney konwikcyi w Trybunale otrzymaney, na dwoch Trybunałach zapadłe, też ſamę moc i powagę mieć będą z Prawa, co i Dekret ieden oczywiſty. A w rozſądzeniu

zao-

zaocznym sprawy. Trybunał nie stawaiącemu obronę oznaczać, i rzecz każdą iak nayściśley roztrząsać powinien.

10mo. Konwikcyą dostateczną w Trybunale do Dekretu oznaczonego, będzie otrzymana w tymże Trybunale kondemnata. To iest: w Sprawie Cywilney, lub uczynkowey, expulsyiney, iedna kondemnata otrzymana na stronie: W sprawie zaś Kryminalney, dwie infamie, będą konwikcyą dostateczną. Po takowych otrzymanych, Sąd do wyroku zaocznego, za wydanemi podług Prawa pozwami od strony, tym sposobem, iak iest o dekretach oczywistych przepisano, przystąpi. Gdyby strona uciążoną się być rozumiała Dekretem zaocznym, może ieszcze raz iść przeciw niemu do Trybunału następuiącego, w którym, gdyby znowu niestanęła: iedna kondemnata potrzebna do konwikcyi: Po którey, sposobem, iak wyżey, Dekret zaoczny zapadły, tak, iak oczywisty, będzie na zawsze nieporuszony.

11mo. Nikogo kondemnować wolno nie będzie odtąd, tylko te Osoby, które w wpisie są wymienione: a do każdey kondemnaty Sąd rekwirować będzie pozwu, i ten konfrontować z wypisem, czyli

ſię zgadza? tudzież, iezeli czaś iego upłynął? Niemniey, ieżeli na Dobrach Pozwanego położóny, i w Aktach własnych zeznany? Sąd zaś ſam, kondemnatę z Pozwu zapiſywać powinien: i Pozew takowy w Kancellaryi zoſtawiony, wraz w Kondemnacie Aktykowany być ma.

12mo, Exekucya kondemnat, z remiſsą na powrót do Sądu, uchylaią ſię.

13tio. Dekreta Trybunalſkie wzruſzać chcący, iako *Legum Convulsor*, ukarany będzie. i wſzelkie wydatki na Prawo, po Dekrecie iednym oczywiſtym. lub dwóch zaocznych Trybunalſkich, w Sądzie zaprzyſiężone- nadgrodzić wyrokiem Sądu obowiązany zoſtanie. Kancellarye wſzelkie, Manifeſtow, Relacyi, Pozwow, przeciwko takowym Dekretom Trybunału, przyimować niepowinny, pod karą 6. tygodni wieży, i zapłaceniem Złotych Polſkich 2,000. na rzecz ſtrony nieſłusznie wywołaney.

14to- W ſprawach *potioritatis*, po zapiſaniu komparycyi, zaraz podług Dekretu Likwidacyinego porządkiem Kategorye wſzyſtkie Trybunał ułoży a Marſzałek Trybunału tudzież Piſarz Trybunalſki, one podpiſze, Pisarz zaś w osobny Regeſtr oprawny. podług tego układu. wpisy

ſtron

ſtron przyimować i zapiſywać będzie; porządkiem których Kategorye ſądzone będą bez przeſkakiwania.

15to. Jedynie w ſprawach *potioritatis*, wſzyscy Dłużnicy piſać ſię pod iedną Komparycyą powinni. W których to ſprawach *potioritatis* kondemnaty żadne w Trybunałach iść niemaią, bądź na Debitorach, bądź Kredytorach: Ale nieſtawaiący zaocznie, ſposobem iak wyżey, ma bydź ſądzony.

Toż ſamo w ſprawach granicznych, Dziedzic i właściciel Dóbr, do ściany, lub węgła dotykaiący gruntem ſwoim, pod wpiſem ſtrony, choćby był opuſzczonym, piſać ſię może. Lecz ſtrona wpisuiąca, a opuſzczaiąca w wpiſie i niepociągaiąca tey dziedziny, i dziedzica, z którym granicą dotyka, ku uſzkodzeniu, tudzież i Patron takową ſprawę popieraiący, karze podpadać będzie, poniżey opiſaney.

16to. Wſzelkie konnexye, indykcye do ſpraw znoſzą ſię: chyba w ten czas bydź mogą przyięte, gdyby dwie ſtrony na ſzkodę trzeciey, proceſs między ſobą formowały. W takim przypadku ſtrona trzecia przez illacyą do Sądu, obrony ſwoie czynić, i dowody ſkładać mocna będzie: a Sąd ſtrony w zmowie czyniące, za dowiedzio-

ne podeyście, każdą zapłaceniem 4,000. Złotych Pol, na rzecz ſtrony dowodzącey, i 12. tygodniami wieży ukarze: niemniey Patron, takową ſprawę na ſzkodę trzeciego popieraiący, *ab omni activitate* na zawſze będzie odſądzony.

17mo. We wſzyſtkich ſprawach, ta ſtrona ſpraw induktę zaczynać ma, która idzie o uchylenie Dekretu.

18vo. Prawo 1768. tudzież warunki Praw 1726. 1768 i 1775. o Trybunałach zapadłe, które ninieyſzey uſtawie przeciwiaią ſię, iść przeciwko Dekretom Trybunalſkim pozwalaiące, ſą uchylone, a Prawo teraźnieyſze, rozciągać ſię ma tylko do Dekretów, po Prawie ninieyſzym zapaść maiących: Dekreta zaś przeſzłych Trybunałów podług Prawa 1768. i 1775. pod rozpoznanie podpadaiące, w Trybunałach naſtępuiących rezolwowane będą. Jednakowoż ieden zapadły Dekret oczywiſty, lub dwa zaoczne, odtąd ſprawę kończyć będą wiecznie.

§ 13.

O Raportach do Naywyżſzey Rady Nieuſtaiącey.

Od Sądu Trybunalſkiego, Piſarz Trybunału obowiązany będzie dawać na końcu każdego Mieſiąca Rapporta Sądowe do Ra-

dy

dy Naywyżſzey Nieuſtaiącey; Y dla tego będzie w Trybunale Protokuł dzienny, czyli Dziennik: w którym wſzyſtkie czynności Seſsyow, czas zaſiadania, ſpoſób decyzyi, liczba kompletu, i wſzelkie przypadki Trybunału tyczące ſię, zapiſywane bydź powinny, z tych extrakt z podpiſem Piſarza, Radzie przeſłany bydż powinien, pod Adreſsem Departamentu ſprawiedliwości. A Trybunał w kwartał Kſięgi Officyaliſty Skarbowego przeyrzy: i czyli ſą realnie wſzyſtkie grzywny zapiſane? doſtrzegać będzie: takowy Regeſtr podpiſywać, i o tym Radzie donoſić.

§ 14.

O Piſarzu Trybunalſkim

Znoſząc odtąd zwyczay Prawem zatwierdzony, aſsyſtowania Ziemſtwa Trybunałowi, i Piſarza Ziemſkiego mieyſcowego, i drugi zwyczay obierania Piſarza na Regeſtra Woiewódzkie, Piſarz Trybunału Koronnego, nie będzie dożywotnim: obierany bydź ma porządkiem po Woiewodztwach na Seymikach Deputackich, ſpoſobem w prawie teraźnieyſzym o Elekcyach Urzędników przepiſanym, na Trybunał ieden, w ten ſpoſób: Na pierwſzych zaraz Seymikach Deputackich Woiewódz-

twa

twa dwa, pierwſze z porządku po ſobie idące, to ieſt: Krakowſkie i Sandomierſkie, obiorą po iednym Piſarzu, aby pierwſzy z nich w iednym Roku Trybunału, drugi zaś w drugim, urzędowanie Piſarza odbywali. Na drugich Seymikach Deputackich, toż ſamo uczynią Woiewództwa *ex turno* po pierwſzych dwóch naſtępuiące, i tak daley zawſze czynić będzie, koleią Woiewództw.

§ 15.

O Kondycyach potrzebnych do Urzędu Piſarza Trybunalſkiego.

Oprócz Kondycyi do każdey Elekcyi przepiſanych, a iak w każdey, tak w Elekcyi Piſarza Trybunalſkiego dopełnić ſię powinnych; potrzeba aby oſoba wybierana do tego Urzędu, była z Obywateli dobrze oſiadłych, nie poślednią wiadomość Prawa maiących, i dokładnie, podług ſpoſobu, i formy dekretowania, Dekreta Sądowe umieiących piſać; aby w czaſie funkcyi przez nikogo w powinności ſwoiey wyręczanym bydź nie potrzebował.

§ 16.

Obowiązki Piſarza Trybunalſkiego.

1mo. Obrany na Seymikach Piſarz, na dwie Niedziele przed reaſſumpcyą Trybunału

nału, w tym roku, w którym koley urzędowania iego przypada, do mieyſca Trybunału ziechać powinien, i przed Trybunałem w przytomności Obywateli zgromadzonych, zaraz po obraniu Marſzałka Trybunalſkiego, wykona przyſięgę, podług Roty niżey przepiſaney.

2do. Protokuły przed zaczęciem Trybunału, Dekretarze, Dziennik Sentencyonarze, i inne potrzebne przygotuie: Wokandę, czyli Regeſtr Wpiſów, z Regeſtrów zebrać, i wyciągnąć każe: i te dla wiadomości publiczney do druku poda, koſztem przez Trybunał iemu powrócić ſię maiącym. Na tydzień przed Trybunałem, Akta Trybunału otworzy: podawane przed reaſsumpcyą Trybunału Lauda odbierać, w Protokuły zapiſywać, i podaiącym zaświadczenia autentyczne wydawać będzie: tudzież obiekcye przeciwko Deputatom, także w oſobny protokuł wciągać i przyimować będzie obowiązany: i te zaraz na reaſsumpcyi Trybunału, przed obraniem Marſzałka, w Izbie Trybunału na Seſsyi donieść będzie powinien. Porządek w Dekretarzach, Sentencyonarzach, Regeſtrach kończącego ſię Trybunału przeyrzeć; i wſzyſtkie defekta opiſowi Prawa przeciwne, poſtrzegać, i zaczynaiącemu ſię Trybuna-

bunałowi okazać, obowiązany będzie. Inaczey, za doſtrzeżone przeſtępſtwo, ſam z Oſoby ſwoiey odpowiadać będzie.

3tio. Dziennik przy Piſarzu Trybunalſkim zawſze będzie zoſtawać, dla porządnego w nim przytomności Deputatów, Sędziów, i czynności Trybunalſkich zapiſywania: takowy Dziennik na naſtępuiącey zaraz Seſsyi, nim do ſądzenia przyſtąpią, do podpiſu Marſzałka poda, i ſam ſię na nim podpiſze.

4to. Piſarz Trybunalſki pod nayſurowſzą karą, nikomu piora uſtępować, a tym bardziey Deputatowi nie może: ani też Deputat, żądać napiſania Dekretu nie powinien. W przypadku choroby, lub śmierci iego, Regent Trybunalſki, wykonawſzy wprzód przyſięgę Piſarzom przepiſaną, mieyſce iego zaſtąpi: a w proporcyą czaſu zaſtąpienia, nadgroda dla tegoż, to ieſt: w przypadku smierci, z penſyi Piſarzowi oznaczoney: W przypadku zaś obłożoney choroby Piſarza, z ſkrzynki przez Trybunał obmyślona będzie.

5to. Piſarz, ſtoſowny Dekret, z Sentencyonarzem piſać powinien, za odmianę przeczytanego Dekretu, będzie w odpowiedzi. Kwoli czemu, będzie mocen zanotować w Protokule wyraźnie przypadek

dek odmienienia ferowaney ſentencyi. Za które przeſtępſtwo, Deputaci w Sądach Seymowych, tak, iak *pro perjurio* odpowiadać będą: równie i Piſarz *pro obiecto non deducto*.

6to. Będzie także obowiązkiem Piſarza Trybunalſkiego, zaraz po przeczytanym podczas uſtępu całkowitym Dekrecie, w oyczyſtym iezyku napiſanym, tenże ſtronom iak naywolniey, i do zrozumienia każdey przeczytać: i onże, tymże ſtronom rekwiruiącym, niezwłocznie wydawać.

7mo. Piſarz Trybunalſki, iako ze Skarbu publicznego płatnym będzie; tak też, ani ſam dla ſiebie, ani przez inne Oſoby ſwey Kancellaryi, zapłaty żadney od Dekretów, korrekty, i pieczęci brać nie ma: i aby brana nie była, przeſtrzegać będzie. Od extraktów zaś wypiſuiącemu, nie więcey, iak złoty ieden od arkuſza ściſłym charakterem, 24. wierſzy na iedney ſtronicy maiącego, płacono będzie. Każdy extrakt od Piſarza wychodzący, powinien podpiſywać. 1mo. Piſarz. 2do. Uſtanowiony do czytania. 3tio. Ten który go piſał: w te ſłowa: *Piſałem NN. Czytałem. i zgodno bydź z Protokułem, lub Oryginałem, zaświadczam NN.* kładąc imie i przezwiſko ſwoie, oraz co za extrakt bierze, zapłatę

za-

zápisać, na tym samym extrakcie, poniżey pieczęci: *Zapłacono od tego extraktu Zł: NN.* W przypadku przestąpienia tego opisu, za doniesieniem i przeświadczeniem o to, z roku sądzony, i od urzędu Pisarza odsądzony, zostanie.

8vo. Akta Trybunalskie wszelkie pod dozorem Pisarzów Trybunalskich zawsze zostawać będą. Księgi Dekretów wszystkich Trybunalskich porządnie, i z wyszczególnieniem Województwa pisane, i konserwowane bydź maią.

9no. Po skończonym każdym Regestrze Woiewódzkim, Pisarz podpisany Protokuł Dekretów tego Woiewództwa, naydaley w trzy dni do Archivum Regentowi, za kwitem iego autentycznym odda: A drugi taki Protokuł do Woiewodztwa Regentowi Woiewódzkiemu, z pierwszey *ex ordine* Ziemi, za takowymże kwitem wyda.

10mo. Będzie obowiązkiem Pisarza wiernie podług Prawa, wyciągać, i podawać Officyaliście Skarbowemu liczby adiudykatów, i wielość należytości grzywien, do skrzynki należących, z podpisem swoim pod odpowiedzią z własności, gdyby co utaił, lub czego uchybił. A postrzeżone niedbalstwo Officyalisty, Kommissyi Skarbowey doniesie.

11mo.

11mo. Nakoniec; Pisarz Trybunalski, wszystkie obowiązki prawem i przysięgą na siebie włożone, iak nayściśley dopełni: a za Subalternów swoich, ieżeliby w czym nad opis Prawa wykroczyli Trybunałowi odpowie.

§ 17.

Pensya Pisarza.

Pisarzowi za prace iego, naznacza się ze Skarbu publicznego złotych (8000.) na rok: należność tę, równie iak i Deputaci, czterma ratami odbierać będzie.

§ 18.

O Regencie Trybunalskim.

1mo. Regent ma bydź dożywotni: dobrze osiadły; nie notowanych obyczaiów, i wiadomość prawa posiadaiący: Rząd ma mieć nad Kancellaryą, i dozor nad Archiwum: a od Trybunału dependować będzie.

2do. W przypadku śmierci, lub wyiścia z Urzędu tego Regenta, Trybunał innego ma kreować.

3tio. Regentowi, gdy oprócz obowiązków Kancellaryi doglądania, i rządu nad Archiwum, będą powierzone Regestra, do wpisów spraw Woiewódzkich, i innych, przeto w obecności Sądu, wykona przysięgę na rotę niżey przepisaną.

4to.

4to. Regenta powinnością będzie ażeby wokandy spraw z Regestrów wypisane, z podpisem iego i pieczęcią, na drzwiach Izby Sądowey zawsze przybite były: Niemniey rozdrukowane też wokandy kosztem kassy, każdemu rekwiruiącemu, darmo rozdawane były.

5to Extrakty Dekretów i Kondemnat, po skończonym każdym Regestrze, od Regenta Aktów Trybunalskich wychodzić będą: w których wydawaniu, i opłacie ten sam sposób, iaki iest dla Pisarza ostrzeżony, zachować się ma: który wszystkie Akta, i Kancellarye zachowywać będą.

6to. Kara depaktacyi, tak, iak iest pod § 16. Pisarza Trybunalskiego opisana, tak na Regenta, iako i wszystkie Kancellarye Ziemskie, rozciąga się.

§ 19.

Archiwista.

Chcąc mieć ustawiczny dozor Aktow Trybunalskich, i aby one, iak nayporządniey utrzymywane były; Trybunał naypierwszy ustanowi Arhiwistę dożywotniego, który dobrze osiadły, lub kaucyą od Obywatelów Woiewództwa Lubelskiego, i dobrą o postępkach swoich zaletę mieć powinien: temu Trybunał, obowiązki iego, i przysięgę określi.

§ 20.

Instygatorowie.

Trybunał ustanowi dwóch Instygatorów bespieczeństwa Sądu, którzy przysięgę przed Sądem Trybunalskim, wykonaią rotą niżey przepisaną.

Powinnością Instygatorów będzie, posługa Trybunału, i wypełnienie rozkazow Marszałka Trybunalskiego: niemnie ey dozor Izby Sądowey bespieczeństwa papierów w niey znayduiących się. Oni Woźnych w powinności doglądać, przestępstwa ich donosić, i z rozkazu Marszałka, lub Izby ukarać, moc mieć będą: Spokoyności i hałasów nocnych przestrzegać będą: i te Marszałkowi podawać.

Gdyby zaś kogo pod pretextem fałszywym, dla okupu napastowali, i opłaty iakiey dla siebie wyciągali; za każdy naymnieyszy taki przypadek, oddaleni i surowo ukarani bydź powinni.

§ 21.

Pensye, Regenta, Archywisty, i Instygatorów.

Regent z Skarbu publicznego Złotych Polskich 3000. Archiwista Złotych Pol: 2000. ratami iak wyżey z Skarbu Koronnego odbieranemi: Instygatorowie zaś z składek skrzynki, i Adiudykatów, pensyą oznaczoną mieć będą. § 22.

§ 22.

Pieczęć Trybunału, będzie Orzeł z napisem: *Pieczęć Trybunału Koronnego*: i przy Regencie Trybunalskim ma zostawać.

§ 23.

Woźni.

Woźni mogą bydź iakieykolwiek kondycyi; byle byli ludźmi dobrey sławy, trzeźwi, umieli czytać, i pisać, i niepodpadali żadnemu zarzutowi, karę kryminalną za sobą ciągnącemu: wybierani będą przez Sąd Trybunalski, a raz obrani, nie będą mogli bydź odmieniani, lub inni na ich mieysce ustanawiani, chybaby źle powinności swoiey dopełniali, lub po śmierci pierwszych, albo za dobrowolnym odstąpieniem.

§ 24.

Przysięga dla Deputatów przy zaczęciu Funkcyi.

1mo.

„ Ja NN. przysięgam Panu Bogu Wszech
„ mogącemu, w Tróycy Swiętey Jedyne-
„ mu: iż Wota na Seymiku na mnie dawa-
„ ne (*ieżeli Duchowny*) iż wota w Kapitu-
„ le na mnie dawane) ani przezemnie,
„ ani przez kogożkolwiek, za moią wiado-
„ mością, datkiem, lub obietnicą wymaga-

„ ne

„ ne nie były: i że w zaſiadaniu na Sądzie
„ Trybunalſkim, podług prawa piſanego,
„ i dowodów ſtron, wykonywaiąc tož Pra-
„ wo, a nie według upodobania one tłoma-
„ cząc, maiąc ſamego Boga przed oczyma
„ ſprawiedliwie ſądzić, ſtron rozprawy i
„ ſporów pilnie ſłuchać będę: bez żadne-
„ go względu na bogatego i ubogiego
„ przyiaciela, i nieprzyiaciela: Obywatela
„ i przychodnią, przyiaźnią, ani też nie-
„ nawiścią: łaſką, ani nadgrodą, promo-
„ cyą, lub obietnicą: groźbą, ani inſtan-
„ cyą uſtną, lub liſtowną, od kogożkol-
„ wiek uczynioną, uwodzić ſię nie dam: i
„ aby ſprawiedliwość zwłoki nie cierpiała,
„ odrzucaiąc wſzelkie wyſzukane wybiegi,
„ na przewłokę i opóżnienie ſprawiedliwo-
„ ści dążące; ſtarać ſię będę podarunkow
„ iakichkolwiek, i od kogożkolwiek, mnie
„ ſamemu, lub przez ſubordynowane oſo-
„ by, tak teraz w przeciągu funkcyi, iako
„ i po ſkończoney, z przyczyny teyże o-
„ biecanych, nie wezmę, i owſzem ofiaru-
„ iącego mi korrupcyą wydać obowiązuie
„ ſię: tranzaktów w czaſie trwaiącey fun-
„ kcyi, ani przez ſiebie, ani przez ſubordy-
„ nowane oſoby zawierać nie będę: ſekre-
„ tu Izby w żaden ſpoſób nie wydam: pra-
„ ktyk wſzelkich w każdych ſprawach

„ czy-

„ czynić, i z kimkolwiek; ani rady dawać
„ nie będę: ale podług przepisów Trybuna-
„ łowi uczynionych, sprawować się i za-
„ chować starać się będę: a w obieraniu Mar
„ szałka, dependencyi od nikogo mieć nie
„ będę: Tak mi Panie Boże dopomoż i nie-
„ winna Syna Jego Męka.

2do.

Powtórna przysięga Deputatów, przy skończeniu Funkcyi.

„ Ja NN. przysięgam Panu Bogu &c. ia-
„ ko dosyć czyniąc przysiędze moiey,
„ przy zaczęciu Funkcyi wykonaney, we-
„ dług teyże przysięgi, na tym Trybunale
„ sprawiłem się. Sprawę podług Prawa pi-
„ sanego, dowodów stron, nieuwodząc się
„ przyiaźnią, lub boiaźnią, lub nienawi-
„ ścią, sądziłem: datków żadnych i offe-
„ rencyi nie brałem: obiecanych nie akce-
„ ptowałem; i tych obiecanych podczas
„ funkcyi; po skonczoney teyże funkcyi,
„ brać od nikogo nie będę: praktyk żad-
„ nych nie czyniłem: i według opisanego
„ na Seymie 1793. Roku Prawa sprawiłem
„ się, i dosyć mey funkcyi uczyniłem, na-
„ koniec: iż w liczeniu wotów Elekcyi-
„ nych Deputackich, pilnie i sprawiedli-
„ wie zachowałem się. Tak mi Panie Bo-
„ że dopomóż, &c.

3tio.

3tio.

Przyfięga dla Deputata Sentencyonarz trzymaiącego.

„ Ja NN. przyfięgam &c. Iż maiąc fobie od Marfzałka powierzony Sentencyonarz, wypadłą *ex effato iudicii* decyzyą, zaraz nieodwłocznie, choćby zdaniu memu przeciwną, wiernie wpifywać będę; *permoventes rationes iudicati*, inferować będę, Sentencyonarza do ftancyi brać nie będę, ale tenże Pifarzowi *ad Acta Tribunalitia* kommunikować, a żądaiącym ftronom nie wprzód, aż po promulgacie Dekretu, wypifywać dozwolę, offerencyi żadnych nie przyimę: i obowiązki moie, wedle Boga i fumnienia dopełnię. Tak mi Panie Boże dopomóż &c.

4to.

Przyfięga dla Pifarza Trybunalfkiego.

„ Ja NN. przyfięgam &c. Iż maiąc fobie naznaczoną za trzymanie pióra Trybunalfkiego penfyą od Rzeczypofpolitey, tą iedynie kontentować fię będę: zapłaty żadney pretendować, ani przez fiebie, ani przez fubordynowane ofoby, tak w podarunkach, iako i innych wynalazkach, wymagać nie będę: Kancellistów pod moią dependencyą będących,

„ aby nad opis Prawa depaktować nie wa-
„ żyli się, zwłoką extradycyi, lub innemi
„ wynalazkami: więcey nie wymagali, nad
„ należytość nie brali, baczność surową
„ mieć będę: wszystkie kontrowersye stron
„ z Sumaryuszów, i treści Dokumentów
„ przeez strony obydwie podanych, isto-
„ tnie do Dekretów wpisywać będę: pre-
„ zencye Deputatów zasiadaiących, tudzież
„ czynności Sessyi każdey, sprawiedliwie
„ i pilnie do Dziennika zapiszę: praktyk
„ żadnych, lub interessowania w sprawach
„ czynić nie będę: Sekretu Izby, nikomu
„ iakimkolwiek bądź sposobem nie wy-
„ dam; i wszystkie obowiązki Urzędu Pisa-
„ rza, wedle Boga i sumnienia odbywać
„ będę: Officyaliście Skarbowemu wiernie
„ *adiudicata* należące, i grzywny z ukara-
„ nia Sądu podawać wcześnie będę: a po-
„ strzeżone niedbalstwo tegoż Officyalisty,
„ do Kommissyi Skarbowey doniosę. Tak
„ mi Panie Boże dopomoż &c.

5to.

Przysięga dla Regenta Trybunalskiego.

„ Ja NN. przysięgam P. Bogu &c. Iż
„ nad Archiwum i Kancellaryą pilny do-
„ zor mieć będę: a maiąc powierzone Re-
„ gestra do przyimowania spraw wszelkich

„ wpi-

„ wpiſów, ſam ſwoią ręką, one nie na kar-
„ tki, ale zaraz w Regeſtr *per extensum, ac*
„ *cum ſpecificatione expreſsa* powodów, po-
„ zwanych, iako i przypozwanych, z wpi-
„ ſem, o co rzecz po Sądu ma przycho-
„ dzić, z pozwów autentycznych pilnie
„ i wiernie, pod numerami bez żadney
„ zwłoki wpiſywać będę, i na każdą rekwi-
„ zycyą potrzebuiącego, one wydam: od
„ których wpiſów żadney depaktacyi tyl-
„ ko po złotemu iednym, od iednego wpi-
„ ſu biorąc, czynić nie mam: i przy tey
„ ſtraży Regeſtrów aby ſię iakie nie dzia-
„ ły inkonweniencye i fabrykacye, pil-
„ ność, i należytą zachowam oſtrożność.
„ Tak mi Panie Boże dopomóż. &c.

6to.

Przyſięga dla Inſtygatora.

„ Ja NN. przyſięgam &c. iako Sądowi
„ we wſzyſtkich nakazach Prawa i Trybu-
„ nału do mnie ściągaiących ſię, poſłu-
„ ſzny będę: tak nakazy i rezolucye Sądo-
„ we dopełnię, i uſkutecznię: beſpieczeń-
„ ſtwa i ſpokoyności Trybunału przeſtrze-
„ gaiąc, nikogo dla partykularnego zyſku
„ pod pretextem tegoż beſpieczeńſtwa i-
„ mać, lub też iąkąkolwiek opłatę od nie-
„ go wymagać nie będę, ale wſzelkie zda-

„ rzenia wiernie i rzetelnie, Marſzałkowi
„ Trybunału podawać będę: oraz wſzelkie
„ obowiązki dla Inſtygatora Sądu przepi-
„ ſane, iak nayściśley wykonam. Tak mi
„ Panie Boże, dopomóż, &c.

7mo.

Przysięga dla Woźnych.

„ Ja NN. przyſięgam &c. iako Sądowi
„ we wſzyſtkich iego nakazach do mnie
„ ściągaiących ſię poſłuſzny będę, też ro-
„ zkazy i rezolucye Sądowe mnie do po-
„ łożenia, lub oznaymienia ſtronom zle-
„ cone, tymże ſtronom oddawać i do nay-
„ bliżſzey ich wiadomości, iaka tylko z
„ mey ſtrony dopełniona bydź może, do-
„ noſić, oraz zeznania położonych i o-
„ znaymionych bez żadney przewłoki nay
„ wierniey czynić, opłaty większey nad
„ wyznaczoną Prawem, od ſtron wyma-
„ gać nie będę, zgoła wſzyſtkie powin-
„ ności prawem przepiſane, nayściśley do-
„ pełniać pod odpowiedzią Sądowi z oſo-
„ by i maiątku mego obowiązuie ſię. Tak
„ mi Panie Boże dopomóż &c.

§ 25.

Rozporządzenie ſkładek, i Adiudykatów do ſkrzynki przychodzących.

Składki z grzywien i Adiudykatów do ſkrzyn-

ſkrzynki przyſądzonych, wchodzące nie mogą pod żadnym pretextem między Deputatów iść na podział: z tych po, odtrąceniu expenſy Trybunalſkiey Izby, i Kancellaryi, na papier, lak, świece, ſukno do ſtołu Trybunalſkiego, krzesła, drwa &c. tudzież na inne koniecznie potrzebne wydatki, po wypłaceniu kwoty na Archiwiſtę, Inſtygatorów, Officyaliſtę Skarbowego, Kaznodzieię, Kapelana, Kapelę Kapliczną, Woźnych i innych ludzi do posługi Trybunałowi deſtynowanych, pozoſtała reſztuiąca ſumma Kaſsy ſkrzynkowey, do urządzenia Kommiſsyi Policyiney oddana będzie, z którey Kommiſsya utrzymanie w porządku Ratuſza, oraz wyſtawienie Izb na Kancelaryą potrzebnych, tudziez inne potrzeby ku wygodzie i ozdobie mieyſca Trybunalſkiego w Lublinie ſłużące, bruki i porządki ogniowe, opatrywać będzie. A gdyby od takowey expenſy, pozoſtawała reſztuiąca kwota, tę na ſzpitale, i wyżywienie żebraków i ubogich obróci.

Do wybierania grzywien, w czaſie Trybunału, będzie Officyaliſta Skarbowy wyznaczony, który takowe grzywny i adiudykata odbierać, i z nich Skarbowi ściśle rachować ſię będzie.

Grzy-

Grzywny od osiadłych, podane będą na delatę do exekucyi Skarbowi: nieosiadły, i poręki za siebie nie daiący, ma bydź aresztowany: Trybunał do dania pomocy Officyaliście, do aresztowania nie osiadłego odmawiać nie może, pod odpowiedzią z własności, lub potrącenia z pensyi.

Pensya Officyalisty Skarbowego, posługa i expens potoczna Trybunału Koron: która z Funduszu Adiudykatow, i grzywien przez Kommissyą Skarbową wypłacona będzie.

1mo. Pisarz Skarbowy do odbierania Adiudykatów i grzywien z ukarania Sądu nakazanych, z obowiązkiem utrzymywania Murgrabiego do dozoru w porządku utrzymywania Inwentarza budynków publicznych, to iest: Ratuszów i Kancellaryów &c. na rok złł: - - 4000.

1. Kapelan do Mszy codziennie w Kaplicy na Ratuszu na rok - 400.

1. Kaznodzieia Trybunalski do czytania Kazań dla Trybunału w Swięta i Niedziele po Mszy w Kościele Po-Jezuickim XX. Trynitarzów na rok zł. - 2000.

Muzyka roczna do grania Mszy codzienney w Kaplicy Ratusza i Mszy w Niedzielę i Swięta dla Trybunału w Kościele po Jezuickim XX. Trynitarzów Złotych. - - 2,600.

2. Insty-

2. Inftygatorów befpieczeńftwa, każdy na rok a fl: 1,200. zł- - 2,400.

4. Woźnych każdy na rok 800. - - - 3,200.

2. Stróżów Ratuſzowych, każdemu na rok 432- - - - 864.

Na opał, światło do Mſzy w Kaplicy, tudzież na drwa, atrament, papier do Izby Sądowey dla Deputatów, lak, pióra, kałamarze, na rok - 1,200.

In Summa efficit Złł. - 6,664.

§ 26.

O Paleſtrze Trybunalſkiey, Ziemſkiey i wſzyſtkich Subseliow tak w Koronie iako i W. X. L.

Paleſtra Trybunału ſkładać ſię będzie z ſamey rodowitey Szlachty.

Na każdey reaſsumpcyi Trybunału, zaraz po obraniu Marſzałka, i ułatwieniu Ceremoniału Obrządków Trybunalſkich, Paleſtra poda Trybunałowi Liſtę Paleſtry, w którey ma bydź zapiſano. 1mo. Imie i nazwiſko każdego w Paleſtrze znayduiącego ſię. 2do. Z którego ieſt Woiewództwa. 3tio. Jak dawno w Paleſtrze zoſtaie, licząc czas przyſtąpienia do Paleſtry od wykonaney przyſięgi.

Trybunał w uformowany Protokuł na to

ofobny zapifać każe Liftę takową, i o-
nęż podpifze.

Wfzyfcy w kfięgę tę żapifani, mieć będą wolność przyimowania obron w fprawach Obywatelfkich, inaczey w Xięgę tę niepodaiący fię, i nie będąc zapifanym, Prawa głofu u Sądu mieć nie może.

Paleftra w innych Juryzdykcyach Kraiowych, tak naywyżfzey Inftancyi, iako też Ziemftwach i Grodach ftawaiąca, poda fię w każdym *respective* Woiewództwie do laudum Elekcyi Deputata, i weźmie zaświadczenie w Laudum na to, iako w Juryzdykcyi Sądowey ftawali, tudzież fą Obywatelami tego Woiewództwa; a Trybunał takowe Ofoby na reafsumpci Trybunału do Xiąg Paleftry zapifze, i ieżeliby nie byli przyfięgłemi, przyfięgę od nich odbierze, a tak przyfięgli, Prawo głofu obrony w Trybunale mieć będą.

Wfzyftka Paleftra pod Zwierzchnością Władzą Dozorczą i Juryzdykcyą Trybunału Koron: co do obowiązków fwoich, zawfze zoftawać będzie. Wfzelakie zdrożności proftować, przeftępftwo ukarać Trybunał mocen będzie.

Paleftra Trybunału Koro: mieć będzie za pierwfzy obiekt fprawiedliwość, i fkrócenie procefsu ftronom Prawo z fobą wiodą-

dącym. Ich będzie obowiązkiem, unikać, ile można wszystkich wybiegów przez strony na zwłokę, i przyćmienie sprawiedliwości wyszukanych.

Nie wolno będzie w Induktach i Replikach nadużywać Praw do rzeczy niestosownych. Opuszczać w czytaniu Dokumentów tego co stronie bronioney, byłoby szkodliwe, nadciągać oboiętnego znaczenia, lub wyrazów na rzecz strony bronioney, dopieroż przytaczać Praw nie będących, tym więcey ukrywać, taić, lub usuwać od wiadomości Sądu, i strony przeciwney dowodów sprawę drugiey strony wspierać mogących.

Każdego w Palestrze stawaiącego, obowiązkiem będzie oszczędzać, ile możności, czas dla sprawiedliwości Obywatelów ptrzebny, starać się zbliżać Osoby zakłócone do poiednania i zgody. Osoby uniesione ślepym przywiązaniem do spraw swoich, w sprawach zakwitowanych niesłusznych i kłótliwych nakłaniać do odstąpienia w Induktach i Replikaah zachowywać w pismach i mówieniu powagę stylu, przystoyność, iasność wyrazów, unikać wszelkich pobocznych dygressyi, mięszania przypadków i przykładów do rzeczy nie stosownych, a naywięcey słów

ostrych

oſtrych, i uſzczypliwych dla Sądu, dla ſiebie, i ſtron ſprawę popieraiących. Za wſzelkie w tey mierze przeſtępſtwo, będą do Sądu natychmiaſt z Regeſtru *Directi Mandati* karani a za obelgę lub kalumnią *ab activitate* oddaleni na zawſze.

Do każdey ſprawy podawać ſię będą zaraz po zapiſaniu komparycyi do Protokułu, ktora Oſoba. od ktorey ſtrony należy, co Piſarz natychmiaſt w Protokuł wpiſze, a nie rekwirowany od ſtrony podaiącey ſię, za podeyście popełnione pod Sądem i zdradę, karany będzie zapłaceniem pieniężney kary 2000. zł: Delatorowi, a trzecią część do Skarbu Trybunału, i oddalony *ab activitate* będzie na zawſze.

Mowić zaczynaiący, ma wprzód upraſzać o głos Marſzałka: bez dania głoſu, nikt mowić nie będzie, Marſzałek nikomu głoſu dać nie powinien, iak tylko temu do ſprawy, kto w Protokule ieſt zapiſanym do obrony, i to tym porządkiem, iak ſię kto podał do Indukty, do tłomaczenia Dokumentow, do Repliki, lub do Acceſſorium, ktore powinno ſię takie wymienić w protokule, iakie Prawem teraznieyſzym ieſt dozwolone; a w Litwie do produktu i Repliki. Stronie zaś ſamey zawſze domowić ſię do ſprawy właſney wolno będzie.

Mar-

Marſzałek, lub przy Laſce mieyſce iego zaſtępuiący, odmówić głoſu legalnie proſzącemu nie może, a w dawaniu głoſow, porządek teraz Prawem przepiſany, i koley ściśle zachowa pod odpowiedzią taką, iako *pro denegato iudicio.* O co ſtronie wraz z ſtawaiącym w ſprawie do Rady użalić ſię, i w protokuł natychmiaſt do pióra na piſmie przełożenie podać wolno będzie.

Indukty i tłómaczenia papierow przez alternatę dla ſtron, potym Repliki, w Litwie Produkta i Repliki w każdey ſprawie dozwolone być powinny, lecz Patron po ſkończoney Replice mówić chcący, ſłuchany być nie ma, owſzem o głos naprzykrzaiący ſię, karany będzie. Papiery zaś wſzelkie powinny być w Summaryuſz zamieſzczone, Extra Summarium żadnych Papierow przydawać, lub przypiſywać, tym więcey przy Replikach, lub po Replikach, u Sądu ſkładać wolno nie będzie. Patron, lub ſtrona to czynić chcąca, 2000. *Złł:* ſtronie, a trzecią część do Skarbu Trybunału, oraz za podeyście ukarani zoſtaną. W Litwie zaś Regeſtr *Comportationis* zachowuiemy.

Jllacye, czyli wnieſienia, pozwolone Prawem, mieć będą mieyſce, lecz te do

Sądu

Sądu na piſmię podane będą, i ſtronie kommunikowane. Marſzałek przeczytania głoſu w Illacyi odmowić nie może, i ten na piſmie podać ſię powinien, Trybunał także odpowiedzieć na piſmie.

Summaryuſze, oraz Indukty ſtrony obecne lub ich Plenipotencyi i Patron Induktę maiący, podpiſować będą, inaczey przyięte od Sądu bydź nie mogą. Summaryuſze te powinny bydź dokładne, treść rzetelną każdego Dokumentu doſtatecznie zawieraiące, za doſtrzeżony i dowiedziony przypadek uchybienia Prawa, podpiſuiący, odpowiadać i karany bydź ma.

Indukty i Summaryuſze w Koronie, w Litwie Produkta ſpraw, zaraz powinne ſię zkładań w Kancellaryi przy podaniu wpiſu, a biorący meritum, czyli produkt z Kancellaryi, naydaley w tydzień odpiſać, i nawzaiem meritum to, czyli produkt, także złożyć powinien. Piſarz zapiſze przypadaiącym natychmiaſt w oſobney na to Xiędze bez opłaty, iako tego dnia Meritum w ſprawie, i Summaryuſz,, Produkt. ieſt u niego od ſtrony N. N. dla ſtrony N. N. złożony, ten nieodwłocznie drugiey ſtronie, lub iey Patronowi poda i uwiadomi, a ſtrona rekwi-

ruią-

ruiąca papierow podług Summaryuszu i nawzaiem powinna ie mieć sobie oddane do przeyrzenia, i przeczytania. A Artykuł o niewydaniu Papierow przed Sprawą w Rocie Przysięgi Palestry Koronney umieszczony, wyłączamy.

Palestra Trybunalska wymowić się może od bronienia sprawy zakwitowaney, lub Dekretem oczewistym osądzoney, lub też dwoma Dekretami zaocznemi podług Prawa zapadłemi ukończoney, w innych zaś wszelkich sprawach od podięcia się obron nikt wymowić się niepowinien. A sprawy nędznych Ubogich, Wdow, Sierot, tudzież Kryminalistów i Więźniow przez litość i z względu ludzkości bronić obowiązana. W przypadku uchylenia się powszechnego od obrony, Trybunał mieć będzie władzę wyznaczyć obrońcow w sprawach wzwyż opisanych, a naznaczeni wymawiać się nie będą mogli, pod animadwersyą i ukaraniem od Sądu. Broniący Więźniow i w Areszcie osadzonych, będą mieli udzieloną wolność od Sądu ich odwiedzania tyle razy, ile razy więzień tego żądać, lub Patron potrzebować będzie. Merita w Sprawach kryminalnych, Trybunał kosztem Skarbu dla Więzniow drukować rozkazywać mocen będzie.

Pale-

Palestra ofiarowaną nadgrodą od powierzaiącego obronę sprawy swoiey, kontentować się będzie, niewymagaiąc zbytnich opłat i nadgrod nad wymiar pracy swoiey, i z ucisk em dla Pacyentów. Upomnieć się może o Vadimonia za Adjudicata Sądowe, i na te złożone u siebie Dokumenta, wydawać będzie do obrachunku po sprawie, lecz zbytnich Wadimoniów pod uwagą Sądu i karą wymagać nie może, ani nadgrod od obrony pod karą depaktacyi. Kto się podeymie obrony sprawy tey, potym porzuczać, odstąpić ni może Ktoby zaś przez niedozor i niepilność swoiego Pryncypała zkondemnować dopuścił, lub dał upaść w sprawie, zdradę lub kondykt ze stroną na szkodę popełnił, winien będzie odpowiedzieć stronie za wszystko, i z liczby Palestry odsądzony zostanie na zawsze.

Ktokolwiek z Palestry raz w iakiey sprawie należał, w tey samey sprawie od drugiey strony podeymować się nie może, ani rady dawać, ani też na konferencyach drugiey strony znaydować się. Nie może i niepowinien powierzoney sobie taiemnicy od strony, która go do obrony wezwała, nikomu wyiawić, czego iednak do utaienia Dokumentu stosować się nie bę-

będzie godziło. Nie będzie wolno odtąd żadnemu z Paleſtry, poki w iey liczbie zoſtawać będzie, nabywać na ſwoie, lub pod obcym Imieniem Ceſsyi Zlewku Prawa, albo Donacyi, w czaſie rozpoczętego Proceſsu, na rzecz ſummy i Dobra w Proceſsie wiſzącę, na ſtronę, od którey do obrony ſprawy był obowiązanym, lub przeciw którey należał, pod nieważnością takowego nabycia, i wyłączeniem z liczby Paleſtry, przez wyglozowanie go z Kſięgi.

Wſzelkie przeſtępſtwa, przewinienia, wykroczenia, od kogożkolwiek z Paleſtry pepełnione, rezolucye, na nich admonicye, Dekreta i kary, tych tylko dotykać będą. ktorzy winnemi będą znalezieni, i zapiſane być koniecznie powinny w Kſięgę Paleſtry; nieſłuſznie przez Trybunał ukarani, obwinieni- lub od ſwoich obowiązków dla iakiego przeſtępſtwa dla zarzutu kryminalnego zawieſzeni, mieć będą Prawo oczyſzczenia ſię i odwodu niewinności na ſtępuiącym Trybunale, podług ſtopniow Prawa, nie tykaiąc Dekretów oczewiſtych, lub dwoch zgodnych za ocznych.

Nie będą mogli bydź w liczbię Paleſtry Trybunału umieſzczeni, 1. Którzyby

nie

nie byli Szlachtą rodowitą Polſką, iako też ci, którzyby iuż byli na funkcyach Poſelſkich, Deputackich, lub w Dykaſteryach Rządowych zaſiadali, lub też Sędziami Ziemſkiemi, albo Ziemiańſkiemi, ſchodzić na ſtopień Paleſtry i podawać ſię ani przyimowanemi bydź niemogą. 2. Ktorzyby mieli na ſobie aktualnie Urzędy Sędziowſkie, lub Komornicze Exekutoryalne. 3. Którzyby w ſłuzbie aktualney Woyſkowey zoſtawali. 4. Którzyby byli pod zarzutem i Proceſsem kryminalnym, poki ſię z takowego przez Dekret zupełnie nieoczyſzczą. 5. Którzyby potrzebnych wiadomości Prawa Kraiowego, Prawa powſzechnego Cywilnego, i znaiomości doſkonałey języków Ojczyſtego i Łacińſkiego dla zrozumienia dawnieyſzych Dekretów, Praw i Tranzakcyi nieposiadali. 6. Ktorzyby w obowiązkach ſłużby płatney u kogo zoſtawali. Plenipotencye zaś w Paleſtrze, i intereſsa, choćby z oznaczoną kapitulacyą utrzymuiący, pod ten Artykuł bydź ſtoſownemi niemogą.

Poſzanowanie od Sądu dla Paleſtry rownie bydź ma, iak dla każdego Obywatela ſprawę ſwoią promowuiącego. Nie Wolno będzie żadnemu z Sędziow ſłowami

mi nikogo dotykać, obelgi nań miotać, lub łaiać, i w tym przypadku grzeszący Sędzia, tak iako prywatny uważany będzie, a za przestępstwo od kary Urząd go zasłonić nie może. Ale też tym ściśley Palestra zupełnie znać będzie dla Sądu poszanowanie.

Nie będzie się godziło wpadać i przerywać danego głosu, mówiącego tłumić, za daniem znaku od Laski do ustępu, upornie tenże ustęp nieodeyściem od kratek wstrzymywać; Słowa złośliwie na Sąd miotać, lub Osobom Sąd składaiącym w głosie dotkliwie przymawiać, hałasy, krzyki, na Ratuszu lub po Mieście wzniecac. Ustronne schacki między sobą przeciw Trybunałowi czynić, zbierac lub spisywać się, tumulty w Izbie Sądowey wszczynać, opierać się i kupić przy obronie spraw, lub z Ratusza odchodzić, stron do odstąpienia od Sądu namawiać, Papierow od Sądu przy ustępie zabierać, każdy to czyniący pryncypalnie lub też mieszaiąc się wspolnicy, przez Trybunał karani, podług miary wykroczenia, i od Palestry, oraz *ab activitate* odsądzeni będą.

Wezwany każdy na Ratusz do Sądu, natychmiast stawić się, skromne dać tłomaczenie, w czym będzie żądane, i wyro-

kom Sądu ſtawać ſię poſłuſznym obowiązany będzie Praktyk w ſprawach czynić godzić ſię niebędzie. W każdym z wymienionych przypadku, Sąd Trybunału rygor Prawa na przeſtępſtwo rozciągnie, i winnego za dowiedziony onemu wyſtępek, podług miary ukarze, i z liczby oraz Kſięgi Paleſtry, tudzież *ab omni activitate* oddali.

Regeſtr Paleſtry ſtawaiących w Trybunale dla wiadomości Sądu i Stron powſzechney wypiſany będzie, wraz z Rotą przyſięgi, drukowany zawſze na ſtole Sądowym znaydować ſię powinien.

Ktokolwiek odtąd z liczby Paleſtry wychodzić zechce, w każdym czaſie podać ſię wolno mu będzie przez Notę na piśmie do Trybunału, która przy Protokule ma bydź konſerwowaną. Trybunał w całym komplecie zaſiadaiącym, powinien zapiſać takiemu wychodzącemu z Paleſtry rzetelne, i ſprawiedliwe świadectwo, o iego w obowiązkach i zaſługach publicznych w czaſie, w którym ſię obroną Intereſsow Obywatelſkich zaymował, iak one z zachowaniem Prawa i ufności publiczney, i iak długo ſprawował, to zaświadczenie w Xięgę Paleſtry Trybunał zapiſawszy, podpiſze, i wychodzącemu z liczby Paleſtry odda.

Ktoby zaś w Xięgę Paleftry odtąd zapifanym będąc, takowego świadectwa niemiał, do Urzędu Sędziego, Komornika Ziemfkiego, Kommifsarza Porządkowego, lub innego iakiegokolwiek otrzymania. Prawo utraca, i podawać fię nie może.

Lecz Ktoby w Paleftrze będąc przez lat. 4. na odeyściu fwoim do świadectwa zyfkiwać fię od Sądu maiącego, mimo innych zafług, i te okazał, że w tym czafię 20 ugod dobrowolnych między ftronami iako Pośrzednik fam ieden, (co ma być w komplanacyi każdey fzczególnie wyrażono) zrobił, i ftrony przez komplanacye do zgody nakłonił; Sąd powinien będzie te wfzyftkie w zaświadczeniu wymienić, licząc zaś to za zafługę Obywatelfką, iuż nie 4. lecz tylko lat 2. potrzebować będzie do zafiadania w Kommifsyi Porządkowey, lub Sądach Ziemfkich, aby wyfłużyć *capacitatem* do funkcyi publiczney Kraiowey, lub Urzędu; Ktoby zaś dwoie tyle ugod zrobił, profto do Funkcyi Publiczney Prawo mieć będzie.

Prawo teraźnieyfze o Paleftrze Trybunału napifane, do wfzyftkich Magiftratur Sądowych w Kraiach Rzeczypofpolitey rozciągamy. Waruiąc fzczegulniey w Magiftraturach i Sądach Relacyinych, Sey-

mowych, Kommifsyow Edukacyi, Policyi, Sądów Marfzałkowfkich, Zadwornych, Kommifsyow Skarbowey, Woyfkowey, Porządkowych, iż w tych wfzyfcy zdatność i nauki pofiadaiący, iakiegożkolwiek Stanu i Urodzenia w Paleftrze mieścić fię, i obrony fpraw przyimować będą mogli.

§ 27.

O Przyśiędze dla Paleftry.

Wfzyftka Paleftra dawniey w Trybunałach Koronnych ftawaiąca i przyfięgła, przyfięgę w Prawie teraznieyfzym przepifaną wykonać będzie powinna, tudzież i ci, którzy z Juryzdykcyów innych do Trybunału Koronego przychodzić będą. Żaden z Paleftry, poki przyfięgi teraz Prawem przepifaney nie wykona, Prawa obrony i głosu w Sądzie mieć nie może. Czas wykonania przyfięgi dla Paleftry na początku każdego Trybunału od dnia 17. 7bris do dnia 21. tegoż Miefiąca raz tylko ieden przez czas całego Roku Trybunału przeznaczamy. W Trybunale także Litewfkim, raz w Rok czas przyfięgi od dnia 3. Maia do dnia 7. determinuiemy. Czas zaś wykonania przyfięgi w Ziemftwach raz w rok po dniu tym, w którym fię Sądy pier-

wfzy-

wſzy raz zaczynać będą, także przeznaczamy.

Paleſtra w Ziemſtwach obrony Spraw przyimuiąca, może przyimować obrony w Sprawach Kommiſsyow Porządkowych i Sądow wſzelkich Duchownych.

Rota Przysięgi dla Palestry.

,, Ja N. Przyſięgam Panu Bogu, &c. iż, zabieraiąc ſię do obowiązkow bronienia Sądownie Praw, iakie powierzone od kogożkolwiek będą ku obronie, też obowiązki, podług przepiſu Prawa zawſze ściśle zachowywać będę; Sprawiedliwość. Skrocenie Proceſsu, zgodę i poiednanie Obywatelow, za naypierwſzy i ſzczegulny obiekt poſtępowania moiego mieć będę, rady żadney nikomu na przewłokę, lub przytłumienie ſprawiedliwości, ani krzywdę bliźniego dawać nie będę. Strony Prawo z ſobą wiodące, do ugody i ukończenia kłotni zbliżać ſtarać ſię będę, Kondykta na ſzkodę zciey ſtrony w Sądzie niedopuſzczę, ale owſzem o takowych i wſzelkich innych podeyściach i kapcyach ſtronę i Sąd publicznie oſtrzegać będę. Dowody, Papiery do Sprawy mi powierzone, pilnie i rozważnie czytać. Summaryuſze dokładne czynić, z nich treść zbierać, a

Sądowi wypiſane podawać będę. Meryta czyli Indukty, Repliki dokładnie, iaſno i wyraźnie piſać, i do Sądu podawać będę: Nikogo pismem, ani głosem potwarzać nie będę. Słow obelżywych ſławie cudzey ubliżaiących wyſtrzegać ſię będę. Sekretu od Strony w ufności mnie powierzonego, wiernie dochowam, ale Dokumentu żadnego na ſzkodę lub krzywdę Strony drugiey nie zataię. Spraw, Więźniow, Wdow i ſierot ubogich, przez wzgląd ludzkości, bez wymagania nadgrody i opłaty bronić będę, tudzież żadnych opłat y nadgrod nad możność Strony i wymiar pracy wymagać nie będę, ale na tym, co mi dobrowolnie ofiarowane będzie, przeſtawać będę. Obowiązany do Sprawy ſam za ſiebie, nie przez inne Oſoby, te obowiązki obrony zawſze ſprawować będę, i z moiey przyczyny lub niepilności, lub zaniedbania upadać Stronie w Sprawie, lub iak kolwiek ponieść uſzczerbek niedopuſzczę Vadimoniow na adiudicata Sądowe zbytecznych wymagać nie będę, i na te Dokument Stronie wydam, a po ſprawie, coby z obrachunku zbywało, powracać będę. Młodzież do Paleſtry przychodzącą, lub od Rodzicow oddaną pod zwierzchnim dozorem moim, tak co do nauki Praw Cy-

wil-

wilnych, i Kraiowych, iako też co do Obyczaiow, mieć będę w pilney baczności. W sprawach oczewistemi Dekretami, lub zma zaocznemi podług stopniow Prawa, lub kwitem ukończonych, strony do odstąpienia Procesu i kłotni prowadzić będę, i od Spraw takowych Obrony, uchylać się będę; zgoła we wszystkich obowiązkach moich i dopełnieniu onych. Boga, Sprawiedliwość, miłość Bliźniego, przed oczyma maiąc, Prawa Kraiowego ściśle trzymać się będę. Takmi Panie Boże dopomoż.,, &c.

Palestra dawna w Trybunale W. X. Litt: przysięgła, przy dawney przysiędze zachowuie się, a nowo przystępuiący, przysięgać będą w Rotę podług Konstytucyi 1726.

§ 28.

Tabella czyli Taxa od Dekretow i Kondemnat.

	w Trybunale		*w Ziemstwie*	
	Zl	*Gr*	*Zl*	*Gr*
Od Dekretu nakazuiącego zapłacenie summy z Zapisu, lub Skryptu prostym długiem strona zyskuiąca zapłacenie - - - - - - - -			3	
Strona zaś, ktora zapłacić obowiązana summę przez Dekret Luity - - - - -			4	
Od Dekretu uwalniaiącego od Impetycyi w sprawie pryncypalney i od Dekretu				

Reindukcyi, strona Dekret takowy zyskuiąca - - -	20	6	
Od Dekretu, ktorym iest nakazana Inkwizycya na grunt, Likwidacya, kalkulacya, lub Wizya, obydwie strony po - - - - - -	8	4	
Od Dekretu nakazuiącego odprzysiężenie się w sprawie: strona odprzysiądź się maiąca	12	3	
Druga strona - - - - -	6	2	
Od nakazaney Exekucyi, przy Dekrecie, strona zyskuiąca - - - - - - -	4	2	
Od Dekretu przyznaiącego Aktorstwo do Sukcessyi,	16	8	
Od Dekretu non Agniti Regestri, vel fori, strona pozwana	6	2	
Od Dekretu Adcytacyi nakazaney strona pozwana	6	2	
Od Dekretu z Inkwizycyi w sprawie uczynkowey, podług liczby świadkow, każda strona	2		
Od Dekretu Likwidacyi długow, i od kollokacyi, od kadego tysiąca, lecz tylko od tey Summy, ktora się utrzymuie w kollokacyi	1		15
Od Kondemnaty zapisaney pod wpisem iakiegokolwiek bądź rodzaiu, tudzież Infamii	2		
Od Dekretu Determinati-			

onis Fori wTrybunale, obydwie ftrony po	3	
Od Dekretow czyli Rezolucyi co do komparycyi Pozwu, odtąd nic opłacać fię nie będzie,		

Adiudykata te od Dekretow ftrony opłacać powinny w Trybunale na rzecz Skarbu Officialiście Skarbowemu, w Ziemftwach na rzecz Sądu i Pifarza, Inftygatorowi przyfięgłemu i ultanowionemu od Sądu. Gdyby zaś fama ftrona obecną do Sprawy nie była, za takowe Adiudykata Patronowie w fprawach ftawaiący, winni będą do zapłacenia. Od iednego Dekretu dwoch lub trzech opłat wymagać nie będzie fię godziło, a odbieraiący zapłatę od Dekretów, nie może odbierać inaczey, iak za Kwitem ftronie płacącey przez fiebie danym, i podpifanym: tudzież w ofobną Kfięgę na to oprawną wprzod opłat zapifanych, i przez płacącego w teyże Kfiędze podpifanych, w te fłowa. ,, Zgadza fię z kwitem mnie danym ,, Ta Kfięga w Trybunałach ma bydź przy Pifarzu Trybunalfkim, w Ziemftwie przy Sądzie Ziemfkim. W Kwicie powinna bydź wyrażona data każdego Dekretu, czy Kondemnaty, i data w tey Kfiędzę Kwitu zawfze

ſze ma bydź położona: takąż ſamą Kſięgę, czyli Regeſtr, Piſarze Trybunalſki, Ziemſcy tudzież Regenci Aktow, i Kancellaryow wſzyſtkich, co do zapłaty od Suſcepty, Extraktów i Pieczęci utrzymywać będą, podług Schema od Kommiſsyi Skarbowey wydać ſię maiącego. W Ziemſtwie Grzywny odtrąciwſzy, na opłatę Inſtygatora, i dwoch Woźnych, tudzież potoczne wydatki Jzby, co Kwartał będą likwidowane, i zawſze dzielić ſię będą na 4. części: trzy części na trzy Oſoby podług układu Kompletu Sąd ſkładaiące, czwarta część na Piſarza: Sędziowie zaś nad Komplet zaſiadaiący w nie ſwoim Komplecie, do Grzywien należeć nie będą. Kara za Depaktacyą w Artykule Prawa Piſarzom Trybunalſkim opiſana, na wſzyſtkie Sądy Piſarzow i Kancellarye rozciąga ſię.

TABELLA *Czyli Taxa Adjudikatów, i kar Sądowych.*

	w Trybunale.				w Ziemſtwie			
	Stronie		doſkrzynki		Stronie		doſkrzynki	
	Zło:	G.	Zło:	G:	Zło:	G.	Zło:	G:
ZA zarzuconą Kondemnatę Ziemſką przy Komparycyi	30		10		30		10	
Za zarzuconą Kondemnatę Trybunalſką	60		20					
Na znieſienie Kondemnaty Ziemſkiey	-	-	-		60		20	
- - Trybunalſkiey	120		40					
Za Kontrawencyą Dekretowi Ziemſkiemu	-	-	-	-	40		13	10
Za kontrawencyą Dekretowi Trybunalſkiemu	200		66	20				
Zarzucenie Infamii, niemoże bydź opłacone, lecz pod Infamią będący, w żadnych Sprawach Cywilnych ważnie czynić, tudzież Tranzakcyi zeznawać nie może, prócz Manifeſtów i Pozwów dla oczyſzczenia ſię od zarzutu i obrony własney								
Za Wpiſanie ſię nieprzyzwoite do Regeſtru Incarceratorum w Trybunale, Sprawie uczynkowey, lecz nie Kryminalney, lub też Cywilney	2000	-	666	20				
Za wpiſanie ſię nieprzyzwoite do Regeſtru Expulſionum w ſprawie do tego Regeſtru nienależącey w Trybunale	1500	-	500					
Za odſtąpienie w ſprawie po Induktach iedney ſtrony	1000	-	333	10				
Za odſtąpienie po Induktach ſtron obydwoch	2000	-	666	20				
Za wywołanie ſprawy definitive nieoſądzoney w pierwſzey Inſtancyi w Sądach Ziemſkich lub Granicznych	1000	-	333					
Za wywołanie ſprawy do Sądów Aſſeſſorſkich, należącey do Kommiſsyi Policyi, Skarbowey, lub innych Juryzdykcyow	3000	-	1000					
Za Appellacyą od Dekretu Ziemſkiego nieſłuſznie założoną, gdy ten Dekret cały potwierdzonym zoſtanie w ſprawie prawney	600	-	200					
Tudzież tydzień Wieży gorney								
Za wywołanie w uczynkowey ſprawie kara podobnaż	600	-	200					
Za wywołanie ſprawy do Trybunału Duchownego czyli Compoſiti Judicii temuż Trybunałowi z Prawa nie należącey, oprocz nieważności Dekretu ſtronie wywołaney	2000	-	666	20				
oraz dwa tygodnie Wieży.								
Za Liſty Inſtancyonalne	2000	-	666	20				
Za Wpiſy w tumulcie przewołane, i Sprawy przeſtąpione	3200	-	1066	20				
Za zyſkanie Kondemnaty z pod cudzego opiſu	2000	-	666	20				
Kancellarye za przyięcie Manifeſtów, Relacyi Pozwów, przeciwko Dekretom Trybunału oſtatecznym, *Ultimæ Convictionis*	2000	-	666	20				
Za Dekreta *in præjudicium* teru wyſtarane, ſtrona prokuruiąca podpadnie karze	4000	-	1333	10				
Za odmianę przeczytanego Dekretu pro abusu Officii	4000	-	1333	10				
Od nabywania Ceſsyi i Dóbr in lite będących	3200	-	1066	20				
Za bunty w Paleſtrze, tak czyniący, iak popieraiący	3200	-	1066	20				
Deputat nieprawnie na Seymikach obrany, a w Trybunale zaſiadaiący, karany będzie	3200	-	1066	20				
Za przeſtąpienie obowiązków ſwoich Prawem przepiſanych, Marſzałek Seymikowy i Aſſeſſorowie	2000	-	666	20				
Za Opugnę, ktoby ią czynił	2000	-	666	20				
Za ſprowadzenie Millicyi lub kupy zbroyney do gwałtu w porę Seymików	-	-	-	-	6000	-	2000	
Za dobycie Szabli zaczepnie na Seymiku	-	-	.	.	2000	-	666	20
Za ſprowadzenie Obywatelów na Seymiki niemaiących głosu na tychże	-	-	-	-	6000	-	2000	
Za wdzieranie ſię gwałtowne, a nielegalne do Wotowania, lub Urzędu iakiego	-	-	-	-	2000	-	666	20
Patron niewezwany do Sprawy od ſtrony, a ſtawaiący od ſtrony, karany będzie	2000	-	666	20	2000	-	666	20
Od Depaktacyi ſtron kara i wrócenie dwa razy, tyle ſtronie.	2000	-	666	20	2000	-	666	20

Taxa Jurium Cancellariæ we wſzyſtkich Aktach, tudzież od Extraktów, Dekretów przez Piſarzów Ziemſkich wydawać ſię maiących.

	Złote	G:
1mo. Od Roboracyi przedażnego Kontraktu, który ma bydź w Protokuł wciągniony *de tenore* w Roboracyi, obydwie ſtrony płacić będą po —	—3	—
2do. Od Rezygnacyi ſtrona tak zeznaiąca, iako i kupuiąca po — —	—2	—
3tio. Od Kwitu *de Pretio* obydwie ſtrony po — — — —	—1	—
4to. Od Oblaty rzeczonych Tranzakcyi przez połowę płacić ſię będzie, to ieſt: ta ſtrona tylko płaci, która Tranzakcyą do Oblaty podaie.		
5to. Od Intromiſsyi w Dobra, wraz z podaniem Inwentarza ſtrona podaiąca -	—2	—
6to. Od każdey inney Oblaty nie wieczyſtey w Kopij podać ſię mogącey, ſtrona podaiąca — — — — — — —	—1	—
7mo. Od Roboracyi Kontraktu Zaſtawnego, który także inſerowany bydź powinien w Protokuł, obydwie ſtrony po — — — —	—2	—
8vo. Od zeznania Zaſtawy, obydwie ſtrony po — — — —	—1	—
9no. Od Roboracyi Intercyzyi Przedślubney, która także ma bydź Inferowana w Protokuł, obydwie ſtrony po — — — — —	—3	—
10mo Od Roboracyi Kontraktu Arędownego, który, lubo nie będzie w Protokuł Inferowanym, wſzelako Kopią ſtrony podpiſaną, lub Weryfikowaną przez Sąd zoſtawić powinny przy Aktach, która wraz z Inwentarzem Dóbr przy Aktach zachowaną będzie, obydwie ſtrony po — —	—1	—
11mo Od podania i uczynienia Manifeſtu, ſtrona czyniąca — —	——	20
12mo Od przyięcia zeznania Relacyi wraz z Summaryuſzem — —	——	15
13tio. Inwentarze Dóbr przy Intromiſsyach przeſyłane, tudzież Mappy, niemniey wſzelkie Akty i dzieła Urzędników Exekutoryalnych, i Mierniczych przyimowane będą bez żadney opłaty.		
Tożſamo Proklamacye Trupów, które odtąd przed Sądem, a nie przed Aktami powinny bydź opiſywane, Obdukcye Ran ſkaleczonych przyimowane bydź powinny w Sądzie, i z podpiſem Sądu podawane *ad Acta* bez żadney tak w Sądzie, iak w Kancellaryi opłaty pod nayſurowſzą karą za Depaktacyą.		
14to Od przyięcia Wpisu w Trybunale — — — —	—1	
15to. Od Wpisu w Ziemſtwie — — — — —	——	15
Przy czynieniu Wpisu w Ziemſtwie dla Woźnego ſtrona ſkładać będzie —	——	3
16to. Od przyciśnięnia Pieczęci na wſzelkie Extrakty, czy Sądowe, czy z Kancellaryi wychodzące, tak w Ziemſtwie, iako i w Trybunale — —	——	6
Opłata od Pieczęci przeznacza ſię, na utrzymanie Potoczney Expensy Kancellaryi i Archiwum, iako to: Papier, oprawę Kſiąg. Seryarzów, ich układanie, opał Izby, Kancellaryi, i t. d.		
17mo Kſięgi Metryk, odbierane będą i przyimowane bez żadney opłaty, tudzież Tabellę ludności od Plebanów, Dziedziców i Miaſt podawane, a przyięcie onych zapiſywane będzie w Protokule Inwentarzów Dóbr. z wyrażeniem Aktu, którego dnia do Kancellaryi doſzły, i przez kogo przeſłane zoſtały.		
18vo. Od Arkuſza na Extrakt wychodzących wſzelkich Tranzakcyów i Dekretów, nie więcey iak po — — — — —	—1	—

TRYBUNAŁ DUCHOWNY,

CZYLI

COMPOSITI JUDICII

Prawo uchwalone w Grodnie 1793. Roku.

§ 1.

Skład i mieysce Trybunału Compositi Judicij.

TRybunał Compositi Judicii składać się będzię z liczby sześciu Osób Deputatow Duchownych, i tyleż Deputatow Swieckich.

Mieysce tego Trybunału będzie toż samo, ktore dla Trybunału Koronnego, Koła Swieckiego iest przeznaczone na zawsze.

Deputaci Duchowni Obrządku Łacińskiego, w liczbie pięciu wybierani będą z Kapituł: Krakowskiey, Płockiey, Łuckiey, Chełmskiey i Warszawskiey, każdy przez Kapituły swoie z Dyecezyow: z pomiędzy Prałatow, Kanoników Katedralnych; Opaci Swieccy, albo Zakonni, w tych Dyecezyach, w których Opactwa

swo-

swoie maią, wybieranemi do funkcyów Deputackich na Kapitułach bydź mogą.

Deputat zaś Duchowny ieden, z Obrządku Ruskiego *Ritus Uniti*, obierany będzie na ziezdzie Biskupów Ruskich w Polszcze Dyecezye swoie maiących, ieden z Biskupów, albo Suffraganów, lub też Opatów Obrządku Ruskiego, także w Polszcze Opactwa swoie maiących.

Dzień Seymikom Deputackim po Kapitułach, w mieyscach zwyczaynych przy Katedrach 15. Czerwca, tudzież ziazd Biskupom Ruskim i Opatom pod prezydencyą Przewielebnego Arcy-Biskupa Metropolity R. G. U. lub *Primi ex ordine* Biskupów w Katedrze Włodzimirskiey, na tenże sam dzień oznacza się: a *lauda* Kapituł i ziazdu zaraz po skończoney Kapitule i wybraniu Deputata, do Akt Ziemskich podane bydź powinny.

Deputat Duchowny z Kapituły Krakowskiey, zawszePrezydentem będzie wTrybunale Duchownym: a w przypadku śmierci na niego, lub gdyby dla Procesu na Kapitule Krakowskiey otrzymanego nie był, albo też sam był pod procesem, pierwszy z Kapituły następuiącey mieysce iego zastąpi.

Deputaci Swieccy wybrani będą z liczby

czby Deputatów Swieckich kończącego się Trybunału, w liczbie sześciu: zachowuiąc warunki do wyboru kompletu Swieckich Deputatów Prawem ninieyszym ostrzeżone.

Deputaci Duchowni, odtąd na Kapitułach przysięgać nie będą: ale w mieysců Trybunału, podług obrządku poniżey opisanego.

§ 2.

Czas sądzenia Trybunału Compositi Judicij, Rugi, Elekcya Marszałka, Prerogatywy Prezydenta i Marszałka.

Trybunał wspólny, czyli Compositi Judicii, zaczynać się będzie dnia 1. Sierpnia następuiącym obrządkiem: =

W trzech dniach ostatnich miesiąca Lipca, Pisarz Trybunalski otworzy Protokuły dla przyięcia podać się maiących Laudów przez Deputatów Duchownych: tudzież podawawania i zapisywania obiekcyi, ieżeliby iakie przeciw Elekcyom lub Osobom znaydowały się, a to tym samym sposobem, iaki iest dla Trybunału Głownego przepisany, Co wszystko tak podanie Laudow, iako też obiekcyi do dnia ostatniego Lipca nastąpić powinno.

W dniu pierwszym Sierpnia, po odbytey zwykłey Mszy w Kaplicy Ratusza, o go-

dzi-

dzinie Sesyom zwyczayney, wszyscy Deputaci Swieccy, z Marszałkiem swoim, i przybyli Duchowni, zaczną Sesyą od ustępu *in ordine* rugów, do których cały skład Oboyga Trybunałów Deputatów należeć będzie. Deputaci Duchowni mieć będą mieysca po Marszałku przed Swieckiemi: Deputatami: po których rugach ułatwieniu iak w Trybunale Głownym iest opisano, przystąpią wszyscy do rewizyi wotów Elekcyinych Deputatow na Trybunał Głowny następuiący, zachowuiąc się wedle przepisu Prawa.

Gdy zupełnie takowe wota zrewidowane i zapisane zostaną: Marszałek Trybunału Głównego, ogłosi wybor takowych Deputatow na Trybunał następuiący.

Przystąpią natychmiast wszyscy Deputaci Duchowni i Swieccy do wybrania sekretnemi wotami przez gałki iednego za Marszałka z pomiędzy sześciu wyznaczonych Deputatow Swieckich, do składu Trybunału Duchownego. Naywięcey wotow maiący, Marszałkiem ogłoszony zostanie. *Pro casu paritatis votorum*, los paritatem rozwiąże.

Nim ogłoszonemu Marszałkowi Koła Trybunału Duchownego Marszałek kończącego się Trybunału Głownego Laskę od-

odda, tenże Marſzałek ſtarey Laſki weźmie do wykonania przyſięgi Deputatow Duchownych: po ktòrey wykonaney, nowy Marſzałek *Compoſiti Judicii* mieyſce ſwoie weźmie: a Deputat Duchowny z Kapituły Krakowſkiey obok niego z prawey ſtrony mieyſce Prezydenta zaſiędzie.

Wſzyſtkie prerogatywy, honory, Marſzałka, tak co do powagi, iako i do Sądu Trybunału Duchownego, też ſame będą, które ſłużą Marſzałkowi Głownego Trybunału. Prezydent zaś mieć będzie takie honory, iakie mieli Prezydenci w dawnieyſzych Trybunałach.

§ 3.

Odprzyſiężenie ſię Deputatow po ſkończoney funkcyi: Przyſięga Swieckich nowo wybranych.

Po odebraniu Laſki, iak tylkoTrybunał Duchowny mieyſce ſwoie zabierze, Prezydent i Marſzałek Trybunału Duchownego każą otworzyć Izbę, i za wezwaniem wſzyſtkich Arbitrów, przybliżą ſię do ſzranek, i przeydą na drugi koniec ſtołu Sądowego. Marſzałek trzymaiąc Laſkę w ręku, wzywać będzie z kolei Deputatow do Przyſięgi: którą nayprzód Marſzałek przyſzłego Trybunału, a po nim Deputaci po dwóch przyſtępuiąc, w rotę Prawem

prze-

przepiſaną, przez Prezydenta dyktowaną, głośno wymawiaiąc ſłowa, wykonywać będą.

Nie wolno będzie żadnemu Deputatowi odprzyſięgać ſię oſobno, albo przed czaſem Prawem ninieyſzym zamierzonym, pod karą utracenia *activitatis* na zawſze.

Deputaci pod zarzutem będący i o ten do Sądow Seymowych pozwani, od wykonania takowey przyſięgi wſtrzymać ſię powinni; ani dopuſzczeni bydź mogą do odprzyſiężenia ſię dopóty, póki ſię z zarzutu ſobie uczynionego nieoczyſzczą: inaczey dopuſzczaiący onych do przyſięgi, iak *complices* uważani, a nad prawo przyſięgę pod zarzutem wykonywaiący, *ipſo facto* za winowaycow uznani będą.

Tenże ſam obrządek w odprzyſiężeniu ſię Trybunału *Compoſiti Judicii*, ma bydź na Reaſſumpcyi Trybunału Głownego, w dniu 15. Września zachowany; z tą tylko rożnicą, iż na ten czas Deputaci Trybunału *Compoſiti Judicii* kończącego ſię, ani do rugów zaczynać ſię maiącego Trybunału, ani do obrania Marſzałka należeć nie będą mogli, ani też w czaſie tychże rugów i Elekcyi bydź w Izbie; ale przez czas obrania Marſzałka w Kaplicy Ratuſza znaydować ſię będą: Po obraniu którego

rego, przez Delegowanych z Izby zaproſzeni, do niey wſzedłſzy, Marſzałek Trybunału Duchownego, odbierze podpiſany Akt rugów i Elekcyi, i ſam go z całym kompletem podpiſze.

Za wezwaniem Arbitrów do Izby, na mieyſce to, które do odprzyſiężenia ſię oznaczone, tenże Marſzałek Trybunału Duchownego z Prezydentem przyſzedłſzy wzywać będzie porządkiem Deputatow do wykonania przyſięgi, do którey nayprzod nowo obrany Marſzałek, potym po dwie Oſoby przyſtępować będą: Prezydent rotę dyktować będzie.

Po odbytych w tym ſpoſobie przyſięgach, Marſzałek Koła Duchownego, nowo obranemu Marſzałkowi Laſkę odda, i przyſięgę odprzyſiężenia ſię wſzyſcy Deputaci Koła Duchownego przed Marſzałkiem wykonaią.

§ 4.

Komplet do ſądzenia.

Komplet w Trybunale *Compoſiti Judicii*, z czterech Duchownych i czterech Swieckich, w przypadku choroby na iednę, lub więcey Osób do ſądzenia naznacza ſię. Wſzyſcy atoli Deputaci, takDuchowni, iako i Swieccy znaydować ſię, zaſiadać i ſądzić będą obowiązani

Do tego kompletu w fkładzie Osób zawfze równa liczba Swieckich i Duchownych decydować powinna, A gdyby na którey decyzyi więcey z iedney, iak z drugiey znaydowała fię, ci tylko decydować będą z więkfzey liczby, których los wyciągnie.

W przypadkach zdarzyć fię mogącey *paritatis*, Marfzałek drugą krefką rozwiązywać będzie *paritatem*.

§ 5.

Władza, Moc, Powaga i befpieczeńftwo Trybunału Compofiti Judicii.

Władza, Powaga, i befpieczeńftwo Trybunału *Compofiti Judicii*, będzie zawfze taż fama, co i Trybunału Głownego, tudzież taż fama moc Dekretów, iaka ieft Prawem dla Dekretów *Ultimæ Inftantiæ* Trybunału Głownego przepifana.

Trybunał Duchowny w fądzeniu zachowa ten fam porządek i przepify Prawa kraiowego, iakie są dla Trybunału Głownego obostrzone. W fądzeniu fwoim mieć będzie także za prawidło Konftytucye i Prawa Swieckie, nie udaiąc fię do Praw Duchownych i Uftaw Kanonu Duchownego.

Deputat Trybunału *Compofiti Judicii* za złamanie Praw i wyftępek rowny podlegać

gać ma karze, którey podpadaią z Prawa Deputaci Trybunału Głownego, z tą tylko rożnicą, iż Deputat Duchowny po kary osobiste odesłany będzie *ad Loci Ordinarium*, lub do Metropolii swoiey.

§ 6.

Trybunał Compositi Judicii iakie ma sądzić sprawy.

Do sądu Trybunału *Compositi Judicii* należeć będą sprawy z appellacyi, lub przez prozekucye grawaminów od sądow Ziemskich przychodzące: = *1mo.* O Dziesięciny wszelkiey natury z Dobr Ziemskich i Duchownych do Kościołow należące. *2do.* O Procenta od Wyderkafow na Dobrach Ziemskich i Duchownych rozciągaiące się, wyiąwszy ich ewaluacyą, w którą wdać się żadną miarą nie będą mogły. *3tio.* *De Anno gratiæ*, o Testamenta i spadki po Duchownych bez Testamentu umieraiących, co do maiątku Duchownego tylko; zostawuiąc Sądowi Swieckiemu rozsądzenie podziału między krewnemi: nie wdaiąc się bynaymniey w sprawy o Testamenta Swieckich ludzi, iakieykolwiek bądź kondycyi, choćby nawet legacye w sobie na rzecz Kościołow i Duchownych zawierały; ani też podciągaiąc spraw o dobra Ziemskie przez Duchownych Prawem

krwie, lub Prawem nabycia posiadane. *4to.* Sprawy o przeyście z Religii Katolickiey do inney Religii w Artykule IV. Praw Kardynalnych umieszczone. *5to.* Depaktacyi przez Duchownych gdyby ta była popełniona, lub też popełnionego gwałtu, uderzenia, ranienia, albo zabicia, gdyby te na Osobie Duchownego były dopełnione, albo nawzaiem

§ 7.

Regestra Trybunału Compositi Judicii, i porządek sądzenia pomienionych Regestrow.

Na mieyscu Regestrów w Trybunałach dawnych *Mixti fori*, dla każdego Woiewództwa, które teraźnieyszym Prawem znoszą się, w Trybunale *Compositi Judicii* dwa Regestra powszechne dla wszystkich Województw Koronnych ustanawiaią się.

Pierwszy Regestr *Spraw Cywilnych powszechnych* Compositi Judicii: w którym sprawy w Artykułach 1. 2. i 3. teraźnieyszego Prawa powyżey opisane mieścić się będą.

Drugi Regestr *Taktowy* spraw uczynkowych: w którym sprawy pod Artykułami 4. i 5. wpisane bydź powinny.

§ 8.

Stosunek w sądownictwie Trybunału Compositi Judicii do Trybunału Koła Wielkiego.

Porządek sądzenia pomienionych Regestrów będzie na zawsze następuiący:=

Od zaczęcia Trybunału, do dnia ostatniego Sierpnia, Regestr Ordynaryiny bez przerwy sądzony bydź powinien. Regestr zaś Taktowy od dnia 1. Września, aż do dnia 14. tegoż Miesiąca, brany będzie także bez przerwy: lecz gdyby w Regestrze Taktowym spraw nie stawało, pod ten czas Regestr Ordynaryiny brany będzie.

Protokuły, Regestra i Księgi, tudzież *jura Cancellariæ*, niemniey *adjudicata*, i kary takie same, iakie są dla Trybunału Głownego, w Trybunale *Compositi Judicii* zachowane będą.

Wszelkie Akta i Dekreta pisane będą w ięzyku Oyczystym, a Pisarz Trybunału, też same obowiązki, iakie ma sobie Prawem Przepisane podTrybunałemGłownym w czasie Trybunału *Compositi Judicii* dopełniać winien będzie. Tenże sam obowiązek do Regenta Trybunału, i do Palestry Trybunalskiey rozciąga się.

Regestra w Trybunale ieden Deputat Duchowny,przezDeputatówDuchownych: a Sentencyonarz ieden Deputat Swiecki, przez Deputatów Swieckich wybrany, utrzymywać będzie.

Sentencye i Dekreta *pluralitate* decydowane, wſzyſcy Deputaci tak Duchowni, iako i Swieccy, chociażby przeciwnego byli zdania, podpiſywać powinni.

Zgoła: we wſzyſtkim do Opiſu dla Trybunału Głownego ſtoſować ſię w Sądzie ſwoim zoſtaią obowiązani.

SĄDY ZIEMSKIE
w KORONIE.

Prawo uchwalone w Grodnie Ru 1793.

ZNoszące podział Sądow Obywatelskich na Ziemstwa i Grody rozdwoiony, Sąd będzie ieden na wszystkie sprawy, które od tąd do Ziemstw i Grodow należały, pod tytułem Sądu Ziemskiego, od ktorego iako Pierwszey Instancyi iść będzie podług przepisow i stopniow Prawa appellacya do Trybunału.

§ 1.

Mieysca Sądow Ziemskich, Aktów Sądowych, w całym Kraiu Koronnym raz na zawsze wyznaczaią się, i w Prawie rozkładu Woiewodztw są determinowane.

Domy Sądowe, które w mieyscach na Sądy Ziemskie, lub Grodzkie powyznaczanych aktualnie znayduią się, a z tych krore są wygodnieysze, służyć i nadal maią, iak dotąd do odbywania Sądow, składu Aktow wszystkich Ziemiańskich i Kancellaryi.

Kommissya Policyi doglądać tego będzie, ażeby Archiwa i Domy dla Sądow i Aktow były porządne, murowane, i od ognia ubespieczone. Znosić się będzie z Kommissyami Porządkowemi w tey okoliczności, i do składki na ten Fundusz zobowiąże Starostow i Possessorow Emfiteutycznych i Miasta.

Bespieczeństwo ogólne, tak dla samego Sądu aktualnie odprawuiącego się, iako też szczególnie w mieyscu Sądowym dla Osob Sądowych, dla Officyalistow do Sądu należących, zgoła dla wszystkich pod bokiem Sądu znayduiących się, waruie się podług Praw wszystkim Juryzdykcyom służących.

Każdy Sąd oddzielny Ziemski Woiewodztwa lub Ziemi, będzie odtąd w Osobach sześciu.

Sześciu do każdego Sądu oddzielnego będzie Komornikow Sądowych, którzy iako *brachia* Sądu, w przypadku śmierci, choroby nie zmyśloney, zawieszenia od sprawowania Sędziowskiey funkcyi, albo zaięcie inną funkcyą którego z Sędziow, bądź postąpienie na Urząd Dygnitarza, lub Senatora, lub też złożenia Urzędu swego Sędziowskiego, mieysce iego zastępować będą ci tylko, ktòrzy przez Obywatelów przy-

przytomnych, z pomiędzy innych do tego wybrani będą.

W przypadku ſprawy ktorego z Oſob Sędziowſkich, Sędzia z mieyſca ſwego uſtąpi, i na uſtęp wyidzie, a pierwſzy z porządku Sędzia mieyſce iego zabierze, do kompletu żaś ieden z Komornikow z porządku ſtarſzeńſtwa w Laudum zapiſaſany, wezwany będzie, Komornicy wſzyſtkie *Actus* na gruncie Inkwizycyi, kalkulacyi, i weryfikacyi z nakazu Sądu, lub wyżſzych Inſtancyi expedyować i exekucye Dekretow odbywać maią, gdyż odtądSędziowie powinności ſwoiey w rozſądzaniu ſpraw Obywatelſkich na mieyſcu Sądow iedynie pilnować ſą obowiązani.

§ 3.

Sędziowie przeſzli Ziemſcy i Grodzcy ſą teraz *Candidati Nati* do wyboru przed innemi Obywatelami.

Aby bydź Kandydatem do wyboru na Urząd Sędziego Ziemſkiego, prócz kondycyi potrzebnych do wſzelkich Urzędow Elekcyinych, a w prawie o *Seymikach* przepiſanych, nie mogą bydź obrani na Sędziow, ani Komorników ci, którzy ſą pod proceſsem: którzy *Crimine notati*, po kondemnacie, lub Dekrecie, choćby nieoſtatecznym. Nie może także na Sędzie-

go

go bydź obrany ten, którykolwiek był od Urzędu Sędziowſkiego odſądzonym przez wyrok Naywyżſzey Inſtancyi, albo na którymby kara Infamii, przez odſądzenie od czci i wiary publiczney Dekretem ktoreykolwiek Inſtancyi rozciągniona była.

Dwie Oſoby iednego imienia i Domu, oraz Teść z Zięciem, i Szwagrowie na Urzędy wzmiankowane, obranemi bydź nie mogą. W przypadku takowey konkurrencyi, naywięcey wotow maiący, przy funkcyi utrzymany będzie, równość wotów los rozwiąże.

Na Poſelſtwo, lub Deputata, choćby ſię więcey z liczby Sędziow iedney Ziemi podało, ieden tylko z liczby teyże Ziemi Sędziow obrany bydź może.

Sprawowanie Urzędu Sędziego Ziemſkiego przez całe lát cztery, ma bydź liczone za odbycie Funkcyi publiczney. Komornicy Ziemſcy po upłynionych lat czterech, będą także pierwſzemi Kandydatami do funkcyi i wyboru na Sędziow Ziemſkich.

§ 4.

Przy Elekcyi Sędziow Ziemſkich i ich Zaſtępcow z liczby Kandydatów, którzy ſię Marſzałkowi Seymikowemu na te Urzędy podadzą. Artykuł Prawa o Seymikach w

ſpo-

ſpoſobie i porządku Elekcyi we wſzyſtkich punktach zachowany bydź ma.

§ 5.

Sądy te Ziemſkie ciągiem przez Mieſięcy dzieſięć odbywać ſię maią, ſądząc i przywołuiąc wſzyſtkie wpiſy, aż do oſtatniego. Czas wypocznienia od dnia 1. Sierpnia, do oſtatniego Września, w każdym Roku naznacza ſię. A gdyby w pierwſzych dwoch Mieſiącach ſpraw nie było, Sądy od czaſu do czaſu odwoływane bydź maią.

Na tych Sądach prezydować będzie ten z Sędziow, ktory pierwſzy w Elekcyi naywięcey wotow mieć będzie.

Sędziowie wſzyſcy zaſiadać mogą, a komplet do ſądzenia naymniey z Oſob trzech ſkładać ſię powinien. Gdy Sędziowie wſzyſcy na Sądach, albo w mieyſcu Sądow przytomnemi *ſine ullo legali impedimento* znaydować ſię będą, Komornik na ten czas w Sądzie mieyſca mieć nie może. Toż ſamo ma ſię rozumieć, gdyby komplet trzech Sędziow był zupełny. Sąd także ten z ſamych Komornikòw nie będzie ſię mógł ſkładać, wyiąwſzy przypadek, ieżeliby Sędziowie Sąd Ziemſki ſkładaiący, mieli wſzyſcy ſprawę taką u Sądu, do którey by bądź *ex actoratu*, bądź

ex

ex reatu tak należeli, iżby kompletu Prawem przepiſanego ſkładać nie mogli, w ten czas podług § 2. teraźnieyſzego Prawa zaſtąpieni będą.

Zaden z Sędziów należeć nie będzie mógł do decyzyi tey Sprawy, w którey przytomnym nie był na Induktach obydwóch ſtron, i potym na Replikach

Sędzia aktualny komplet ſkładaiący, nie może bydź z mieyſca ruſzany przez ſtronę, czyli od ſądzenia Sprawy iakiey wyłączony, tylko w przypadkach: 1. W ſwoiey właſney Sprawie będąc ſtroną czyniącą, bądź powodową, bądź odwodową. 2. W Sprawach Rodziców, Zony, Braci rodzonych niedzielnych, w Sprawach także z teyże fortuny niedzielney wynikaiących, niemniey w Sprawach Dzieci właſnych, Paſierzbów, lub Zięciów, tudzież Sierot, których ieſt Opiekunem. 3. W ſprawie, w którey ieſt Ewiktorem, Kondemnata otrzymana na Sędzim w czaſie Sędziowſkiey Funkcyi iego, byleby nie była w Kryminalney Sprawie, tamować nie będzie Sędziemu ſprawowania Urzędu iego Sędziowſkiego. Strony zaś Kondemnatę na niey maiącey, w żadney Sprawie nie będzie mógł ſądzić.

Gdyby zaś dwa razy w iedney Sprawie dał

dał się wzdać, tedy zawiesza się sprawowanie Urzędu, a natomiast na mieysce iego Komornik zasadzony bydź powinien.

Gdyby się trafić miało, iżby Sędziego kto umyślnie do Sprawy przypozwał i nienależycie Pozwem wmieszał, dla tego, aby go od sądzenia odsuwał, takowy Sędzia przez innego z Kolegów zastąpiony, a komplet od Komornika, lub Komorników zwszych, dopełniony będzie, i nayprzód kwestya ta, w Sądzie rozwiązana bydź powinna, przez wyrok, czyli słusznie, lub niesłusznie z powodu Sprawy iest implikowanym.

Zaden Sędzia w czasie ustępu z Izby wychodzić nie ma, do póki Sentencya podpisana nie będzie. A w czasie ustępu, nikt znaydować się w Izbie nie może, tylko same Osoby komplet składaiące, tudzież Pisarz Sądowy, lub iego mieysce zastępuiący.

Każdy Sędzia, tak iak Deputat sekretu Izby dochować obowiązany.

W Sądach Ziemskich, wota sekretne w sądzeniu nigdy bydź dozwolone nie mogą. *Paritatem* Prezyduiący Sędzia rozwiązywać będzie. — W Sprawie Kryminalney zaś, gdyby *Paritas* wypadła, Sąd karę śmierci na inną odmieni.

De-

Dekreta *pluralitate* decydowane, równie exekwowane będą, iak i te, których iednomyślność za zła w decyzyi. Protokuł, Sentencyonarz, w Ziemstwach ustanowiony będzie; Jeden z liczby Sędziów utrzymywać będzie tenże Sentencyonarz i przysięgę też samą, iaka Deputat w Trybunale na utrzymanie Sentencyonarza wykonać powinien.

Każdą sentencyą komplet zasiadaiący na Sprawie podpisywać będzie; któryby z Sędziów innego był zdania, mieć będzie moc zapisać toż zdanie różniące się, lub podać ie do Sentencyonarza. Sentencya zaraz po decyzyi Sprawy niezchodząc z ustępu, powinna bydź w Sentencyonarz zapisana i podpisana. Pisarz podług sentencyi Dekret stosownie napisze. Każdy Dekret Sąd przed czytaniem podpisywać powinien.

Sessye Sądowe, będą tylko raz na dzień, od godziny osmey ranney, do godziny pierwszey z południa, dnie wolne od Sessyi będą Niedzielne i Swięta, także przed Swiętami Bożego Narodzenia, i Wielkonocnemi na Tydzień ustawać maią Sądy, a po Swiętach zaraz zbierać się, w inne zaś dnie, każdy Sędzia obowiązany będzie przychodzić punktualnie na Sessye

Są-

Sądowe, o godzinie Prawem wyznaczoney, i na teyże Sefsyi aż do fkończenia iey znaydować fię. Dla czego przytomność każdego z Sędziow, tak co do dnia fefsyi, iako też iey godziny wiernie zapifywaną przez Pifarza być ma.

Niewolno żadnemu z Sędziow, ani całemu nawet Sądowi, dla iakieykolwiek przyczyny, przenofić i fkładać fefsye po Domach, i innych mieyfcach, prócz tych w których raz na zawfze fą uftanowione: robić i przyimować tym końcem Jllacye.

Zrywaiący komplet, i niepilnuiący Sądu, rygorowi Prawa (w Artykule 3cim uftanawiaiącego władzę i powagę Rady Nieuftaiącey) *fuspenfionis ab Officio* podpadną, nieprzytomność Sędziego zrywaiącego komplet z przyczyny choroby, ma bydź przez tego w komplecie zaprzyfiężona. Gdyby w Miefiącach do odpoczynku Sądowi powyżfzym opifem Prawa wyznaczonych, zdarzyła fię iaka fprawa kryminalna, która podług dawnych praw *extra Cadentiam* fądzona bywała, wtedy Pifarza, lub Regenta przy Aktach znayduiącego fię, obowiązkiem będzie uwiadomić Sędziow o tym zdarzeniu, którzy odebrawfzy takie uwiadomienie, zaraz ziechać i fprawę takową niezwłocznie fądzić powinni.

Sądy te Ziemſkie odſyłać będą co dwa Mieſiące Rapporta, czyli uwiadomienia do Rady Nieuſtaiącey pod Adreſsem Departamentu ſprawiedliwości, w teyże Radzie o Regeſtrach i ſprawach z nich odſądzonych, oraz do ſądzenia pozoſtaiących ſię, bez wymienienia Oſob do ſprawy wchodzących, tudzież Extrakt prezencyi Sędziow, a takowe Raporta Sąd każe wciągać do Xiąg Sądowych.

Ponieważ odtąd Sędziowie Ziemſcy *ad Officia executiva* wyznaczonemi bydź nie mogą, ale przez Komorników w tey mierze zaſtąpionemi, podług Prawa teraźnieyſzego będą przeto ciż Komornicy w przypadku depaktacyi ſtron przez nich uczynioney, a ſądownie dowiedzioney, w tym że Sądzie Ziemſkim ſądzeni, karze odſądzenia od funkcyi podpadną.

Sędziowie przed datą teraźnieyſzego Prawa, do exekucyi Dekretów wyrokiem czy to wyżſzych, czy niżſzych Inſtancyi wyznaczeni, zaſtąpieni będą przez te Sądy Ziemſtw, które na mieyſcu dawnych wybrane zoſtaną, czyli Komorników Sądu Ziemſkiego *executivum Officium* maiących, i ci, Dekreta zapadłe exekwować będą obowiązani. Po upłynionych lat czterech, ciż ſami Sędziowie, ieżeli u-

twier-

twierdzeni będą, lub inni na ich mieyscu następuiący przez wybór powtórny, exekucyą Dekretów nakazywać, a Komornicy na mieyscu dawnieyszych wybrani, Dekreta exekwować będą powinni.

Naostatek każdy Sąd Ziemski, mieć będzie Pieczęć z Herbem swoiego Woiewództwa, z napisem:„ *Pieczęć Ziemstwa N.*

§ 6.

Każdy Sąd Ziemski miec będzie Pisarza na lat cztery, który, co się tycze kondycyi, i sposobu Elekcyi, ten sam ma bydź zachowany, iak na Elekcyi Sędziów, i wszystkich Urzędów Elekcyinych, prócz tego, dokładną wiadomość Prawa mieć, i formę Dekretów pisania umieć powinien, żeby zastępca nigdy Dekretów za niego nie pisał, w przypadku śmierci, choroby, lub *legalis impedimenti*, Sąd innego na iego mieysce weźmie za poprzedzaiącą Rotą przysięgi.

Obowiązki Pisarza Ziemskiego następuiące będą. *1mo.* Zasiadać w Sądzie *cum voce consultiva* tylko, nie mogąc nigdy być użytym na mieysce Sędziego do czynienia kompletu. *2do.* Zapisywać przytomność Sędziów, tak co do dnia, iako też i godziny Sessyi Sądowych. *3tio.* Pro-

tokuły Sądowe i protokuły wpisow utrzymywać, Dekreta w Polskim ięzyku pisać, i napisane z rozkazu Sądu czytać, i te żądaiącey stronie wydawać. *4to* Wpisy przyimować: te zaraz skoro przez stronę za okazaniem relacyi pozwu podane będą, do Protokułów oprawnych wpisywać. *5to.* Protokulistę i Kancellarzystów przsięgłych, za których Sądowi będzie w odpowiedzi, do pomocy sobie utrzymywać, nad któremi zwirzchni dozor mieć będzie.

§ 7.

Regent nietylko, że przysięgły, ale nadto dobrze osiadły bydź powinien: będzie dożywotni; na pierwszych Seymikach obrany bydź ma sposobem o Seymikach przepisanym. To się ma rozumieć i o następcach po śmierci iego, lub złożeniu Urzędu.

Regenta tego nayszczególnieyszym obowiązkiem będzie, 1mo. Mieć w pilnym dozorze Archiwia i Kancellaryą. 2do. Aktykacye przyznania, i suscepty w Polskim ięzyku przyimować, tudzież i tranzakcye wszelkie. 3. Extrakty stronom rekwiruiącym wydawać. 4to. Księgi w naylepszym porządku utrzymywać, zgoła co tylko do bespieczeństwa, i porzą-

dne-

dnego utrzymywania Archiwum należy, i co fzczególnieyfzym Prawem przepifano mu będzie, to wfzyftko pilnie dopełniać.

Regent, iak tylko na Seymikach obrany będzie, i przyfięgę podług Aryngi poniżey przepifaney wykona, tak zaraz obeymie pod rząd fwóy Archiwia, tak Ziemfkie, iako też, Archiwia do Kancellaryow przedtym Grodzkich należące. Każdy zdaiący Archiwum Regentowi temu, powinien mu podać dokładny Regeftr fpifanych Kfiąg. Regent przyimuiący Archiwum, zweryfikuie Regeftr, takowy zweryfikowány podpifze właſną ręką, fpofobem rewerfu i do Oblaty poda. Gdy tym fpofobem obeymie Archiwum, poda Sądowi całkowity Regeftr Kfiąg przyiętych: a Sąd w komplecie takowy Regeftr, i Akta zweryfikuie; po zweryfikowaniu zaś dokładnym, Regeftr cały poddifze i do oblaty podać każe: Sądu zaś obowiązkiem fzczególnym odtąd bedzie, co dwa Miefiące rewidować Protokuły zapifywanych przez ten czas tranzakcyi, i takowe Protokuły zafumowawfzy, podpifywać: Przy tymże Regencie zoftawać będzie Pieczęć Ziemfka na wfzelkie extrakty, i dekreta, od którey więcey nad taxę brać niepowinien.

§ 8.

Każdy Sąd Ziemski mieć będzie Instygatora, którego sam iednomyślnością, albo większością zdań obierze, obowiązkiem iego będzie czynić w imieniu i rozkazie Sądu w sprawach bespieczeństwa sądu, i w sprawach kryminalnych, choćby Delatora nie było, i to wszystko dopełniać, co mu tenże Sąd w obowiązkach iego przepisze:

§ 9.

Sąd także każdy Ziemski będzie miał dwóch Woźnych, i tych iednomyślnością, lub większością wotow wybierze.

Gdyby Obywatel żądał u Sądu ustanowienia Woźnego iakiego, Sąd mocen będzie to uczynić, a po uczynionym dokładnym examinie, osoby na Woźnego przez Obywatela zaleconey, i wysłuchania Prawa iemu przepisaney przysięgi, wyda mu Autentyczny Instrument.

Woźni ci mogą być iakieykolwiek kondycyi, byle byli ludzmi dobrey wiary, nie podpadali żadnemu zarzutowi, karę kryminalną za sobą ciągnącemu, trzeźwi, umieli prócz tego czytać i pisać. Woźni zaś odtąd iuż kreowani, przy pełnieniu obowiązkow swoich zachowuią się.

Powinnością Woźnego będzie dopełniać

to

to wſzyſtko, co Prawo i ſzczególnie obowiązki iego przepiſuią.

§ 10.

Rota Przysięgi Sędziego Ziemſkiego.

,, Ja N. Przyſięgam Panu Bogu Wſzechmogącemu w Troycy S. Jedynemu: Iż obrany na Urząd Sędziego, ſprawiedliwie, podług Boga, Prawa podanego, i ſłuſzności, ſpory między ſtronami do Sądu przychodzące, i według dowodow i zeznań, w tymże Sądzie złożonych, a nie według wiadomości moiey prywatney, ſądzić będę: Względow żadnych na bogatego, lub ubogiego, na przyiaciela, lub nieprzyiaciela, na Obywatela, lub przychodnia, mieć nie będe nie uwodząc ſię, ani przyiaźnią, lub nienawiścią, ani obietnicami, lub podarunkami pogrożkami, ale w ſądzeniu moim, ſamego Boga, Prawo podane, ſłuſzność, dowody, lub odwody ſtron, przed oczyma mieć będę, i ſtarać ſię. aby ſprawiedliwość zwłoki niecierpiała, odrzuczaiąc wſzelkie wyſzukane wybiegi, na przewłokę i opóźnienie ſprawiedliwości dążące. W tym zaś wſzyſtkim, ſumnienia mego, rozſądku naśladować i ſłuchać obowiązuię ſię, ſekretu Izby żadnym ſpoſobem nie wydam; tudzież inne ſprawy mnie należące, wiernie i we-

dług

dług możności moiey, czynić i ſprawować będę. Tak mi P. Boże dopomoż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Komornika Ziemſk:

„ Ja N. Przyſięgam Panu Bogu Wſzechmogącemu, w Tróycy S. Jedynemu: iż obrany na Urząd Komornika Ziemſkiego, ſprawiedliwie, podług Boga, Prawa podanego, i ſłuſzności, ſpory między ſtronami do Sądu przychodzące, i według dowodow, i zeznań w tymże Sądzie złożonych, a nie według wiadomości prywatney ſądzić będe: Względow żadnych na bogatego, lub ubogiego, na przyiaciela, lub nieprzyiaciela, na Obywatela, lub przychodnia mieć nie będę, nie uwodząc ſię, ani przyiaźnią, lub nienawiścią, ani obietnicami, ani podarunkami, ani pogrozkami ale w ſądzeniu moim, ſamego Boga, Prawo podane, ſłuſzność, dowody i odwody ſtron przed oczyma mieć będę, i ſtarać ſię, aby ſprawiedliwość zwłoki nie cierpiała, odrzuczaiąc wſzelkie wyſzukane wybiegi, na przewłokę i opoźnienie ſprawiedliwości dążące. W wykonywaniu Dekretow, i innych Sądow wyrokow, podług Prawa i przepiſow tychże Dekretow i wyrokow zachowam ſię, zapłatą od takowych obowiązkow, tylko taką kontentować ſię będę, iaka przez

Pra-

Prawo ieſt uſtanowioną, większey ani wymagaiąc, ani dobrowolnie ofiarowaney przyimuiąc; w tym zaś wſzyſtkim, ſumnienia mego rozſądku, naśladować i ſłuchać obowiązuię ſię ſekretu Jzby w żadnym ſpoſobie nie wydam, tudzież inne ſprawy mnie należące, wiernie i według możności moiey, czynić i ſprawować będę, Tak mi Panie Boże dopomoż &c.

Rota Przysięgi Pisarza Ziemſkiego.

„ Ja N. Przyſięgam &c. iż maiąc powierzone Regeſtra do przyimowania wpiſow ſpraw wſzelkich, ſam ſwoią ręką one, nie na kartki, ale zaraz w Regeſtr na to ſporządzony, całkowicie i z wyraźnym wyſzczególnieniem powodowi i pozwanych, iako i przypozwanych z wypiſaniem o co rzecz ma do Sądu przychodzić, pilnie i wiernie pod Numerami, bez żadney odwłoki wpiſywać, i na kazdą rekwizycyą potrzebuiącego, one wydawać będę. Od których wpiſow, depaktacyi żadney, tylko podług opiſu *in Tabella Jurium Cancellariæ* biorąc, czynić nie mam, ani nadto cokolwiek *etiam ab ultro offerentibus* przyimować obowiązuię ſię. Przy ſtraży Regeſtrow, aby ſię iakiekolwiek nie działy nieprzyzwoitości, albo fabrykacye, pilność i należytą oſtrożność zachowam.

Wſzy-

Wszystkie stron spory, wniesienia i dowody, pilnie zważać, w nich, podług Prawa pisanego i dowodow, w Sądzie złożonych, doradzać, wszystkie rezolucye Sądowe, tak, iak z iednomyślności, lub większości zdań wypadną, w Protokuł wciągać, i podług nich układać będę: Zgoła wszystkie obowiązki Pisarza Prawem teraźnieyszym na mnie włożone, według Boga, i sumnienia odbywać będę. Tak mi &c.

Rota Przysięgi dla Regenta.

„ Ja N. Przysięgam &c. Iż maiąc powierzone Akta do przyięcia wszelkich tranzakcyi, one wiernie sprawować, i utrzymywać będę, rekognicye wszelkie, stosowne do zeznania i przełożenia podaiącego, przyimować i oszukania wszelkie między zeznaiącemi przestrzegać będę. Też rekognicye i tranzakcye wszelkie sam swoią ręką, nikomu Protokułu nie powalaiąc, w Kancellaryi, a nie w gospodzie wpisywać będę. i rekwiruiącym zaraz wydawać, bez depaktacyi: nieomieszkam, od suscepty więcey wymagać, nadto, iak iest w teraźnieyszey ustawie, nie będę. Od Extraktow więcey płacić, iak od arkusza ścisłym charakterem po złotemu iednemu niedopuszczę, i Palestrantow przy Kancel-

cellaryi będących, w tym pilnie przeſtrzegać będę: a nieposłuſznych temu Prawu, Sądowi donieść powinienem, żadnego niemaiąc względu, tak na bogatego, iako i na ubogiego, na Obywatela, lub przychodnia, na przyiaciela, lub nieprzyiaciela, każdemu według Boga i ſumnienia przyimować, i nic przeciwnego Prwu w tranzakcyach podpiſywać, obliguię ſię. Tak mi &c.

Rota Przysięgi dla Jnstygatora.

„ Ja N. Przyſięgam &c. Jako Sądowi we wſzyſtkich nakazach do mnie ściągaiących ſię posłuſznym będę: też nakazany i rezolucye Sądowe, dopełnię i uſkutecznię oraz wſzelkie obowiązki ninieyſzym Prawem dla mnie przepiſane, wykonywać iak nayściśley będę. Tak mi &c.

Rota Przysięgi Woźnych.

„ Ja N. Przyſięgam &c. Jako Sądowi we wſzyſtkich iego nakazach do mnie ściągaiących ſię posłuszny będę, też rozkazy i rezolucye Sądowe, mnie do położenia, lub oznaymienia ſtronom zlecone, tymże ſtronom oddawać i do naybliżſzey ich wiadomości. iaka tylko z mey ſtrony dopełniona być może, donoſić, oraz zeznania położonych i oznaymionich, nay-

wier-

wierniey, bez żadney przewłoki czynić, opłaty większey nad wyznaczoną prawem, od stron wymagać nie będę: zgoła wszystkie powinności nininieyszym Prawem przepisane, nayściśley dopełniać, pod odpowiedzią Sądowi, z osoby i maiątku mego obowiązuię się. Tak mi &c.

§ 11.

Co się tycze postępowania Sądowniczego, następuiący ma być zachowany przepis.

1mo. Pozwy do Ziemstwa wychodzić będą pod tytułem Krola, powinny być podpisane przez tego, który ie pisał, i tego, na czyią instancyą są podane, z terminem sześcio Niedzielnym, rachuiąc od zeznania, przed przypadaiącą sprawą. Zapozwy iednak reconwencyonalne, byle w iedneyże sprawie, bez formowania w nich na nowo innego Aktoratu, choćby na trzy tygodnie wydane, legalność mieć będą. Wpisy zaś z swych pozwow strony powodowe naydaley do Niedziel dwóch od zeznania pozwow, zrobić obowiązane będą, pod upadkiem takowych terminow. A kto wyda Pozew, powinien podać go do zeznania w Akta Ziemskie, tego Ziemstwa, pod którego Juryzdy- kcyą

kcyą leżą te Dobra, na których Pozew położony, a to naydaley tygodnia pod upadkiem Pozwu. Cośię zaś tycze ſpraw z Konſerwat w których przez Dekreta termin ſtronom zachowany, te wpiſane w Protokuł wpiſow i podpiſane, dopiero od daty wpiſania ſię, w dwa tygodnie wzięte być mogą do ſądzenia, w pozwie cała ſprawa ma być wypiſana, tak, iak meryta do Sądu. Pozew, ktoryby ſię nie zgadzał z relacyą onego, ma być nieważny: i ktoby go wydał, będzie karany.

2do. Cały Proceſs i Tranzakcye w Polſkim ięzyku czynione być maią, a Akt Sądowy codziennie zapiſywany będzie.

3tio. Stan Sprawy, czyli Indukty ſtron, na nie Repliki, w każdey ſprawie? konkluzye zaś do większych ſpraw, także i Summaryuſze na piſmie, Sądowi podawane, przez Plenipotentow podpiſane, i w Sądzie czytane być maią Samym zaś ſtronom opowiedzenie ſprawy lub przymowienie ſię w Sądzie wólne będzie.

4to. Wpiſy zaległe w Regeſtrach Ziemſkich, Grodzkich, i Konfederackich. porządkiem czaſu, iak Kadencyami idą po ſobie, nie gatunkuiąc Juryzdykcyi, przeniesione być maią w nowe Protokuły wpiſow oprawnę: Sąd zupełny ſkonfrontować:

wać: i codziennie one podpiſować obowiązany będzie.

5to. Akceſsorya wſzelkie przed Dekretem oczywiſtym przechodzić powinny, iakie ſą: adcytacya z treści intereſsu potrzebna: wyłączenie ſię od Reſtru nieprzyzwoitego i forum: Rozwiązanie zaś Aktorſtwa i akcyi za ſamą ſprawę. nie za Akceſsorium rozumiane będą, Wſzelkie inne Akceſsoria dotąd używane, znoſzą ſię

6to. Na iakim ſtopniu ſtanął Proceſs w Grodzie lub Ziemſtwie, i Konfederacyi Mieyſcowey, od takiego w złączonym teraźnieyſzym Sądzie Ziemſkim z Pozwow, iakie wydane, lub przez Sąd zachowane były, rozpoczęty być powinien.

7mo. Appellacye tylko od oſtatecznego wyroku dopuſzczone bydź maią do Trybunału, i te Sędziowie w ſprawach, w których Prawo appellacyi nie zabrania, dopuſzczać powinni. W ſprawach zaś uprzywileiowanych, iakiemi ſą ſprawy proſtego długu, wyſłużoney zapłaty, wydania poddanego, wybicia z Dóbr, wykupna, opłacenia prowizyi od wyderkafu, rozſądzenia pretenſyi z Kontraktu arendownego wynikaiących, appellacye dopuſzczone nie będą. W ſprawie iednak kryminalney każdey, appellacya dopuſzczoną bydź powinna.

O zgwałcenie posſesſyi ſpokoyney, i oderwanie gruntu, pod tytułem Granic, gdyby ſię widocznie z świadectw wywiedzionych pokazało, że ſtrona ieſt ukrzywdzona, i grunt iey ſpokoynie poſiadany gwałtem zabrany, do posſesſyi wrócona bydź powinna, choćby kto appellacyą zakładał, ta tylko co do kary dopuſzczoną bydź ma. Nieſluſznie w takowey ſprawie apelluiący, podwoynie ukarany w Trybunale będzie, tak, iak ten, coby zarzutu gwałtowności nie dowiodł.

8vo. Regeſtra Sądowe w Ziemſtwie te będą:= 1wſzy Ordynaryinny, w którym wſzelkie ſprawy mieścić ſię maią. 2gi Incarceratorum dla ſpraw kryminalnych, i kryminalnie przez ſtrony prozekwowanych: tudzież o zgwałcenie beſpieczeńſtwa Sądu, lub Oſób w Sądzie ſiedzących. A ſprawy kryminalne przed wſzyſtkiemi ſprawami ſądzone bydź maią. Do tego także Regeſtru będą należeć ſprawy, co do kar w przeſtępſtwach przeciwko Seymikom, i w Prawie o Seymikach wyrażone. 3ci. Regeſtr *Pœnalium*, w którym ſzczególnie o przezyſki Sądowe ſprawy wpiſywane będą, brany bydź ma raz na końcu każdego Mieſiąca oſtatniego dnia. Dla nieopłaty grzywien Adiudicat Sądo-

dowych, nikomu wydanie Dekretu wſtrzymane bydź nie ma przez Sąd i Piſarza, *ſub pœna amiſsionis Officii*, tudzież pod tąż ſamą karą niewolno będzie narzucać na ſtronę zaſtąpienia grzywien, za drugą ſtroſtę w proceſsie będącą.

9no. Regeſtr *Executionum Proceſsus* odtąd znosi ſię, a zamiaſt potrzeby zyſkiwania Dekretu Executionis po przewiedzionym Proceſſie, Sąd każdy w Dekrecie ſwoim oſtatecznym, od którego podług Prawa niepowinna bydź dopuſzczona appellacya, zaraz exekucyą zapiſze i termin ſatysfakcyi oznaczy.

Gdyby zaś Debitor kondemnować ſię dopuścił; po iedney kondemnacie na drugim terminie, z pozwu wcześnie wydanego przypadłym, Dekret zaoczny przypadać będzie, przy którym zaraz exekucya wſkazaną ma bydź.

A w przypadku kontrawencyi, przez ſtronę prawem przekonaną popełnioney wyrazi Sąd termin exekucyi, nie dalſzy, ani prętſzy, iak w dwa tygodnie po terminie Kotrawencyi.

Komornik exekwuiący, opiſze w Akcie ſwoim przypadek tamowaney exekucyi, i ten ſpoſobem autentycznego Raportu, do Sądu, gdzie dobra ſkonwinkowane-

wanego leżą przeſzlę. Sąd natychmiaſt uczyni autentyczną rekwizycyą w komplecie podpiſaną do Kommendy pobliżſzey, czyli Sztabs Officyera Kommendę maiącego, odanie temuż Officyaliście, lub innemu na rekwizycyą ſtrony pomocy Woyſkowey.

Kara za opugnę na tego, ktoby ią czynił 2000. złot: i 4ry. Tygodnie Wieży, oprócz uczynku gwałtownego, który w miarę przeſtępſtwa ukarany będzie.

Powtórną opozycyą czyniący lub oſadzonego z tradycyiney poſseſsyi ruguiący, dwoiakiey karze podpadnie, oſobna kara za uczynek.

10. Komornik zieżdżaiący na rekwizycyą Kredytora, wyciągnie intratę ze wſzelkich źrzódeł w Dobrach Dłużnika; opiſze ſtan tychże Dóbr, Poddanych powinności i ludności: i podług tego inewntarza Kredytorowi poda w Poſſeſsyą. Jeżeliby dług połowę Intraty przewyżſzał, Kredytor do zapłacenia Ratami *anticipative* Dłużnikowi zbywaiącey intraty obowiązany będzie.

11. Kredytor w Poſseſsyi zatradowaney lokowany, nad inwentarz exekwuiącego Komornika do inney kalkulacyi pociągany potym nie będzie, Właściciel atoli

atoli Dóbr, ieżeliby się czuł skrzywdzonym w wyciąganiu inwentarza, mieć będzie wolność w czasie dwóch Miesięcy, podać do Sądu zupełnego tłómaczenie, i wyiaśnienie każdego Artykułu siebie pokrzywdzaiącego. A Sąd za poprzedzaiącą na dwa tygodnie kommunikacyą stronie takowego Memoryału, weźmie do roztrząśnienia tę okoliczność, i zeszle na weryfikacyą, ieźli potrzeba Komornika innego, a tak udecydowany inwentarz i intrata zostaną nieporuszone.

12. Ci wszyscy, którzyby po wprowadzeniu przez Urząd exekutoryalny z Dobra, z Possessyi tradowaney wyruszyli i wyrugowali swoiego kredytora, dobrodzieystwa zaskarżenia inwentarza tego mieć nie będą.

13. Dekreta *executionis* przed tym Prawem uzyskane, a nieuskutecznione, lub z wypadłych iuż Dekretów zyskiwać się maiące, przy dawnym opisie Prawa zachowuią się, Regestr *executionum* dla nich tym-czasowy w każdą Sobotę naznacza się.

14. Wpisy w Protokule codzień Sędziowie

wie podpiſywać. i Akt codziennie w komplecie zapiſywać będą.

15. Co ſię tycze Urządzenia w Ziemſtwach Paleſtry, i ich obowiązków, Sądy Ziemſkie zachować ſię maią w tym, na wzór Prawa teraźnieyſzego, co Paleſtrze Trybunalſkiey.

16. *Jura Cancellariæ* i opłata Kondemnat. i Proceſsu &c. takie będą, iakie w Tabelli przy opiſie Trybunału Koronnego znayduie ſię.

DEKLARACYA

Ogòlna do Woiewodztw i Ziem w Koronie.

MY Król za zgodą Seymuiących Stanów, wpośrzód okoliczności, w ktòrych widocznie w Seymie dzisieyszym zostawaliśmy, wszystkie czynności Nasze będą świadectwem; nietylko obecnym, lecz i Potomności, żeśmy ile wolno nam było, przedsiębrali śrzodki, iakie bydź mogły do odwrócenia powszechney tey klęski Narodu, która z zbiegu interessów Europy całey, Rzeplitą Polską przycisnęła. Lecz gdy ulegać losowi przymuszeni zostaliśmy, a odwrócenie nieszczęścia ogólnego nie w Naszey mocy było; uczyniliśmy to, co Nam czynić pozostało, aby przynieść ulgę uciśnionym Obywatelom pozostałym, przez przywrócenie porządku, bliskiey i rychłey sprawiedliwości, przez wrócenie w karby i kluby ogólnego Rządu Kraiowego, ustanowieniem nowych, i poprawą starych Praw Rzeczypospolitey, a tym samym iey szczęście i trwałość wewnątrz, i zewnętrzne związki umocnić staraliśmy się. Ażeby

zatym

zatym ustanowione przez wprowadzenie Formy Rządu do exekucyi przywieść Prawa; deklaruiemy: Izby wszelkie Magistratury Kraiowe, i Dykasterya, Sądy i Juryzdykcye dotąd trwaiące, według swoich opisów, i Aktu Konfederacyi Grodzieńskiey, po skończonym Seymie, do dnia 15. następuiącego McaGrudnia urzędowanie swoie sprawowały: Magistratury zaś, i Dykasterya, z Osob teraz przez Nas Króla z woli Seymu nominowanych, na dniu 16. Grudnia Roku bieżącego urzędowanie swoie rozpoczęły: Trybunał zaś, i wszelkie Juryzdykcye Sądowe Ziemskie, Kommissye Porządkowe w Koronie, w mieyscach sobie przez Prawo teraźnieysze oznaczonych w dniu 15. Miesiąca Kwietnia rozpoczęły się, nakazuiemy. Seymiki, podług opisu teraźnieyszego Prawa odbywać się maiące, we wszystkich Województwach, i Duchownych Kapitułach, na dzień 20. Lutego w Koronie na ten raz naznaczamy, a to dla przybliżenia sprawiedliwości Obywatelom, końcem wyboru Osob na Urzędy Deputackie, Podkomorskie, Sędziów Ziemskich, Komorników Ziemskich, Kommissarzów Porządkowych, Pisarzów Sądowych, Regentów Aktowych, w sposobie w Prawie o Seymikach

kach na teraźnieyszym Seymie ustanowionym przepisanym, z tym ostrzeżeniem, iż Osoby Sędziowskie, i do Funkcyi innych wybrane na takowych Seymikach, trwać będą do czasu, iaki Prawo dla Urzędów Elekcyinych, ordynaryinie przeznaczyło, tudzież, iż Seymiki na ten raz ieden, prędzey oznaczone, Deputackie i Sędziowskie, drugi raz w następuiącym Roku, w Kadencyi swoiey ordynaryiney, odprawować się nie będą mogły — Trybunał 15. Kwietnia, zaczynaiący się w Roku 1794. kończyć się będzie w Roku 1795. Dnia 14. 7bris: Sądy Ziemskie i Kommissye Porządkowe po Woiewodztwach i Ziemiach z wyboru na lat cztery, zaczęte dnia 15. Kwietnia, kończyć się będą w Roku 1798. dnia ostatniego Lipca. Deputaci w pierwszym tym Trybunale, ci tylko, którzy w aktualnym Komplecie zasiadać będą, mieć będą bonifikowaną sobie Pensyą z Skarbu, w proporcyi Prawem teraźnieyszym oznaczoney. Nim do Ordynaryinego Regestru przywołania w Kadencyach Trybunał przyidzie, dla zbliżenia Obywatelom sprawiedliwości, zaymować się będzie Sądzeniem Spraw i Regestrów niżey opisanych, wedle tu położoney tym-

cza-

czasowey Ordynacyi, która na ten raz ieden tylko służyć będzie Trybunałowi za prawidło. = *Liczba i porządek Regestrow tymczasowych w Trybunale Koronnym:* = Regestra tymczasowe, póki Ordynaryine z Kadencyi nie nastąpią, utrzymywane będą podług opisu teraźnieyszego Prawa, sposób czynienia Wpisów, opłata według tegoż Prawa, zachowane będą następuiące: *1mo.* Regestr *Expulsionum*, czyli wygnania z Dóbr, ogólny wszystkich Województw Koronnych, w którym Sprawy o gwałtowne z Dóbr wybicie, według powyższego opisu Prawa, w Sądach Pierwszey Instancyi sądzone drogą Prozekucyi wytoczone mieścić się będą: Sprawy zaś Expulsyi, w Pierwszey Instancyi nie sądzone, do Sądów Ziemskich iako Pierwszey Instancyi zwracamy. *2do.* Regestr Spraw Kryminalnych, czyli *Incarceratorum*, według opisu teraźnieyszego Prawa. *3tio.* Regestr Spraw Rozbiorowych, czyli *Potioritatis*, w którym same tylko Sprawy *potioritatis*; w dawnieyszych Trybunałach i Ziemstwach rozpoczęte mieścić się będą, i te według opisu na teraźnieyszym Seymie nastąpionego rozrządzone, i ukończone bydź maią, z tym warunkiem, iż w przypadku przewyższaiących długów

dłu-

dłużnika, oszacowane dobra iego podane bydź powinny na Licytacyą publiczną, *plus offerenti* przedane, Prawem dziedzictwa wieczystego nigdy naruszyć się nie mogącym, kupuiącemu służyć będą: a spadli Wierzyciele, odesłani będą do Dłużnika, i do tych maiątków iego, któreby mogli wynaleść, czy z iego dorobku, czy z losu spadkowego. *4to.* Regestr Spraw Granicznych, od Sądów Polowych i Podkomorskich, drogą Appellacyi, lub Prozekucyi, z delineacyą mappy, z opisaniem duktów, reduktów, i decyzyów na nie do Trybunału przychodzących, w którym to Regestrze tego rodzaiu wszystkich Woiewodztw mieścić się będą. *5to.* Regestr *Executionum* tymczasowy, do Dekretów i Procesśów dawnieyszych. — *Czas i rozsądzenie Sądzenia Regestrow zwyż opisanych w Trybunale Koronnym.* — Od dnia 15. Kwietnia, do dnia 18. tegoż Miesiąca, trzy dni na rugi, obranie Marszałka, ustanowienie porządku, Ksiąg, Protokółów, i Regestrów przeyrzeni, aby podług opisu Prawa, na teraźni yszym Seymie ustanowionego, wszystko zachowane i dopełnione było, naznacza się: od dnia 18. Kwietnia, do dnia 20 na zapisanie i ułożenie Protokułu, Palestry, odebra-

debranie od nich przyfięgi, zoftawuie fię. Dnia 21. Kwietnia, wzięty będzie Regeftr Spraw Kryminalnych, który fądzony będzie do dnia oftatniego tego Miefiąca. Od dnia 1. Maia, do dnia oftatniego tegoż Miefiąca, fądzony będzie Regeftr *Expulfionum* bez przerwy. Od dnia 1. Czerwca, do dnia oftatniego Lipca, przez dwa Miefiące nieprzerwanie, fądzony będzie Regeftr Spraw rozbiorowych, czyli *Potioritatis*. Od dnia 1. Sierpnia, do dnia oftatniego tegoż Miefiąca, fądzone będą Sprawy Graniczne wyżey opifane. Od dnia 1. Września, do dnia 14. tegoż Miefiąca. fądzony będzie Regeftr Exekucyiny, w Sprawach z dawnieyfzych Dekretów Trybunalfkich, lub Pierwfzey Inftancyi, według Prawa 1784. Roku, Exekucyi wymagaiących; do Exekucyi zaś pomoc ma bydź dawana, podług opifu teraźnieyfzego Prawa. — *O Dekretach w nowo uftanowionych Juryzdykcyach przez Seym zefzły wypadłych.* = Dekreta wfzelkie, Procefsa, i Kondemnaty, tak w Trybunale, iako i w nowo uftanowionych Seymem przefzłym Sądach Ziemiańfkich, po dniu 19. Maia, w którym Uniwerfał przez Konfederacyą Generalną Targowicką zawiefzenie wfzelkich Sądowości

ka-

nakazuiący był wydany, któreby... ...ek były zaappellowane, lub zaskarżon... z całym ich skutkiem w Exekucyi wstrzymuiemy; a Sprawy w Sądach Ziemiańskich osądzone, do Sądów Ziemskich teraz ustanowionych, Sprawy zaś Trybunalskie, do Trybunału Koronnego po rozpoznanie zwracamy, wyiąwszy Dekreta przez obydwie strony dobrowolnie trzymane, i satysfakcyą nastąpioną uspokoione. Czas Seymu Ordynaryinego odtąd za lat cztery w Roku 1797. tudzież Seymikom Poselskim, w terminie Prawem teraźnieyszym oznaczonym determinuiemy.